

Ladu

Lao moodulis registreeritakse kauba võtmine lattu ja sealt väljastamine. Ladu töötab koos Ostu- ja Müügitellimuste, Müügireskontro, Projektiarvestuse, Tootmise ja Finantsmooduliga. Lähetused koostatakse Müügitellimustest ning Laosissetulekuid saad koostada otse Ostutellimuste moodulist.

Iga Laosissetuleku ja Lähetuse kohta koostatakse Lao moodulist Kanne Finantsi. Laod võivad asuda erinevates asukohtades ja olla üksteisest sõltumatud. Kauba koguse ja väärtuse kohta Laos saad tellida mitmesuguseid aruandeid.

Muudatused HansaWorld Enterprise 5.1 versioonis mõjutavad vähe Sinu igapäevast tööd Lao moodulis. Enamus uuendusi puudutab seda, kuidas salvestatakse informatsioon. Kui kasutasid varem HansaWorld Enterprise'i, pead enne Lao mooduliga tööle hakkamist laoandmed konverteerima. Lähemalt loe hooldusfunktsiooni Lao konverteerimine kirjeldusest allpool.

Kuluarvestus

Mõnede ettevõtete jaoks on piisav, kui ülevaade laoseisust saadakse igakuiste aruannete põhjal ning vastavad Kanded Finantsi sisestatakse kord kuus. Teiste jaoks on oluline võimalus jälgida laoseisu pidevalt reaajas ning tellida Bilanssi ja Kasumiaruannet suvalisel ajahetkel. Selliste kasutajate jaoks koostab HansaWorld kaupade lattu võtmise või laost väljastamise kinnitamisel automaatselt kulukanded Finantsi ('kuluarvestus'). Kauba müügil on võimalik valida, kas need Kanded koostatakse Arvete või Lähetuste kinnitamisel.

Kuluarvestuse pidamiseks peavad Artiklid olema üldjuhul registreeritud Laoartiklitenä, kuigi kulukandeid on võimalik koostada ka Tavaliste ja Teenusartiklite kohta. Kui HansaWorld Enterprise on seadistatud nagu allpool kirjeldatud, toimub kulukannete koostamine automaatselt.

Kuluarvestuse seadistamine

Kuluarvestuse seadistamiseks toimi järgmiselt—

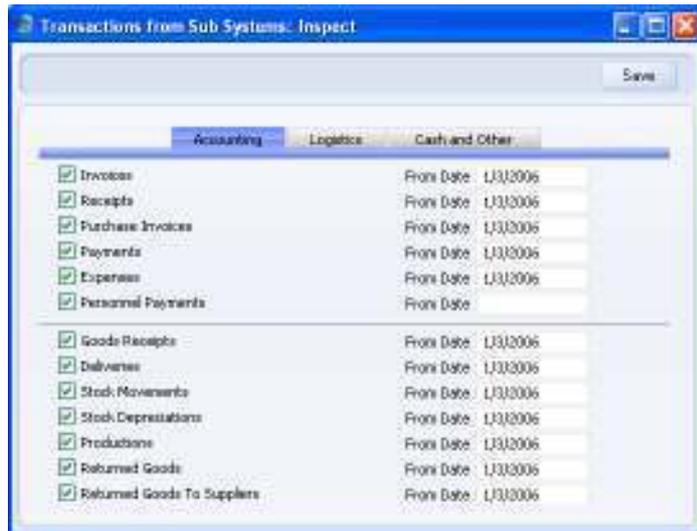
1. Seadistuse Lausendamine, Ladu kaartidel Laosissetuleku kulu ja Ladu määra Laosissetuleku kontrollkonto, Laokonto ja Laokulu konto (st Kulukonto). Igale Regioonile määra oma Laosissetuleku kontrollkonto ja Kulukonto. Neid kontosid kasutatakse vaikinisi, kui Artiklile, Artikliklassile või Laole ei ole vastavaid kontosid määratud: lähemalt loe

edaspidi lõikudest 'Kulukanded Laosissetulekust' ning 'Kulukanded Lähetustest ja Arvetest'. Samas seadistuses määra ka Lisakulu, Laosissetulekute transpordikulu ja Tollikulu kontod.

2. Kui Sinu firmal on rohkem kui üks Ladu, sisesta need Ladude seadistusse. Igale Laole saad anda oma konto, mida debiteeritakse Laosissetulekute ja krediteeritakse, kui kaup lähetatakse.

Mitme Lao puhul on soovitatav Laoseadistustes kas märkida valik Nõua ladu või määrata Põhiladu. Nii on tagatud, et kauba sissetulekul või väljastamisel peab Ladu olema valitud.

3. Kuluarvestuse seadistuses määra Peamine kulumudel. Seda kulumudelit kasutatakse lähetuse kulusumma arvutamisel, kui oled mõnel Artiklil või Artikliklassil märkinud Peamise kulumudeli valiku Vaikimisi. Erinevate Kulumudelite kohta loe edaspidi.
4. Kui oled määranud vaikimisi kontod ja Kulumudeli (nagu kirjeldatud punktides 1 ja 3), saad vajadusel igale Artikliklassile ja Artiklile määrata oma kontod ja Kulumudeli (Artiklile vaid Kulukonto ja Kulumudeli). Kui soovid igale Artiklile anda oma kontod ja Kulumudeli, märgi Kuluarvestuse seadistuses valikud Kasuta konteerimisel artikliklasse ja Kasuta artikliklasside kulumudelit. Kui jäta need valikud märkimata, ei kasutata kulukannetel Artikliklassidele määratud kontosid ja Kulumudeleid.
5. Kui kasutad Müügitellimuste moodulit, saad valida, kas kauba väljastamise kulukanded koostatakse Arvetest või Lähetustest. Kui kulukanded tuleb koostada Arvetest, märgi valikud Ära konteeri artiklite kulu Lähetustel seadistuses Kuluarvestus ning Arve muudab ladu seadistuses Lausendamine (M/R). Samad valikud tuleks teha ka siis, kui Sa ei kasuta Müügitellimuste moodulit ning seetõttu ei koosta ka Lähetusi. Kui soovid, et kulukanded koostatakse Lähetustest, ära märgi Kuluarvestuse seadistuses valikut Ära konteeri artiklite kulu Lähetustel, kuid valik Arve muudab ladu seadistuses Lausendamine (M/R) on siiski soovitatav märkida. Seda juhaks, kui müüd Laoartikli Arvega ilma Müügitellimust koostamata (st ilma Lähetuseta).
6. Finantsmooduli seadistuses Allsüsteemid määra, et kulukanded koostatakse Laosissetulekute, Arvete, Tagastatud kaupade, Tagastatud kaubad hankijatele ja, kui oled nii määranud (vt punkt 5), Lähetuste kinnitamisel.

Kui soovid, et kulukanded koostataks Lähetuste kinnitamisel, märgi valik Lähetuste kanded. Vastasel juhul koostatakse Kanded Arvete kinnitamisel, eeldusel et Müügireskontro seadistuses Lausendamine (M/R) on märgitud valik Arve muudab ladu. Alati märgi Arvetest kannete koostamise valik (isegi juhul, kui kulukanded koostatakse Lähetustest), kuna vastasel juhul lõpetatakse konteerimine ka Müügi-, KM ja Müügi-võlgade kontole.

Kui kasutad Hooldusteeninduse moodulit, märgi ka valik Töölehtede kanded kaardil Sularaha ja muud. Teenindustellimuste Arvetest kulukandeid ei koostata, vajadusel saad need koostada Töölehtedest. Selliste kannetega muudetakse laoarvestust Finantsis parandustöödeks vajaminevate varuosade laost väljastamisel.

Märkida tuleb ka valik Laosissetulekute kanded, millega koostatakse tasakaalustavad Kanded Arvetest või Lähetustest koostatud Kannetele. Kauba Lattu võtmisel krediteeritakse Laosissetuleku kontrollkontot ning debiteeritakse Laokontot, kauba lähetamisel krediteeritakse Laokontot ning debiteeritakse Laokulu kontot.

7. Kui kasutad Artikliklasse, kirjelda need vastavalt juhendile peatükis 'Artiklid ja hinnad'. Igale Klassile saad määrata oma Laokulu konto, Laosissetuleku kontrollkonto ja Laokonto ning valida Kulumudeli. Kui soovid kasutada vaikimisi kontode ja Kulumudeli asemel Klassidele määratud kontosid ja/või Kulumudeleid, pead Kuluarvestuse seadistuses märkima valikud Kasuta konteerimisel artikliklasse ja/või Kasuta

artikliklasside kulumudelit. Kui jätab need valikud märkimata, ei kasutata kulukannetel Artikliklassidele määratud kontosid ega Kulumudeleid. Kuigi kulukanded koostatakse ka Klassi mitte kuuluvatele Artiklitele, lihtsustab Artikliklasside kasutamine Sinu tööd.

8. Kõik Artiklid, mille kohta soovid kulukandeid saada, peavad olema registreeritud Laoartiklitena (Artiklikaardi Hindade kaardil). Kui oled märkinud valiku Kasuta konteerimisel artikliklasse ja/või Kasuta artikliklasside kulumudelit, jaga kõik Laoartiklid Artikliklassidesse. Samuti saad määrata igale Artiklile oma Kulukonto (Kontode kaardil) ja/või Kulumudeli (Kulumudeli kaardil), mida kasutatakse Kuluarvestuse seadistuses määratud valikute asemel. Kulukanded koostatakse Tavalistest ja Teenusartiklitest vaid juhul, kui oled Kuluarvestuse seadistuses märkinud valiku Konteeri tavaliste ja teenusartiklite kulu.
9. Muud kuluarvestuse seadistused pannakse paika Lao mooduli seadistuses Kuluarvestus: lähemalt loe palun käesolevast peatükist edaspidi.

Kulukanded Laosissetulekute

Kui järgisid eelmise lõigus toodud juhendit (eriti punkte 1 ja 6), koostatakse Kanded Finantsi Laosissetulekute kinnitamisel. Kulumudelit ei kasutata: summad võetakse otse Laosissetulekutelt.

Krediteeritav Laosissetuleku kontrollkonto leitakse järgmiselt—

1. Kasutatakse Laovahekontot Laosissetuleku osalt E. Kui Laosissetuleku koostati Ostutellimusest ning oled Ostutellimuste seadistuses märkinud valiku Konto ja objekt laosissetulekule, on selleks Laosissetuleku kontrollkonto Ostutellimuse B osa vastavalt realt.

Kui Laosissetuleku koostati hooldusfunktsiooni Inventuurivõrdlus kasutades, sõltub vaikumisi krediteeritav konto Lao tüübist. Kui Lao tüübiks on Muu, on selleks Laokasumi konto seadistusest Lausendamine, Ladu. Kui on tegemist Tootmislaoga, kui Artikkel kuulub mingisse Klassi ja Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse, on selleks vastava Artikliklassi Materjalikulu erinevuste konto. Ülejäänud juhtudel võetakse krediteeritav konto seadistusest Lausendamine, Ladu.

Muul juhul (st kui sisestad Laosissetulekud otse Laosissetulekute registrisse) valitakse see vastavalt punktides 2 ja 3 kirjeldatule.

2. Kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse, krediteeritakse vastava Artikliklassi Laosissetuleku kontrollkontot.

3. Muul juhul krediteeritakse alati Laosissetuleku kontrollkontot seadistusest Lausendamine, Ladu.

Igal juhul krediteeritakse Hankija Regionile vastavat Laosissetuleku kontrollkontot.

Debiteeritav Laokonto leitakse järgmiselt—

1. Debiteeritakse Laokontot Laosissetuleku E osalt. Sellele väljale sisestub konto vaikumisi, kui toimid, nagu kirjeldatud punktides 2, 3 ja 4.
2. Debiteeritakse vastavale Laole määratud Laokontot.
3. Kui Laokonto väli on tühi või ei ole Ladu määratud, ning Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse, debiteeritakse vastava Artikliklassi Laokontot.
4. Kui ka seal ei ole kontot märgitud või ei kuulu Artikkel ühtegi Artikliklassi või ei ole valik Kasuta konteerimisel artikliklasse märgitud, debiteeritakse Laokontot seadistusest Lausendamine, Ladu.

Kulukanded Lähetustest ja Arvetest

Kaupade laost väljaminekul on võimalik koostada kulukanded kas Lähetuste või Arvete kinnitamisel. Samuti võib kanded koostada Töölehtedest Hooldusteeninduse moodulis.

Kui soovid, et kulukanded koostataks Lähetuste kinnitamisel, toimi järgmiselt—

1. Finantsmooduli Allsüsteemide seadistuses märgi valik Lähetuste kanded (vt 'Kuluarvestuse seadistamise' punkti 6 eespool). Jälgi, et samas seadistuses oleks märgitud ka valik Arvete kanded.
2. Kuluarvestuse seadistuses võta maha valik Ära konteeri artiklite kulu Lähetustel (vt 'Kuluarvestuse seadistamise' punkti 5 eespool).
3. Seadistuses Lausendamine (M/R) soovitame peale lülitada valiku Arve muudab ladu, juhuks kui müüd Laoartikli Arvega ilma Müügitellimust koostamata (st ilma Lähetuseta).

Võib-olla on vaja koostada kulukanded Arvetest, näiteks kui Sa ei kasuta Müügitellimuste moodulit ning seetõttu ei koosta ka Lähetusi. Samuti on see vajalik, kui tahad, et müügitehingul ja vastaval kulukandel oleks sama kuupäev. Pane tähele, et laoseisu muudavad siiski Lähetused. Kui Lähetusel on Arvest varasem kuupäev, esineb perioode, mil Laoseisu aruanne ja laoarvestus Finantsis erinevad. Kui tahad koostada kulukanded Arvetest, toimi järgmiselt—

1. Finantsmooduli Allsüsteemide seadistuses võta maha valik Lähetuste kanded (vt 'Kuluarvestuse seadistamise' punkti 6 eespool), kuid jälgi, et samas seadistuses oleks märgitud valik Arvete kanded.
2. Kuluarvestuse seadistuses märgi valik Ära konteeri artiklite kulu Lähetustel (vt 'Kuluarvestuse seadistamise' punkti 5 eespool).
3. Seadistuses Lausendamine (M/R) märgi valik Arve muudab ladu.

Kui koostad kulukanded Arvetest, on soovitatav seadistuses Laoseadistused mitte märkida valikut Arved enne lähetust. Selle valiku kohta loe palun lähemalt edaspidi. Kui kasutad Hooldusteeninduse moodulit, pea mees, et kulukandeid varuosade väljastamise kohta ei koostata Teenindustellimuste Arvetest, nii et need tuleb koostada Töölehtedest.

Konteeritavad summad arvutatakse vastavalt Kulumudelile, mis leitakse järgmiselt—

1. Kasutatakse kulumodelit Artiklikaardi Kulumodeli kaardilt.
2. Kui Artikli kulumudel on Vaikimisi, Lao mooduli Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta artikliklasside kulumodelit ja Artikkel kuulub Artikliklassi, kasutatakse kulumodelit Artikliklassi Kulumodeli kaardilt.
3. Muul juhul (nt Artikliklassi kulumudel on Vaikimisi, Kuluarvestuse seadistuses ei ole märgitud valikut Kasuta artikliklasside kulumodelit ja/või ei kuulu Artikkel ühtegi Klassi), kasutatakse Kuluarvestuse seadistuses määratud kulumodelit.

Kulumodelite kohta loe palun lähemalt allpool.

Selliste Kannetega krediteeritav Laokonto leitakse järgmiselt—

1. Krediteeritakse vastavale Laole määratud Laokontot.
2. Kui see väli on tühi või ei ole Ladu määratud ning Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse, krediteeritakse vastava Artikliklassi Laokontot.
3. Kui see väli on tühi, Artikkel ei kuulu ühtegi Artikliklassi või ei ole valik Kasuta konteerimisel artikliklasse märgitud, krediteeritakse Laokontot seadistusest Lausendamine, Ladu.

Debiteeritav Laokulu konto leitakse järgmiselt—

1. Kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse, debiteeritakse Artikliklassile määratud Kulukontot.

2. Kui siin ei ole kontot määratud, Artikkel ei kuulu ühtegi Artikliklassi või Kuluarvestuse seadistuses ei ole märgitud valikut Kasuta konteerimisel artikliklasse, debiteeritakse Artikli Kulukontot.
3. Muul juhul debiteeritakse Kulukontot seadistusest Lausendamise, Ladu.

Igal juhul debiteeritakse Kliendi Regioonile vastavat Kulukontot. Vaikimisi Kulukontot näed Lähetuse E osal, kus saad seda vajadusel muuta.

! Kui Lähetustest ei koostata Kandeid hoolimata Allsüsteemide seadistuses märgitud valikutest, on ilmselt vaikimisi kasutatavaks kulumudeliks märgitud valik 'Ei' või on Kuluarvestuse seadistuses märgitud valik Ära konteeri artiklite kulu Lähetustel.

Tagastatud kaubad

Kui pead laoarvestust Finantsis, võib Kliendi poolt kauba tagastamisel tekkida kaks probleemi—

1. Mõnel juhul võetakse kaup lattu tagasi, mõnel juhul mitte. Näiteks, kui rikunud kaup tuleb tagastada Hankijale. Tagastatud kaupade kaardil saab vajadusel kasutada valikut Uuenda ladu.
2. Tagastatud kauba õiget laoväärtust võib olla keeruline arutada.

Viimatinimetatud probleemi leevendamiseks on Kuluarvestuse seadistuses mitu valikut, millega kontrollitakse kauba lattu tagasi võtmist—

- Kui kasutate Kulumudelit 'Kulujärjekord', võib tagastatud kaup minna tagasi oma algsele kohale FIFO/LIFO järjekorras või uuele kohale, kui seda käsitletakse sissetulnud kaubana.
- Võid säilitada tagastatud kauba algse laoväärtuse (võetakse Lähetuselt) või kasutada Tagastatud kauba kaartidel Artiklite Ostuhindu; ja
- Võid valida, kas Tagastatud kaubad mõjutavad Artiklite Kaalutud keskmist hinda.

Nende valikute kohta loe palun lähemalt Kuluarvestuse seadistuse osast allpool.

Korrektse laoarvestuse säilitamise seisukohalt on Kreeditarvete koostamisel ning kaupade lattu tagasi võtmisel soovitatav toimida järgmiselt—

1. Kui tagastatav kaup väljastati Müügitellimusest koostatud Lähetuse alusel, ava kas vastav Müügitellimus või Lähetus ja koosta Tagastatud kaupade kaart, valides Operatsioonide menüüst käskluse Koosta

tagastatud kaubad. Saad kauba Kliendile asendada, sisestades uue Lähetuse või, kui asendamist ei soovita, koostada Kreditarve. Selleks kasuta kas Tagastatud kaupade või alusarve Operatsioonide menüü funktsiooni Koosta kreditarve. Tagastatud kaupade kaart muudab laoiseisu ning ka laoarvestust Finantsis (kui oled nii määranud Finantsi Allsüsteemide seadistuses).

2. Kui Müügitellimust ei ole, müüdi tagastatud kaup algselt Arvega. Kõigepealt koosta sellest Arvest Kreditarve, kasutades vastavat Operatsioonide menüü käsklust. Kreditarvel on automaatselt võetud maha valik Muuda ladu. Ära seda muuda, eriti kui kasutad Kulumudelit 'Kulujärjekord' (FIFO või LIFO), kuna nii muutub valeks laoarvestus Finantsis. Kinnita Kreditarve (sellega muudetakse Müügireskontrot ning Müügivõla, KM ja Müügikontosid Finantsmoodulis). Seejärel registreeri kauba tagasi lattu võtmise kohta Laosissetulek Lao moodulis. Laosissetulekule saad tagastatud kauba õige väärtuse alusarve C osalt. Laoiseise muudetakse korrektselt ning, kui oled nii määranud Allsüsteemide seadistuses, ka laoarvestust Finantsis.

Laosissetulekud saad lasta koostada automaatselt. Selleks märgi Üldise mooduli seadistuses Valikulised võimalused valik Koosta laosissetulek kreditarvetest. Ole selle funktsiooni kasutamisel tähelepanelik: uued Laosissetulekud on automaatselt kinnitatud, mis ei jäta Sulle võimalust laoväärtusi kontrollida ega muuta. Arvetega sidumata Kreditarvetest Laosissetulekuid ei koostata, kuna Artikli laoväärtus pole teada (FIFO või Kreditarve C osal on tühi).

Mõlemal juhul krediteeritakse Kreditarvega alusarvet ning muudetakse Müügi-, KM ja Müügivõlgade kontosid. Laokanne (Tagastatud kaubad või Laosissetulek) muudab laoiseise ning laoarvestust Finantsis.

Teatud juhtudel saad laoiseise ja laoarvestust muuta Kreditarvetega. Näiteks võib see olla vajalik, kui väljastad kauba tagastamisel alati Kreditarve (mis tähendab, et oled eelnevalt esitanud kauba eest arve). Selleks märgi Üldise mooduli seadistuses Valikulised võimalused valik Kreditarved muudavad ladu. Jällegi, kasuta seda võimalust äärmiselt hoolikalt. Laoiseisud ja/või laoarvestus Finantsis võivad muutuda valeks. Pea meeles järgmist—

1. Kui koostasid Arve ilma Müügitellimusega, saad koostada Kreditarve Arvet kopeerides või kasutades funktsiooni Koosta kreditarve. Kreditarve muudab laoiseise ja laoarvestust Finantsis. Tagastatud kaup lisatakse uue Artiklina FIFO/LIFO järjekorda, olenemata Kuluarvestuse seadistuses tehtud valikust.
2. Kui koostasid Lähetuse ja Arve Müügitellimusest, on kauba lattu tagasi võtmiseks ja Kreditarvete koostamiseks mitu võimalust. Ole tähelepanelik, kui kasutad valikut Kreditarved muudavad ladu. Sellisel

juhul kõiki võimalusi kasutada ei saa, kuna need võivad muuta valeks laoseisud või laoarvestuse.

- i. Lähetusest või Tellimusest koosta Tagastatud kaupade kaart, millest omakorda Kreeditarve. Sellega muudetakse laoseise ja laoarvestust Finantsis. Vastavalt Kuluarvestuses tehtud valikule lisatakse tagastatud kaup kas uue Artiklina FIFO/LIFO järjekorda või saab see tagasi oma algse koha järjekorras. Tagastatud kaupadest koostatud Kreeditarvel on automaatselt maha võetud valik Muuda ladu, nii et see ei mõjuta laoseise ega laoarvestust Finantsis.
- ii. Lähetusest või Tellimusest koosta Tagastatud kauba kaart ning seejärel koosta Kreeditarve kas tehes koopia Arvest või kasutades Arve Operatsioonide menüü vastavat käsklust. Vastavalt Kuluarvestuses tehtud valikule lisatakse tagastatud kaup kas uue Artiklina FIFO/LIFO järjekorda või saab see tagasi oma algse koha järjekorras. Antud juhul muudetakse laoarvestust Finantsis kaks korda – Tagastatud kaupadega ja Kreeditarvega. Kui kasutad valikut Kreeditarved muudavad ladu, on sellisel viisil loodud Kreeditarvel automaatselt märgitud valik Muuda ladu. Võta valik maha, kui ei taha, et Kreeditarve muudaks laoarvestust.
- iii. Eelmises punktis kirjeldatud viisil Kreeditarvete koostamisel on oht, et unustad Kreeditarvel võtta maha valiku Muuda ladu. Selle vältimiseks võta Allsüsteemide seadistuses maha valik Tagastatud kaupade kanded. Niimoodi muudetakse Tagastatud kaupadega vaid laoseise, samas kui laoarvestust Finantsis muudab Kreeditarve. Samuti tuleb meele pidada märkida Tagastatud kaupadest koostatud Kreeditarvel valik Muuda ladu. Vastasel juhul ei muuda Kreeditarve laoarvestust.
- iv. Kui koostad Kreeditarve Arvet kopeerides või Arve Operatsioonide menüü vastava käsklusega (st ilma Tagastatud kauba kaardita), ei muuda Kreeditarve laoseise, kuid uuendab laoarvestust Finantsis.

Üheaegselt ei saa kasutada valikuid Koosta laosissetulek kreditarvetest ja Kreeditarved muudavad ladu. Mõlema valiku märkimisel arvestatakse vaid valikut Koosta laosissetulek kreditarvetest. Samamoodi ei arvestata valikut Kreeditarved muudavad ladu, kui oled seadistuses Tellimuste seadistused märkinud valiku Koosta arve lähetuse alusel.

Kui kuluarvestus ei ole vajalik

Kui Sa ei soovi mingil põhjusel kuluarvestust pidada, toimi järgmiselt—

1. Lülita Finantsi Allsüsteemide seadistuses välja valikud Lähetuste kanded, Laosissetulekute kanded, Tagastatud kaupade kanded ja

Tagastatud kaubad hankijatele kanded. Ära lülita välja valikut Arvete kanded, kuna sellega lõpetatakse konteerimine ka Müügi-, KM ja Müügivõlgade kontole.

2. Märgi Lao mooduli Kuluarvestuse seadistuses Peamiseks kulumudeliks valik 'Ei'.
3. Artiklite ja Artikliklasside Kulumudeli kaardil märki kulumudeliks kas 'Vaikimisi' või 'Ei'. Vaikimisi kasutataval kulumudelil on juba märgitud valik 'Ei' (punkt 2).
4. Kui koostad Lähetusi Tellimustest, muudetakse Artiklite laogused automaatselt Lähetuse kinnitamisel. Kui soovid, et Artiklite laogused muudetaks ka Arvete kinnitamisel, mis ei ole Tellimustega seotud, märki seadistuses Lausendamine (M/R) valik Arve muudab ladu.

Laogused muudetakse ka Laosissetulekute kinnitamisel.

Seadistused

Sissejuhatus

Laomoodulis on järgmised seadistused—

Seadistuse muutmiseks mine Laomoodulisse ja ava põhiaknast või Failmenüüst Seadistused. Seadistuste nimekirja avab ka klahvikombinatsioon Ctrl-0/Apple-0. Avaneb ülaltoodud nimekiri. Tee soovitud real hiirega topeltklõps.

Lausendamine, Ladu

Siin määrata laotoimingutel vaikumisi kasutatavad Kontod. Veendu, et siin määratud kontod leiduksid kindlasti ka Kontode registris. Konto valikul saad kasutada klahvikombinatsiooni Ctrl-Enter või ⌘-Enter.

Lao kaart

The screenshot shows the 'Account Usage Stock: Inspect' window with a 'Save' button in the top right. The window is divided into three tabs: 'Stock', 'Purchase Cost', and 'Variances'. The 'Stock' tab is active, displaying a list of accounts and their values. Below the list, there are two checkboxes: 'Rel. Goods to Supplier A/C from Goods Receipt' (unchecked) and 'Post Price Variance' (checked).

Account	Value	Account	Value
Stock	740	Production I-cost	740
Stock Gain	140	Production W-cost	231
Stock Loss	230	Returned Goods	240
Dom. Cost A/C	240	Ret. Goods to Suppliers	810
EU Cost A/C	241		
Export Cost A/C	242		
Stock Transfer			
Dom. Purchase Accruals	820	Extra Cost 1 Accrual	811
EU Purchase Accruals	821	Extra Cost 2 Accrual	812
Import Purchase Accruals	822	Extra Cost 3 Accrual	813
Freight Accrual	816	Extra Cost 4 Accrual	814
Customs Accrual	817	Extra Cost 5 Accrual	815
Extra Cost	240		

Ladu

Lao kontrollkonto. Kui pead kuluarvestust Finantsis, debiteeritakse seda kontot kauba lattu võtmisel ja krediteeritakse Arve või Lähetuse kinnitamisel, eeldusel, et vastavale Laole või Artikliklassile pole kontot määratud.

Lähemalt loe palun Kuluarvestuse osast eespool.

Laokasum, Laokahjum

Nendel kontodel registreeritakse kauba väärtuse muutused, mis tekivad Laoliikumistega kauba üleviimisel ühest Laost teise. Vaikumisi debiteeritakse Laokahjumi kontot ka Laomahakandmistega ning krediteeritakse Laokasumi kontot hooldusfunktsiooniga Inventuurivõrdlus koostatud Laosissetulekutega.

Laokulu Eesti, EL, eksport

Kulukonto, mida kasutatakse kaupade lähetamisel laost. Kui kasutad kuluarvestust, debiteeritakse seda kontot Arve või Lähetuse kinnitamisel, eeldusel, et vastavale Artikliklassile pole Kulukontot antud. Määra kolm Kulukontot – üks igale käibemaksusoonile.

Laoülekanne Sellel kontol registreeritakse kauba väärtuse muutused, mis tekivad kauba Siselaoliikumistega üleviimisel ühest Laost teise.

Tootmise M-kulu Siin määratud kontot krediteeritakse Tootmise materjalikulu kogusummas ja debiteeritakse toodetud Artikli summas Tootmise kaardi kinnitamisel. Seda eeldusel, et kõnesolevale Laole ega Artikliklassile ei ole määratud Laokontot. Tootmiste kaartide kohta, millel komplekteeritakse Laoartiklid, loe palun lähemalt Tootmise juhendist.

Tootmise T-kulu Seda kontot krediteeritakse töökulu summas Tootmise kaardi kinnitamisel. Tavaliselt on selleks komplekti kokkupanemiseks vaja läinud tööjõu kulu.

Tagastatud kaubad Kui klient tagastab kauba, registreeritakse selle kohta Tagastatud kauba kaart. Kaardi kinnitamisel ja salvestamisel krediteeritakse antud kontot, v.a. juhul, kui Artikkel kuulub Kulukontoga Artikliklassi ja Kuluarvestuse seadistuses (Laomoodulis) on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse.

Tag. kaubad hankijatele

Kui tagastad kauba hankijale, koostatakse kaart Tagastatud kaubad hankijale registrisse. Kaardi kinnitamisel ja salvestamisel debiteeritakse antud kontot, eeldusel, et Sa ei ole allpool märkinud valikut Tagastatud kaubad hankijatele konto laosissetulekult.

Tagastatud kaubad hankijatele konto laosissetulekult

Kui tagastad kauba hankijale, koostatakse kaart Tagastatud kaubad hankijale registrisse. Tavaliselt koostatakse vastav kaart Artikli lattu võtmisel registreeritud Laosissetulekust. Tagastuse kinnitamisel ja salvestamisel debiteeritakse eespool määratud Tagastatud kaubad hankijale kontot või, kui oled märkinud selle valiku, algse Laosissetulekuga krediteeritud Laosissetuleku kontrollkontot.

Tagastusi hankijatele saab koostada ka Ostutellimustest. Sellisel juhul tähendab antud valiku märkimine, et debiteeritakse vastava Artikliklassi Laosissetuleku kontrollkontot (kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse) või antud seadistuse Laosissetuleku kulu kaardil määratud Laosissetuleku kontrollkontot.

Konteeri hinnaerinevus

Selle valiku kohta loe palun lähemalt osast Hinna erinevused edaspidi.

Laosissetuleku kulu kaart

Stock	Purchase Cost	Variances
Dom. Purchase Accruals 820		Extra Cost 1 Accrual 811
EU Purchase Accruals 821		Extra Cost 2 Accrual 812
Import Purchase Accruals 822		Extra Cost 3 Accrual 813
Freight Accrual 816		Extra Cost 4 Accrual 814
Customs Accrual 817		Extra Cost 5 Accrual 815
Extra Cost 240		

Laosisset. kontroll, Eesti, EL, import

Kontrollkonto, mida kasutatakse sissetulnud kauba registreerimiseks enne, kui saadakse ja registreeritakse Ostuarve. Seda kontot krediteeritakse Laosissetuleku kinnitamisel (juhul kui vastavale Artikliklassile pole Laosissetuleku kontrollkontot määratud) ning debiteeritakse Ostutellimustest koostatud Ostuarvete kinnitamisel (olenevalt Ostureskontro Ostuarve seadistustes valitud Ostutellimuse ridade ülekande viisist Ostuarvele). Määra kolm Laosissetuleku kontrollkontot – üks iga käibemaksupiirkonna jaoks.

Selle funktsiooni kohta loe palun lähemalt Kuluarvestuse osast eespool.

Laosisset. transpordikulu Siin registreeritakse kauba kättesaamisega seotud transpordikulud. Seda kontot krediteeritakse Laosissetulekute kinnitamisel.

Tollikulu Siin registreeritakse kauba kättesaamisega seotud tollikulud. Seda kontot krediteeritakse Laosissetulekute kinnitamisel.

Lisakulu Spetsiaalne kulukonto, mille registreeritakse mitmesugused kauba kättesaamisega seotud lisakulud (Laosissetuleku ridadelt väljalt Lisakulu). Seda kontot krediteeritakse Laosissetulekute ja Tagastatud kauba kaartide kinnitamisel.

Laosisset. kulu kontroll

Sellel kontol registreeritakse kauba kättesaamisega seotud lisakulud (Laosissetuleku Lisakulude kaardilt ja Laosissetuleku ridade H osalt). Kontot krediteeritakse Laosissetulekute kinnitamisel. Lisakulu kontodele saad anda nimetused Laomooduli seadistuses Omakirjeldatud väljad – Lisakulu.

Hinnaerinevuste kaart

Nende kontode kohta loe palun lähemalt osast Hinnaerinevused edaspidi.

Määra Hinnaerinevuste kontod ka juhul, kui Sa ei kasuta Hinnaerinevuste funktsiooni. Kui Laosissetuleku sisestamisel, millel on toodud eraldi välja Transpordi- ja/või Tollikulud (jaluses) ja/või Lisakulud (Lisakulude kaardil) ning nende kulude jagamisel Artikli ridade vahel jääb mingi summa üle, registreeritakse see ülejääk Laosissetuleku kinnitamisel ja salvestamisel vastaval Hinnaerinevuse kontol.

Lisakulu erinevuste kontodele saad anda nimetused Laomooduli seadistuses Omakirjeldatud väljad – Lisakulu.

Ribakoodid

Siin saad Teisenditega Artiklitele anda oma ribakoodid. Lähemalt loe palun peatükist Artiklid ja hinnad.

Baashinna muutused

Selle seadistuse kohta loe palun lähemalt peatükist Artiklid ja hinnad.

Partiitekstid

Siin määratakse riknevate kaupade 'Parim enne' kuupäevad.

Artiklite puhul, mida Sinu firma edasi müüb, saad lasta Partiiteksti kaardid koostada automaatselt Laosissetulekutest. Eelduseks on, et Laosissetulekul on määratud 'Parim enne' kuupäev ning Artiklile on antud kas seeria- või partiinumber.

Artiklid, mida Sinu firma ise kokku paneb, pead kõigepealt registreerima Tootmise (Tootmise moodulis), kus annad neile ka seerianumbrid. Seejärel sisesta siia seadistusse vajalikud kaardid käsitsi, määrates sobivad 'Parim enne' kuupäevad. Seerianumbri järgi otsustab HansaWorld Enterprise, milline on Artikli või partii 'Parim enne' kuupäev.

Kui oled riknevate kaupade kohta sisestanud Partiitekstid, kantakse kauba väljastamisel Lähetusele seerianumbri sisestamisel automaatselt ka Artikli 'Parim enne' kuupäev, mida saad vajadusel ka dokumentidele välja trükkida. Hooldusteeninduse mooduli Partii hetkeseisu ja Partii kvaliteedi kontrolli seadistustes, mida kirjeldatakse Hooldusteeninduse juhendis, saad keelata 'Parim enne' kuupäeva ületanud kauba müügi. 'Parim enne' kuupäevi on võimalik näidata ka seerianumbrite *Ctrl-Enter* valikuaknas. Selleks märgi valik Näita 'Parim enne' kuupäevi Artikli seadistustes Müügireskontros.

	Text
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	

Artikkel

Ctrl-Enter

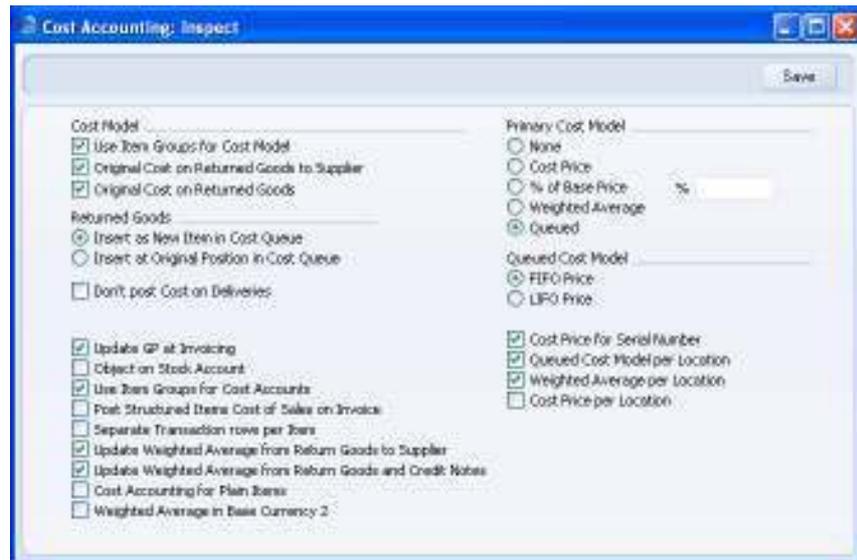
Artiklite register

Sisesta Artikli kood.

Seerianumber	Ctrl-Enter	Laoartiklite seerianumbrid
		Sisesta Artikli seerianumber või partiinumber. Kasuta ainult olemasolevaid seerianumbreid: Laosissetulekute või Tootmiste registritest.
Laius, Kõrgus, Sügavus		Kui Partiitekst koostati Laosissetuleku reast, mille G osal on määratud Laius, Kõrgus ja/või Sügavus, sisestuvad need andmed ka siia. Muul juhul sisesta mõõdud käsitsi. See on vajalik kauba puhul, mida müüakse pindala või mahu alusel (nt kangas või kivi).
Müügi laius, Müügi kõrgus, Müügi sügavus		Neid välju kasutatakse Portugalis. Pöördu palun oma kohaliku HansaWorld'i esindaja poole.
Tootmiskuupäev		Vajadusel sisesta Artikli tootmise kuupäev.
Parim enne	Sisestub vaikimisi	Laosissetulekult
		Määra 'Parim enne' kuupäev. See sisestub Lähetusele seerianumbri valimisel. Hooldusteeninduse mooduli Partii kvaliteedi kontrolli seadistuses (kirjeldatakse Hooldusteeninduse juhendis) saad keelata 'Parim enne' kuupäeva ületanud kauba müügi.
Tekst		Siia sisestatud teksti saad Arvetele välja trükkida.

Kuluarvestus

Siin määratakse, millist kuluarvestuse meetodit kasutatakse laoarvestuses ja kauba väljastamise kulukannete koostamisel.

Kulumudel

Artikli Laost väljastamisel muudetakse automaatselt laoväärtust Finantsis. Väljastamise kulukannete väärtus arvutatakse vastavale Artiklile või Artikliklassile antud Kulumudeli alusel. Vaikimisi Kulumudeli puhul kasutatakse allpool kirjeldatud Peamist kulumudelit. Nende valikutega määrata ära Kulumudeli toimimine teatud olukordades.

Kasuta artikliklasside kulumudelit

Lähetustest, Arvetest, Laomahakandmistest, Laoliikumistest ja Töölehtedest koostatud väljastamise kulukannete summad arvutatakse Artiklile antud Kulumudeli alusel. Kui Artiklile on määratud Vaikimisi Kulumudel ning eeldusel, et märgitud on antud valik, kasutatakse Artikliklassi Kulumudelit. Kui ka Artikliklassil on Vaikimisi Kulumudel, kasutatakse allpool kirjeldatud Peamist kulumudelit. Kui Artiklile on määratud Vaikimisi Kulumudel ning antud valikut märgitud ei ole, kasutatakse allpool kirjeldatud Peamist kulumudelit (st ei kasutata Artikliklassi Kulumudelit).

Selle valiku märkimisel on soovitatav jagada kõik Laoartiklid Klassidesse ja anda igale Klassile oma Kulumudel.

Algne laosisset. ostuhind hankijatele tagast. kaupadel

Kaup võib olla Laost väljastatud Hankijale tagastamiseks. Selleks koosta algsest Laosissetulekust või Ostutellimusest kaart registrisse Tagastatud kaubad hankijatele, mille kirjelduse leiad edaspidi.

Hankijale kauba tagastamisel võid arvutada Artikli väärtuse, kasutades tavapäraselt Kulumudelit (st nagu oleks tegemist tavalise laost väljastamisega) või, kui märgid selle valiku, kasutada kauba Ostuhinda algselt Laosissetulekult.

Näiteks kasutad Sa FIFO Kulumudelit ja Laos on kolm sama Artiklit hindadega 100, 200 ja 300. Nüüd on vaja neist viimane Hankijale tagastada. Otsi üles algne Laosissetulek ja koosta sellest Tagastatud kaubad hankijale kaart. Kui see valik on märkimata, väheneb Artikli laoväärtus Finantsis 100 võrra, kuna see oli esimesena Lattu võetud Artikli hind (arvutatud FIFO Kulumudeli alusel). Kui see valik on märgitud, väheneb Artikli laoväärtus Finantsis 300 võrra, mis oli tegelikult tagastatud Artikli Laosissetulekul registreeritud hind.

Kui seda valikut ei märgita, saab Tagastatud kaupu hankijatele koostada Laosissetulekutest ja Ostutellimustest, kasutades Operatsioonide menüü funktsiooni Koosta tagastatud kaubad. Kui see valik on märgitud, saad Tagastatud kaupu hankijatele koostada vaid Laosissetulekutest.

Algne laosisset. ostuhind tagast. kaupadel

Võib juhtuda, et Sul on vaja võtta Lattu Kliendi poolt tagastatud kaup. Selleks koosta algsest Lähetusest või Müügitellimusest kaart Tagastatud kaupade registrisse, mille kirjelduse leiad edaspidi.

Kui Klient tagastab kauba, võid kasutada Artikli Ostuhinda (Artiklikaardilt) või, kui märgid selle valiku, kauba tegelikku hinda algselt Lähetuselt.

Näiteks kasutad Sa FIFO Kulumudelit ja Laos on kolm sama Artiklit hindadega 100, 200 ja 300. Ostuhind Artiklikaardil on 150. Kauba müümisel väheneb laoväärtus Finantsis 100 võrra, kuna see oli esimesena Lattu võetud Artikli hind (arvutatud FIFO Kulumudeli alusel). Kui Klient tagastab kauba, otsi üles algne Lähetus ning koosta sellest Tagastatud kaup. Kui see valik on märkimata, on Tagastatud kauba Ostuhind ja Ühiku ostuhind 150 (Artiklikaardi Ostuhind). Kui see valik on märgitud, on Tagastatud kauba Ostuhind ja Ühiku ostuhind 100, mis oli tegelikult tagastatud Artikli Lähetusel registreeritud hind.

Kui sa seda valikut ei kasuta, võid koostada Tagastatud kaubad algsest Lähetusest või Müügitellimusest, kasutades Operatsioonide menüü käsklust Koosta tagastatud kaubad. Kui kasutad antud valikut, saad koostada Tagastusi ainult algsest Lähetusest

Kulujärjekorra kulumudeli (FIFO või LIFO) kasutamisel sõltub otsus, kas kasutada antud valikut ja valik, kas Tagastatud kaubad lähevad kulujärjekorras oma algsele või uuele positsioonile teineteisest.

Kreeditarved ja tagastatud kaubad Neid valikuid kasutatakse vaid Kulujärjekorra kulumudeli (FIFO või LIFO) kasutamisel. Sellise kulumudeli puhul pannakse Artikkel Lattu võtmisel järjekorda. Kaubad lähetatakse või eemaldatakse muul viisil Laost selle järjekorra alusel (st FIFO puhul alustatakse kõige esimesena ja LIFO puhul kõige viimasena Lattu võetud Artiklist). Nende valikutega määra, millisele kohale järjekorras Kliendi poolt tagastatud kaup sisestatakse.

Kui Kulujärjekorra kulumudelit ei kasutata, märgi valik Sisesta kulujärjekorda uue kirjena. Vastasel juhul muutub valeks Laoseisu aruanne. Kui kasutad Kulujärjekorra kulumudelit, kuid Laoseisu aruande

koostamiseks valid mingi muu Kulumudeli, pea meeles, et aruanne võib olla vale, kui siin on märgitud valik Sisesta kulujärjekorda algele positsioonile.

Sisesta kulujärjekorda uue kirjena

Tagastatud kaup sisestatakse järjekorra lõppu (FIFO) või algusesse (LIFO), sarnaselt uue kauba registreerimisele Laosissetulekuga. Korrektse FIFO/LIFO arvestuse huvides on soovitatav see valik märkida.

Sisesta kulujärjekorda algele positsioonile

Tagastatud kaup sisestatakse selle algele kohale järjekorras. FIFO puhul on selleks järjekorra algus ning tagastatud kaup lähetatakse järgmisena.

Selle valiku märkimisel pead Tagastatud kauba kaardid koostama Lähetustest (neid ei saa koostada Müügitellimustest).

Kui kaup väljastati algselt Laost Kliendile kas Müügitellimuse või Lähetuse alusel, koosta kauba tagasi Lattu võtmiseks Tagastatud kauba kaart Lähetusest või Müügitellimusest. Sellega sisestatakse Artikkel FIFO/LIFO järjekorda nii, nagu kirjeldasime eespool.

Kui kaup väljastati algselt Kliendile Arvega ilma Müügitellimust tegemata, koosta Laosissetulek, millega tagad, et kaup võetakse Lattu tagasi õige hinnaga. Olenemata ülalpool tehtud valikust, sisestatakse Artikkel alati kas järjekorra lõppu (FIFO) või algusesse (LIFO).

Ära konteeri artiklite kulu Lähetustel

Mõnedes riikides nõutakse, et müügitehingul ja seotud kulukandel oleks sama kuupäev. Selleks märgi antud valik ning kulukanded koostatakse Arvetest. Samuti võta Finantsi Allsüsteemide seadistuses maha valik Lähetuste kanded ning märgi Lausendamise (M/R) seadistuses valik Arve muudab ladu. Kui nimetatud valikud pole märgitud nagu kirjeldatud, võib juhtuda, et kulukandeid ei koostatagi. Pane tähele, et laoise muudavad siiski Lähetused. Kui Lähetusel on Arvest varasem kuupäev, esineb perioode, mil Laoseisu aruanne ja laoarvestus Finantsis erinevad.

Kulukannete koostamiseks Lähetustest võta see valik maha ja märgi Allsüsteemide seadistuses valik Lähetuste kanded.

Arvuta uuesti müügikate, kui teed arve

Arvete koostamisel Tellimustest võidakse iga Arvel oleva Artikli Ostuhind (ja seega ka selle müügikate) võtta Tellimuselt või Artikli kaardilt (Ostuhinna ja Lisakulu summa). Kui soovid kasutada viimast varianti, märgi antud valik. See on täpsem, kui uuendada Artiklite Ostuhindasid Laosissetulekute põhjal ja kasutada *back-to-back* Ostutellimusi. Sellisel juhul registreeritakse värskeima ostuhinnaga Laosissetulek tõenäoliselt peale Müügitellimust ning selle Laosissetuleku põhjal muudetakse Ostuhinda Artiklikaardil.

Kui oled märkinud Müügitellimuste mooduli Tellimuste seadistustes valiku Arvuta tellimuse MK lähetusel ümber, sisestub Müügitellimusest Lähetuse koostamisel iga Artikli laoväärtus (arvutatakse Kulumudeli alusel, nt FIFO, LIFO või Kaalutud keskmine) Lähetusel Tellimuse ridade Ostuhinna väljale. Kui jäta selle valiku märkimata, sisestub iga Artikli laoväärtus Tellimuselt Arvele.

Objekt laokontodele

Lähetuste kinnitamisel kantakse Objektid Lähetuse E osalt sellest koostatud Kande Kulukonto deebetkonteeringule. Märgi antud valik, kui soovid, et need kantaks ka Kande Laokonto krediidkonteeringule.

Laomahakandmise kinnitamisel kantakse Objektid päisest ja A osalt Kande Kulukonto(de) (Laokahjumi konto) deebetkonteeringule. Kui märgid selle valiku, kantakse need Objektid ka Laokonto krediidkonteeringule.

Kasuta konteerimisel artikliklasse

Kui see valik on märgitud, kasutab HansaWorld Enterprise Lähetustest, Arvetest, Töölehtedest ja Laosissetulekutest Kannete koostamisel kontosid Artikliklassilt.

Kui see valik on märgitud, on soovitatav kõik Laoartiklid jagada Artikliklassidesse ning igale Artikliklassile määrata Kulu- ja Laokonto.

Konteeri struktuurartiklite kulu müügiarvel

Kui Struktuurartiklit kasutatakse Lähetusest koostatud kulukandel, kasutatakse komponentide Kontosid, Kulumudelit ja laoväärtusi. Samuti, kui Arvest koostatud kulukandel kasutatakse Struktuurartiklit, millel on märgitud valik Aseta sisestamisel komponendid, kasutatakse komponentide Kontosid, Kulumudelit ja laoväärtusi. Kuid kui Arvest koostatud kulukandel kasutataval Struktuurartiklil valikut Aseta sisestamisel komponendid märgitud pole, kasutatakse komponentide Kontosid, Kulumudelit ja laoväärtusi vaid siis, kui oled siin märkinud selle valiku. Vastasel juhul selliseid Struktuurartikleid väljastamise kulukandele ei kaasata (st Arved ei muuda komponentide laoarvestust Finantsis).

Iga artikli kohta eraldi rida finantskandel

Kui lattu võtmise või väljastamise toiming sisaldab mitut sama Kulukontot, Laokulu kontrollkontot ja/või Laokontot kasutavat Artiklit, on vastaval kulukandel kas iga Artikli kohta eraldi read või üks ühine konteeringupaar. Märki see valik, kui soovid iga Artikli kohta eraldi konteeringuid.

Uuenda kaalutud keskmist hankijale tagastatud kaupadest

Märki see valik, kui tahad, et Artikli Kaalutud keskmise arvestusel võetakse arvesse Tagastusi hankijatele (st kui tagastad kauba hankijale).

Näiteks ostsid Sa kaks Artiklit hinnaga 100 ja 200. Artikli Kaalutud keskmine on seega 150. Tagastad teise neist Hankijale. Kui soovid, et Kaalutud keskmine jääks 150, ära märki seda valikut. Märki see valik, kui soovid, et Kaalutud keskmiseks saaks järelejäänud Artikli hind (mis sõltub sellest, kas oled märkinud valiku Algne laosissetuleku ostuhind hankijatele tagast. kaupadel).

Uuenda kaalutud keskmist tagastatud kaupadest ja kreditarvetest

Märki see valik, kui tahad, et Artikli Kaalutud keskmise arvestusel võetakse arvesse Tagastatud kauba kaarte (st kui Klient tagastab kauba). Kui soovid, et Kaalutud

keskmist muudavad Kreditarved, märgi see valik ning samuti valik Kreditarved muudavad ladu Üldise mooduli Valikuliste võimaluste seadistuses.

Näiteks ostad Sa Artikli hinnaga 100 ja väljastad selle Kliendile. Seejärel ostad teise samasuguse Artikli, aga seekord hinnaga 200. Artikli Kaalutud keskmine on nüüd seega 200 (null-laoseisu puhul muutub see nulliks). Klient tagastab Artikli. Kui tahad, et Kaalutud keskmine ei muutuks, ära märgi seda valikut. Kui tahad, et uus Kaalutud keskmine oleks 150 (100 ja 200 keskmine) ning Sa soovid, et Kaalutud keskmise arvutamisel võetaks arvesse Tagastatud kauba Lisakulusid, märgi see valik.

Konteeri tavaliste ja teenusartiklite kulu

Tavaliselt koostatakse lattu võtmise ja väljastamise kulukanded vaid Laoartiklite kohta. Kui tahad, et kanded koostataks ka Tavaliste ja Teenusartiklite kohta, märgi see valik.

Selle valiku märkimisel on soovitatav mitte kasutada Kulujärjekorra kulumodelit Tavaliste ja Teenusartiklite puhul. Laoseadistuste Miinusesse lähetamise valikud ei kehti Tavaliste ja Teenusartiklite kohta ning seega ei keelata lähetamist miinusesse. Miinusesse lähetamine muudab aga FIFO/LIFO arvestuse valeks.

Kaalutud keskmine Baasvaluuta 2-s

Väljastamise kulukande (koostatud nt Lähetusest või Arvest) väärtus Baasvaluutas 1 arvutatakse Kulumodeli alusel. Saadud summa arvutatakse tavaliselt ümber Baasvaluutasse 2 vastavalt kehtivale kursile.

Kui märgid selle valiku, arvutatakse väärtus Baasvaluutas 1 vastavalt Kulumodelile nagu tavaliselt. Kuid saadud summat ei arvutata ümber Baasvaluutasse 2: selle asemel võetakse Baasvaluuta 2 summa Artiklikaardi Kulude kaardi väljalt Kaal.keskm. Baasval.2-s (seda summat näed ka Lähetuse C osal).

Kui kasutad Kaalutud keskmise kulumodelit, tagad selle valiku märkimisega Finantsi laoväärtuste õigsuse mõlemas Baasvaluutas.

Peamine kulumudel

Kulumudel täidab kahte ülesannet.

Esiteks, kui pead kuluarvestust Finantsis, koostatakse väljastamise toiminguga (nt Arve, Lähetuse, Töölehe või Laomahakandmise) kinnitamisel automaatselt Kanne Finantsi, millega debiteeritakse väljastatud kauba väärtuses Kulukontot ja krediteeritakse Laokontot. Lähetatava kauba väärtus arvutatakse vastavale Artiklile määratud Kulumudeli alusel või, kui kasutate valikut Kasuta artikliklasside kulumudelit, vastava Artikliklassi kulumudeli alusel. Kui see Kulumudel on Vaikimisi, kasutatakse Peamist kulumudelit.

Teiseks, Kulumudeli alusel arvutatakse laoväärtused Laoseisu aruandes. Siingi arvutatakse kauba väärtus vastavale Artiklile määratud Kulumudeli alusel või, kui kasutate valikut Kasuta artikliklasside kulumudelit, vastava Artikliklassi kulumudeli alusel. Kui see Kulumudel on Vaikimisi, kasutatakse Peamist kulumudelit. Võrdluseks võid Laoseisu aruandes kasutada mõnda muud Kulumudelit. Kui siin seadistuses oled valinud Peamiseks kulumudeliks Ei, kuna Sa ei pea kuluarvestust (vt punkti 2 osas Kui kuluarvestus ei ole vajalik eespool), saad Laoseisu aruande tellimisel valida soovitud Kulumudeli.

Mõlemal juhul eiratakse teatud olukorras valitud Kulumudelit, kui oled vastaval Artiklil, Artikliklassil või siin seadistuses märkinud valiku Seerianumbripõhine ostuhind (kirjeldatakse edaspidi). Sellisel juhul sõltub Ostuhind Seerianumbrist. Teatud Seerianumbriga Artikli müümisel kasutatakse vastaval kulukandel sellele Seerianumbrile antud Ostuhinda. Seerianumbriga Artiklite väärtused arvutab Laoseisu aruanne laos olevatele Seerianumbritele määratud Ostuhindade alusel.

Võimalikud Kulumudelid—

Ei	Märgi see valik, kui Sa ei soovi Kulumudelit kasutada. Väljastamise kulukandeid ei koostata. Laoseisu aruande tellimisel pead iga kord määrama Kulumudeli, või vastasel juhul laoväärtusi selles ei esitata (Kulumudel vali aruande määramisaknas).
Ostuhind	Kasutatakse Artikli Ostuhinda (Artiklikaardi Kulude kaardilt). Kui märgid selle valiku, on

soovitav märkida ka üks valikutest Uuenda ostuhinda peale laosissetulekut (samuti Artiklikaardi Kulude kaardil). Nii on Artikli Ostuhind alati õige.

% baashinnast

Kulu on vastav protsent Artikli Baasmüügihinnast (st jaehinnast). Protsent sisesta kõrvalasuvale % väljale. Kasuta seda valikut, kui soovid, et müügikate oleks ühtlane.

Kaalutud keskmine Kasutatakse Artikli Kaalutud keskmist Ostuhinda (kõigi eelnevate ostude keskmine hind, mida näed Artiklikaardi Kulude kaardil).

Kaalutud keskmine arvutatakse kauba lattu võtmisel järgmise valemi alusel ümber—

$$KK = \frac{((Kogus\ laos \times Hetke\ KK) + (Kogus\ LS-1 \times \text{Ühikuhind}\ LS-1))}{(Kogus\ laos + Kogus\ LS-1)}$$

(LS tähistab Laosissetulekut).

Kulujärjekord

Kasutatakse FIFO (First In First Out) või LIFO (Last In First Out) väärtust, mis arvutatakse Laosissetulekutel registreeritud Ostuhindade alusel. Valik FIFO või LIFO tee allpool.

Kulujärjekorra kulumudel võimaldab pidada väga täpset laoväärtuste arvestust, eriti kui Artikli Ostuhinnad võivad erineda. Kuid selle täpsuse tagamiseks peab olema järjekindel. Et FIFO (esimesena sisse, esimesena välja) ja LIFO (viimasena sisse, esimesena välja) väärtused oleksid õiged, tuleb kõik laotoimingud sisestada rangelt kronoloogilises järjekorras. Ära kunagi registreeri Laosissetulekut eelmise päeva kuupäevaga, kui oled juba sisestanud Laosissetuleku tänase kuupäevaga. Samamoodi ka Lähetuste ja Laomahakandmistega. Samuti on soovitatav laotoimingud nende esmakordsel salvestamisel kinnitada. Ära kinnita varem registreeritud kinnitamata Laosissetulekut, kui on olemas hilisemad kinnitatud Laosissetulekud, v.a. juhul, kui Sa muudad sellel ka kuupäeva. Laotoimingute kronoloogilise registreerimise tagamiseks kasuta valikuid Kronoloogia laos

Laoseadistustes ning Nõua arvete kronoloogiat
Lausendamise (M/R) seadistuses.

**! Kui kasutad kas Ostuhinna, % baashinnast või
Kaalatud keskmise Kulumudelit, peab iga
● Artiklikaardi vastav väli sisaldama väärtust.
Vastasel juhul võivad tulemuseks olla
nullväärtusega kulukanded ja vale Laoseisu aruanne.**

Kulujärjekorra kulumudel

Kui Peamiseks kulumudeliks (üalpool) on määratud
Kulujärjekord, tee siin valik FIFO ja LIFO arvestuse
vahel.

FIFO Kauba lähetamisel või muul viisil laost
väljastamisel lähetatakse esimesena kaup, mis
võeti lattu sisse esimesena. Laoseisu aruandes
määratakse Artiklite väärtused kronoloogilises
järjekorras.

LIFO Kauba lähetamisel või muul viisil laost
väljastamisel lähetatakse esimesena kaup, mis
võeti lattu sisse viimasena. Laoseisu aruandes
määratakse Artiklite väärtused vastupidiselt
kronoloogilisele järjekorrale.

Kui oled Peamise kulumudeli valikul märkinud Ei, kuna
Sa ei pea kuluarvestust, tuleks siiski valida üks kahest
Kulujärjekorra kulumudelitest. Laoseisu aruande
tellimisel pead määrama Kulumudeli. Kui selleks on
Kulujärjekorra kulumudel, kasutatakse aruandes siin
määratud mudelit (kas FIFO või LIFO), eeldusel et
Artikli või Artikliklassi vastav valik on Vaikimisi.

Seerianumbripõhine kulu konteerimine Kui müüakse või muul
viisil eemaldatakse laost seerianumbrit kandev Artikkel,
tuleb seerianumber Arvele, Lähetusele või
Laomahakandmisele käsitsi sisestada: seda ei valita
automaatselt. HansaWorld Enterprise pakub laoarvestuse
seisukohalt kahte meetodit, kuidas seerianumbriga
Artikli laost väljastamine mõjutab laoarvestust.

Esimese meetodi puhul ei mõjuta seerianumbrid
Artiklite Ostuhindu. Arve, Lähetuse või
Laomahakandmise kinnitamisel arvutatakse kulukande

väärtus vastavalt kas Artiklile või Artikliklassile või siin seadistuses määratud Kulumudelile. Näiteks kui kasutate Kulujärjekorra FIFO Kulumudelit, eemaldatakse Laost vanima Ostuhinnaga Artikkel hoolimata sellest, kas valitud seerianumber on vanim või mitte. Selle meetodi kasutamiseks jäta antud valik märkimata.

Teise meetodi puhul on Ostuhinnad seerianumbritega seotud. Kui Arve või Lähetus kinnitatakse, kantakse kulusse antud seerianumbri laoväärtus. See ei tarvitse olla õige ostuhind, mida kasutatakse valitud Kulumudeli puhul. Selle meetodi kasutamiseks märgi antud valik.

Seda meetodit on soovitatav kasutada, kui kaupa ostetakse mõnikord lattu erihindadega, nt näidiste puhul. Kui näidiseid viiakse Laost välja või liigutatakse Ladude vahel Laoliikumistega (sisetellimused), tagab see meetod, et näidise erihind jääb seotuks selle seerianumbriaga.

Kui oled juba Laomooduli kasutamist alustanud, ei tohi enam antud valikut muuta, kuna sellega läheks FIFO/LIFO arvestus sassi ning muutuksid vaeleks Kaalutud keskmised hinnad. Kui soovite seda siiski teha, käivitage Tehnika mooduli hooldusfunktsioon Lao konverteerimine (kirjeldatakse edaspidi). Sellega arvutatakse ümber FIFO/LIFO järjekord ning Kaalutud keskmised, kuid ei muudeta eelnevalt registreeritud laotoiminguid (nt Lähetusi) ega nendest koostatud Kandeid Finantsi. Samuti võib olla vajalik laoarvestuse Finantsis õigeks saamiseks sisestada vajalik paranduskanne käsitsi.

Siin tehtud valikut saad üksiku Artikli või, kui kasutate valikut Kasuta artikliklasside kulumudelit eespool, Artikliklassi jaoks muuta.

Kulujärjekord lao kohta

Kui Sul on mitu Ladu ja kasutate Kulujärjekorra kulumudelit, pakub HansaWorld kahte FIFO/LIFO arvutusmeetodit.

Esimese meetodi puhul peetakse FIFO/LIFO arvestust kõigi Ladude kohta kokku. See on sobiv, kui Ladusid pole või Laod tähistavad nt sama Lao erinevaid laoruume või riuleid. Kui kaup lähetatakse laost,

saadetakse alati kõigepealt vanimad (FIFO) või uusimad (LIFO) Artiklid sõltumata sellest, millises Laos need asuvad või milline Ladu on Lähetusele või Arvele märgitud. Artikleid võib Laoliikumistega Ladude vahel liigutada, kuid nende väärtus ei muutu. Sellise meetodi kasutamiseks lülita antud valik välja.

Teise meetodi puhul peetakse FIFO/LIFO arvestust iga Lao kohta eraldi. See meetod on sobiv, kui erinevad Laod tähistavad erinevaid laohooneid. Kui Artiklid lähetatakse laost, saadetakse kõigepealt antud Lao vanimad (FIFO) või uusimad (LIFO) Artiklid. Sellise meetodi kasutamiseks märgi antud valik.

Kui oled juba Laomooduli kasutamist alustanud, ei tohi enam antud valikut muuta, kuna sellega läheks FIFO/LIFO arvestus sassi. Kui soovid seda siiski teha, käivita Tehnika mooduli hooldusfunktsioon Lao konverteerimine (kirjeldatakse edaspidi). Sellega arvutatakse ümber FIFO/LIFO järjekord ning Kaalutud keskmised, kuid ei muudeta eelnevalt registreeritud laotoiminguid (nt Lähetusi) ega nendest koostatud Kandeid Finantsi. Kui kasutate Kulujärjekorra kulumudelit ning muudate seda valikut, võib olla vajalik laoväärtuste Finantsis õigeaks saamiseks sisestada vajalik paranduskanne käsitsi.

Kui Kulujärjekorra kulumudelit ei kasutata, võid siiski soovida seda valikut kasutada, kui Sul on mitu Ladu (kui kasutate kas Kaalutud keskmise või Ostuhinna kulumudelit ning vastavalt valikuid Kaalutud keskmine lao kohta või Ostuhind lao kohta). Laoseisu aruande arvutamisel võid kasutada kas oma tavapärasest Kulumudelit või valida mõne muu Kulumudeli. Kui soovite kunagi kasutada laoseisude arvutamiseks Kulujärjekorra kulumudelit, märgi antud valik ning aruande tellimisel pakutakse samasuguseid valikuid kui tavapärase Kulumudeli puhul.

Siin tehtud valikut saad üksiku Artikli või, kui kasutate valikut Kasuta artikliklasside kulumudelit eespool, Artikliklassi jaoks muuta.

Kaalutud keskmine lao kohta

Mitme Lao korral peab HansaWorld Enterprise iga Artikli kohta kahte Kaalutud keskmise arvestust – üldist

(seda näed Artiklikaardi Kulude kaardil) ning iga Lao lõikes eraldi (neid näed Kaalutud keskmise seadistuses).

Kaalutud keskmise kulumudeli korral määratakse selle valikuga, milliste summade alusel arvutatakse Laoseisu aruande ning väljastamise kulukannete väärtused. Kui seda valikut ei märgi, kasutatakse üldist Kaalutud keskmist. Kui see valik on märgitud, kasutatakse Kaalutud keskmisi Lao kohta.

Näiteks võeti Lattu 1 sisse Artiklid hinnaga 100 ja 150 ning Lattu 2 Artiklid hinnaga 150 ja 200. Üldine Kaalutud keskmine on seega 150, Lao 1 Kaalutud keskmine 125 ja Lao 2 Kaalutud keskmine 175. Kui see valik on märkimata, on Laoseisu aruandes väärtuseks 4×150 ning väljastamise kulukande summa olenemata laost 150. Kui see valik on märgitud, on Laoseisu aruandes väärtuseks $(2 \times 125) + (2 \times 175)$ ning väljastamise kulukande summa olenevalt Laost kas 125 või 175.

Kauba Laoliikumise ühest Laost teise viimisel kaasatakse sellega seotud Lisakulud Artikli üldise Kaalutud keskmise arvestusse. Kui see valik on märgitud, kaasatakse need lisakulud ka sihtlao Kaalutud keskmise arvestusse.

Kui oled juba Laomooduli kasutamist alustanud, ei tohi enam antud valikut muuta, kuna sellega läheks Kaalutud keskmise arvestus sassi. Kui soovite seda siiski teha, käivitage Tehnika mooduli hooldusfunktsioon Lao konverteerimine (kirjeldatakse edaspidi). Sellega arvutatakse ümber FIFO/LIFO järjekord ning Kaalutud keskmised, kuid ei muudeta eelnevalt registreeritud laotoiminguid (nt Lähetusi) ega nendest koostatud Kandeid Finantsi. Kui kasutate Kulujärjekorra kulumudelit ning muudate seda valikut, võib olla vajalik laoväärtuste Finantsis õigeaks saamiseks sisestada vajalik paranduskanne käsitsi.

Kui Kaalutud keskmise kulumudelit ei kasutata, võite siiski soovida seda valikut märkida, kui Sul on mitu Ladu (kui kasutate kas Kulujärjekorra või Ostuhinna kulumudelit ning vastavalt valikuid Kulujärjekord lao kohta või Ostuhind lao kohta). Laoseisu aruande arvutamisel võite kasutada kas oma tavapärasest Kulumudelit või valida mõne muu Kulumudeli. Kui

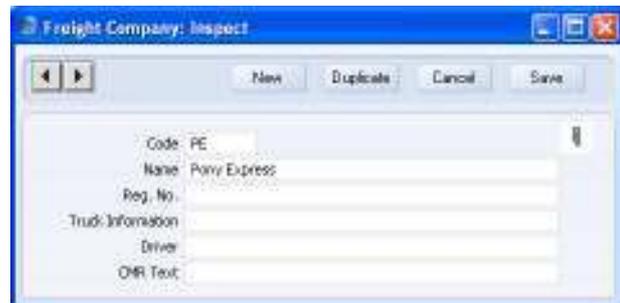
soovid kunagi kasutada laoseisude arvutamiseks Kaalutud keskmise kulumudelit, märgi antud valik ning aruande tellimisel pakutakse samasuguseid valikuid kui tavapärase Kulumudeli puhul.

Siin tehtud valikut saad üksiku Artikli või, kui kasutad valikut Kasuta artikliklasside kulumudelit eespool, Artikliklassi jaoks muuta.

Transpordifirmad

Kui Sinu firma kasutab kaupade kättetoimetamisel, lattu võtmisel ja ladude vahel transportimisel transpordifirmade teenuseid, sisesta need firmad antud seadistusse. Transpordifirma saad määrata Lähetuse, Laosissetuleku, Tagastatud kaubad hankijale või Laoliikumise Transpordi kaardile, ning kogu info transpordifirma kohta ka Saatelehele trükkida. Mõnedes riikides on see Lähetuste puhul ametlik nõue.

Ava Põhiaknast või Fail-menüüst Seadistused. Tee topeltklõps real Transpordifirmad. Aknas Transpordifirmad: Sirvi näed juba registreeritud firmasid: kaardi muutmiseks tee soovitud real hiirega topeltklõps, uue kaardi sisestamiseks klõpsa Uus. Klõpsa Salvesta kaardi salvestamiseks või sulge see sulgemisruudust, kui Sa ei soovi muudatusi salvestada.

Kood Anna transpordifirmale kuni viiest tähemärgist koosnev kood, kusjuures võid kasutada nii numbreid kui tähti.

Nimi Transpordifirma nimi.

Registreerimisnr. Ettevõtte registreerimisnumber.

Veoauto informatsioon Sii saad sisestada olulise informatsiooni transpordifirma auto kohta (nt selle registreerimisnumbri).

Autojuht Autojuhi nimi.

CMR tekst Kui transpordifirmat kasutatakse koos "CMR" Lähetusviisiga, saad siia sisestada saatedokumendi jaoks vajaliku teksti.

Artiklklassifikaatorid

Selle seadistuse kohta loe palun lähemalt osast Artiklid ja hinnad.

Teisendid

Selle seadistuse kohta loe palun lähemalt osast Artiklid ja hinnad.

Teisendite klassid

Selle seadistuse kohta loe palun lähemalt osast Artiklid ja hinnad.

Laod

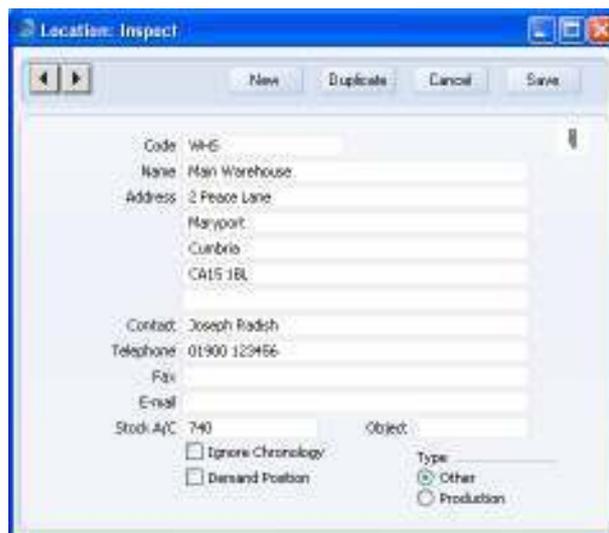
HansaWorld Enterprise võimaldab hoida kaupa mitmes laos. Laoseisude üle peetakse arvestust nii iga Lao kohta eraldi kui kõikide Ladude kohta kokku.

Kui Sul on vähemalt üks Ladu, määra see Laoseadistustes Põhilaoks. Sellega tagad, et kaup asub igal ajahetkel mingis laos. Kui unustad määrata laotoimingul Lao, lisatakse kaup Põhilattu või eemaldatakse Põhilaost. Kui kasutad mitut Ladu, on soovitatav märkida samas seadistuses ka valik Nõua ladu. See kohustab Sind igale laotoimingule Ladu sisestama. Samuti saad määrata vaikimisi Lao Kasutaja seadistuste mooduli Terminalikoha seadistuses ning iga Isikukaardi Premia kaardil. Esimest kasutatakse alati vaikimisi konkreetses arvutis sisestatud laotoimingutel ning teist teatud töötaja sisse kantud laotoimingutel.

Ladude seadistuse avamiseks mine Laomoodulisse ja klõpsa kas põhiaknas või Fail-menüüs Seadistused. Avanenud nimekirjas tee hiirega topeltklõps real Laod. Avanenud nimekirjas näed juba registreeritud Ladusid.

Uue Lao sisestamiseks klõpsa Uus või märgi Ladu, mille sarnast soovid sisestada ja tee sellest koopia, klõpsates Koopia.

Aveneb aken Ladu: Uus, mis on tühi, kui klõpsasid Uus, või sisaldab koopiat valitud Laost.

Iga Lao kohta sisesta kood ning muu info.

Laokonto Laokontot debiteeritakse kauba Lattu võtmisel ja krediteeritakse kauba lähetamisel Laost (eeldusel, et Finantsi Allsüsteemide seadistuses ning vastavas Numbriseeriade seadistuses on määratud, et Kanded Finantsi koostatakse Laosissetulekute ja Lähetuste kinnitamisel). Kui Laole ei ole kontot määratud, konteeritakse kas Artikliklassi Laokontot või seadistuses Lausendamine, Ladu määratud Laokontot.

Objekt **Ctrl-Enter** Objektide register, Finants/Üldine moodul

Laole saad anda kuni 20 komadega eraldatud Objekti, mis sisestuvad ka kõigi antud Laoga seotud Laosissetulekute Kommentaari kaardile ja hooldusfunktsiooniga Inventuurivõrdlus koostatud Laomahakandmistest päisesse. Laosissetulekutest koostatud Kandel Finantsi sisestuvad Objektid Laokasumi konto krediidkonteeringule (ning Laokonto deebetkonteeringule, eeldusel, et oled Ostureskontro seadistuses Lausendamine (O/R) märkinud valiku Hankija objektid laosis. kontrollkontole). Laomahakandmistest koostatud Kandel sisestuvad Objektid Laokahjumi konto deebetkonteeringule (ning

Laokonto krediidkonteeringule, eeldusel, et oled Kuluarvestuse seadistuses märkinud valiku Objekt laokontodele). Teiste Ladudega seotud Laosissetulekutele ega Laomahakandmistele need Objektid ei sisestu, mis lubab analüüsida kasumit ja kahjumit Ladude lõikes.

Ignoreeri kronoloogiat

Tagamaks FIFO/LIFO järjekorra õigsuse, saad määrata, et laotoimingud registreeritaks programmis kronoloogilises järjekorras (Laoseadistustes märgi vastav valik Kronoloogia laos). Kui kasutate seda võimalust, ei saa laotoimingut (Laosissetulek, Lähetus, Laoliikumine, Tagastatud kaubad või Laomahakandmine) kinnitada, kui ühes neist registritest eksisteerib varasema Kande kuupäevaga kinnitamata laotoiming või hilisema Kande kuupäevaga kinnitatud laotoiming. Kui antud Laos pole laotoimingute registreerimise kronoloogiline järjekord oluline, märgi antud valik.

Nõua asukohta

Kui Laol on Asukohad ning Sa soovid, et antud Lao kasutamisel näidataks alati ka Asukoht, märgi see valik.

See valik on kohustuslik, kui kasutate Laohalduse moodulit ja antud Ladu on sisestatud Laohalduse seadistustesse.

Kui Sa ei kasuta Laohalduse moodulit, on soovitatav seda valikut mitte märkida.

Tüüp

Nende valikutega määratakse antud Lao kohta hooldusfunktsiooni Inventuurivõrdlus käivitamisel kasutatavad Laokasumi ja –kahjumi kontod.

Muu

Märgi see valik, kui on tegemist tavalise Laoga. Kui hooldusfunktsiooniga Inventuurivõrdlus koostatakse selles Laos asuva Artikli kohta Laosissetulek, kasutatakse Laokasumi kontot seadistusest Lausendamine, Ladu. Kui funktsiooniga koostatakse aga Laomahakandmine, kasutatakse samas seadistuses määratud Laokahjumi kontot.

Tootmine

Kui hooldusfunktsiooniga Inventuurivõrdlus koostatakse selles Laos asuva Artikli kohta Laosissetulek, kui Artikkel kuulub Artikliklassi ja

Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse, on Laokasumi kontoks Artikliklassi Materjalikulu erinevuste konto. Muul juhul kasutatakse Laokasumi kontot seadistusest Lausendamine, Ladu. Sarnaselt, kui hooldusfunktsiooniga koostatakse Laomahakandmine ning eelpoolnimetatud tingimused on täidetud, on Laokahjumi kontoks Artikliklassi Materjalikulu erinevuste konto. Muul juhul kasutatakse Laokahjumi kontot seadistusest Lausendamine, Ladu.

Kui Sul on mitu Ladu, võid iga Lao kohta eraldi FIFO/LIFO ja Kaalutud keskmise arvestuste pidamiseks märkida Laomooduli Kuluarvestuse seadistuses valikud Kulujärjekord lao kohta ning Kaalutud keskmine lao kohta. Sellega tagad, et kaup väljastatakse järjekorras, kuidas see vastavasse Lattu sisse tuli. Kui need valikud märgitud ei ole, peetakse üldist FIFO/LIFO ja Kaalutud keskmise arvestust: Artiklid väljastatakse Lattu võtmise järjekorra alusel, olenemata sellest, millises Laos neid kaupu hoitakse. Need valikud mõjutavad ka laoväärtuste arvutusi Laoseisu aruande jaoks. Samuti on soovitatav märkida valik Nõua ladu või määrata Põhiladu (Laomooduli Laoseadistustes). Nii ei unusta Sa kauba väljastamisel või lattu võtmisel Ladu määrata.

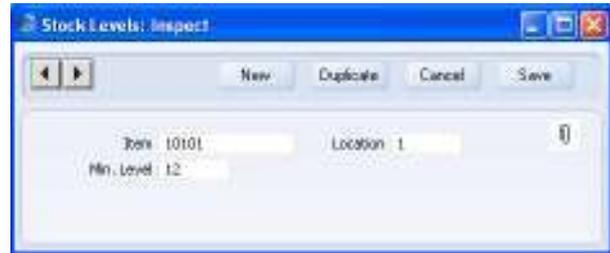
Artiklite minimaaltasemed

Artiklikaardi Lao kaardi Minimaaltaseme väljal saab määrata laos hoitava kauba minimaalse koguse. Artikli miinimumkogused igas Laos määratakse siin.

Ostutellimuste sirvimisakna Operatsioonide menüü käsklusega Koosta ostutellimused koostatakse Ostutellimused, mis tagavad Artikli miinimumtaseme laos. Seejuures võetakse arvesse kogused Müügitellimustel, mida Laost täita ei saa. Minimaaltaseme leidmiseks liidetakse kokku vastava Artikli Minimaaltaseme kaartidel määratud kogused. Kui Artiklile ei ole Minimaaltaseme kaarti sisestatud, kasutatakse Artiklikaardil määratud Minimaaltaset. Kui Sa kasutad Artikli minimaaltasemete seadistust, on soovitatav jätta Artiklikaartidel Minimaaltase määramata.

Selle seadistusega arvestatakse ka aruannete Täiendamisvajadus ja Ostutellimuse soovitus koostamisel, millega koostatakse tellimissoovitused ning esitatakse eelvaade eespool kirjeldatud funktsiooniga koostatavatest Ostutellimustest. Kui jätab aruannete tellimisel Lao määramata, on Artikli minimaaltasemeks kõikide Ladude miinimumkogused kokku. Kui valid ka Lao, on selleks Artikli miinimumtase valitud Laos. Kui Artiklile ei ole

Minimaaltaseme kaarti sisestatud, kasutatakse Artiklikaardil määratud Minimaaltaset.

Vali Artikkel ja Ladu, kasutades Ctrl-Enter klahvikombinatsiooni. Iga Artikli/Lao kombinatsiooni kohta saad sisestada ühe kaardi. Seejärel määra Artikli minimaalne tase valitud Laos. Kaardi salvestamiseks klõpsa Salvesta.

Numbriseeriad - Lähetused

Siin kirjelda numbriseeriad Lähetustele, nagu kirjeldatud Laosissetulekute kohta edaspidi.

Numbriseeriad - Laosissetulekud

Igal Laosissetulekul on oma kordumatu number vastavast numbriseeriast. Uuele laosissetulekule antakse esimene kasutamata number seeriast. Võid luua erinevaid numbriseeriaid nt erinevateks aastateks, erinevatele osakondadele või tellimusetüüpidele.

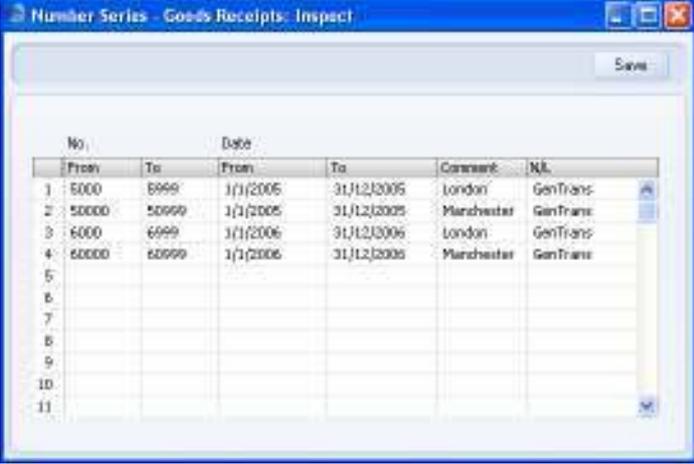
Kirjelda antud seadistuses soovitud numbriseeriad. Erinevad seeriad ei tohi omavahel kattuda. Kui numbriseeriaid ei ole kirjeldatud, antakse Laosissetulekutele numbrid ühest ülespoole.

Kui Laosissetulekutele on numbriseeriad kirjeldatud, saad Üldise mooduli Isikukaartide Numbriseeriade kaardi Laosissetuleku nr. väljal määrata igale kasutajale isiklikud seeriad. Selle kasutaja loodud uuele Laosissetulekule antakse automaatselt esimene vaba number temale kirjeldatud seeriast. Üldise mooduli Numbriseeriade seadistuses saad vaikimisi määrata üldised numbriseeriad. Kui kasutajale pole seeriat kirjeldatud ega määratud üldist seeriat, saavad Laosissetulekud numbrist esimesest siia seadistusse sisestatud seeriast. Laosissetuleku numbrit saab muuta, valides numbrist mõnest teisest numbriseeriast, kasutades klahvikombinatsiooni Ctrl-Enter.

Iga numbriseeria puhul saad määrata, kas sellesse seeriasse kuuluvatest Laosissetulekutest koostatakse nende kinnitamisel Finantsi Kanded või mitte. Väljal Kanded Ctrl-Enteriga valides näed kahte valikut: Koosta ja Ära koosta. Vali esimene, kui soovid, et Kandeid koostataks või teine, kui Sa ei

taha, et Kandeid koostataks. Tegelikuses on see funktsioon välistava iseloomuga, mis tähendab, et Sa võid ainult valitud numbriseeriatele Kandeid mitte koostada lasta. Kui üldiseks eelistuseks (Finantsi Allsüsteemide seadistuses) on märgitud, et Laosissetulekutest Kandeid ei koostata, ei saa Sa siin vastupidist määrata.

Topeltkõps seadistuse real Numbriseeriad - Laosissetulekud avab järgmise akna—

No.	Date		Comment	Nil.		
	From	To				
1	5000	6999	1/1/2005	31/12/2005	London	GenTrans
2	50000	50999	1/1/2005	31/12/2005	Manchester	GenTrans
3	6000	6999	1/1/2006	31/12/2006	London	GenTrans
4	60000	60999	1/1/2006	31/12/2006	Manchester	GenTrans
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						

Sisesta iga uus numbriseeria esimesele vabale reale. Siia sisestatud Kommentaari näed Ctrl-Enter nimekirjas. Muudatuste salvestamiseks klõpsa Salvesta. Kui Sa ei soovi muudatusi salvestada, sulge aken sulgemisruudust.

Numbriseeriad – Tagastatud kaubad

Siin kirjelda numbriseeriad Tagastatud kaupadele, nagu kirjeldatud Laosissetulekute kohta eespool.

Numbriseeriad – Tagastatud kaubad hankijatele

Siin kirjelda numbriseeriad Tagastatud kaubad hankijatele, nagu kirjeldatud Laosissetulekute kohta eespool.

Numbriseeriad - Laomahakandmised

Siin kirjelda numbriseeriad Laomahakandmistele, nagu kirjeldatud Laosissetulekute kohta eespool.

Numbriseeriad - Laoliikumised

Siin kirjelda numbriseeriad Laoliikumistele, nagu kirjeldatud Laosissetulekute kohta eespool.

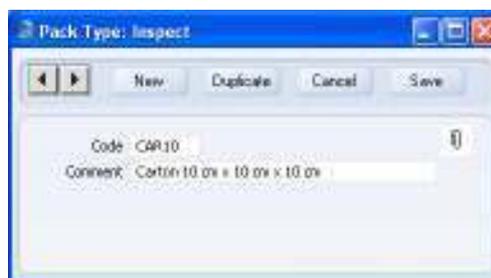
Numbriseeriad - Inventuurid

Siin kirjelda numbriseeriad Inventuuridele, nagu kirjeldatud Laosissetulekute kohta eespool.

Pakendid

Selles seadistuses kirjeldatakse võimalikud Pakendid, mida Lähetustel kasutatakse. Pakendiks võib olla nt ümbrik, turvaümbrik, erineva suurusega karbid ja kastid. Kui tahad seda informatsiooni ka saatedokumentidele välja trükkida (et Klient saaks kiiresti ülevaate, kas talle on saadetud õige kogus soovitud tüüpi Pakendeid), lisa dokumendimallile väljad "Pakendeid (real)", "Pakendi nimetus (real)" ja "Pakendite arv". Esimesele tuuakse eraldi välja Lähetuse rea pakendite kogus, viimasele aga pakendite arv Lähetusel kokku.

Aknas Pakendid: Sirvi näed võimalikke Pakendeid: kaardi muutmiseks tee soovitud real topeltklõps, uue kaardi lisamiseks klõpsa Uus.

Aknas Pakend: Uus anna Pakendile kuni viiest tähemärgist koosnev kood (kasutada võid nii tähti kui numbreid) ja sisesta lühike kirjeldav tekst. Seadistuse salvestamiseks klõpsa Salvesta.

Retseptid

Komplekteeritud artikkel pannakse kokku Sinu firmas ostetud komponentidest ja sõltuvalt sellest, kas kasutad Tootmise moodulit või mitte, on Sul kasutada kaht tüüpi komplekteeritud artikleid—

Struktuurartiklid Kui Tootmise moodulit ei kasutata, tuleb Artikkel sisestada kui Struktuurartikkel (märkides vastava valiku Artiklikaardi Hindade kaardil) ning nende üle eraldi

laoarvestust ei peeta. Struktuurartikli komponentide laoiseis vähendatakse Lähetuse kinnitamisel.

Laoartiklid

Tootmise moodulis koostatakse Tootmised, mis tavaliselt pannakse kokku tootmistellimuse alusel. Tootmise kaardi märkimisel Lõpetatuks vähendatakse sisendartiklite laoiseise ning suurendatakse väljundartikli laoiseisu. Selleks pead nii sisendartiklid kui väljundartikli registreerima Laoartiklitena. Sellised Artiklid saad panna kokku vaid Tootmise moodulis. Enne sellise Artikli lähetamist hoitakse seda laos.

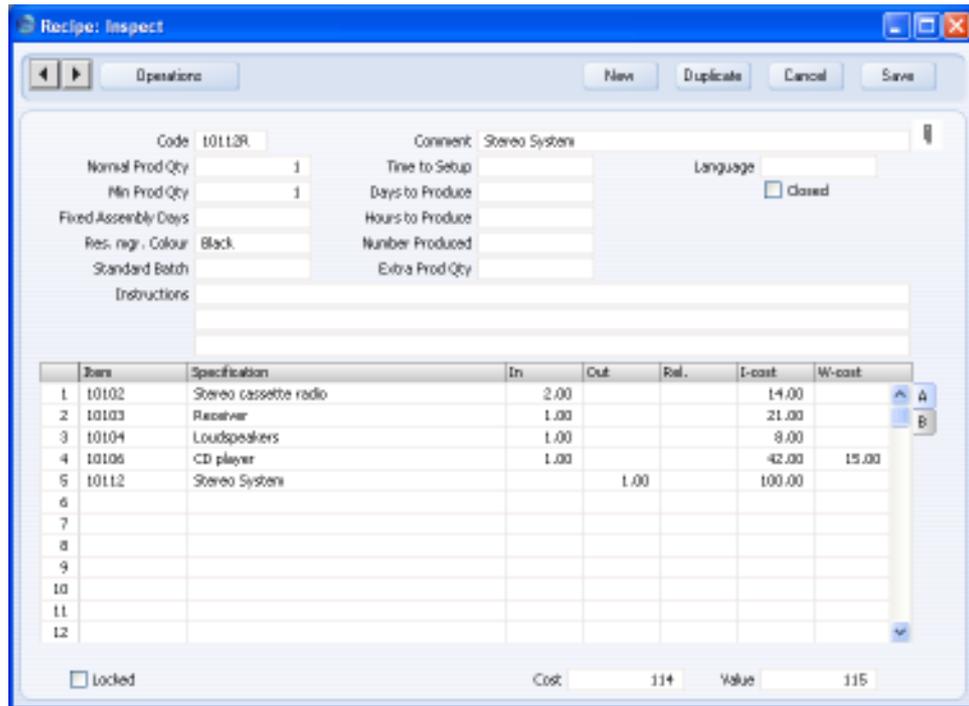
Ka sisendartikkel ise võib omakorda komponentidest koosneda. Sellisel juhul tuleb see koostada Tootmise registris ning registreerida Laoartiklina, selleks et laoiseisud muutuksid vastavalt sellele, kui Artikkel komplekteeritakse ja seejärel omakorda uute Artiklite komponendina kasutatakse.

Mõlemat tüüpi Artiklite komplekteerimisel lähtutakse Retseptidest (määratakse vajaminevate sisendartiklite kogused ja vastavad laoliikumised). Laoartiklite koostamise kohta Retseptide alusel loe palun lähemalt Tootmise moodulist.

Näiteks soovid Sa panna kokku muusikakeskuse sellistest komponentidest nagu võimendi, kõlarid jms ning müüd seda muusikakeskust eraldiseisva Artiklina. Alustuseks sisesta muusikakeskus Artiklite registrisse ning märgi Hindade kaardil valik Struktuurartikkel.

Artiklikaardi Retsepti kaardil määra muusikakeskusele Retsept, nagu meie näites allpool. Müügitellimuste moodulis Tellimuse registreerimisel sisestad sellele muusikakeskuse Artiklikoodi. Tellimuse täitmisel vähendatakse sisendartiklite, st võimendi, kõlarid jne laoseise vastavalt Retseptile. Muusikakeskuste arv laos sõltub seega sisendartiklite laoseisudest.

Muusikakeskusele Retsepti kirjeldamisel veendu, et kasutad Artiklikaardi Hindade kaardile sisestatud Retseptikoodi. Retsepti kirjeldamiseks mine Laomoodulisse ning vali põhiaknast või Fail-menüüst Seadistused. Avanenud nimekirjas tee topeltklõps real Retseptid. Uue Retsepti sisestamiseks klõpsa Uus.

Item	Specification	In	Out	Rel.	I-cost	W-cost
1	10102 Stereo cassette radio	2.00			14.00	
2	10103 Receiver	1.00			21.00	
3	10104 Loudspeakers	1.00			8.00	
4	10106 CD player	1.00			42.00	15.00
5	10112 Stereo System		1.00		100.00	
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						

Kood Anna Retseptile kuni 20 tähemärgist koosnev kood. Retseptikood võiks olla sarnane väljundartikli Artiklikoodile.

Nimetus Komplekti kirjeldus.

Toodetav kogus Toodetava koguse saad määrata vaid eeldusel, et kasutad Tootmise moodulit (st kui Retseptiga koostatakse Laoartikkel). Kirjelduse leiad Tootmise mooduli juhendist.

Tunde ettevalmistamiseks, Minimaalne toodetav kogus, Päevi tootmiseks, Fikseeritud tootmispäevi, Tunde tootmiseks, Värv ressursiplaneerimises, Toodetav arv, Standardpartii, Lisatootm. kogus, Days to Assemble Each Unit, Keel

Ka neid välju saad kasutada vaid Tootmise mooduli olemasolul.

Suletud Märgi see valik, kui Sa Retsepti enam ei kasuta. Kui Struktuurartikkel koostatakse suletud Retseptiga ning Sa

kasutad seda Artiklit Tellimusel, Arvel või muul müügi- või laotoimingul, vastavat toimingut salvestada ei saa. Seepärast on soovitatav märkida ka Struktuurartikkel Suletuks, millega eemaldad Artikli Ctrl-Enter nimekirjast ja tagad, et seda kogemata ekslikult ei kasutataks (või määra Struktuurartiklile mõni teine Retsept).

Juhised Siia sisesta Retsepti kasutamise juhised.

Tabelisse sisesta sisendartiklid (st valmis Artikli koostisosad). Tabeli viimasele reale sisesta komplekteeritud Artikli kood (st Retsepti tulemus). Kui Tootmise moodulit ei kasutata, peab Retsepti tulemuseks olema Struktuurartikkel. Tootmise kaardil kokku pandud Artikkel peab olema Laoartikkel.

A osa

Artikkel	Ctrl-Enter	Artiklite register
		Sisesta sisendartiklite Artiklikood. Viimasele reale sisesta valmistoote Artiklikood.
Nimetus		Artiklikoodi valimisel sisestub Artikli Nimetus.
Sisse		Sisesta valmistoote kokkupanemiseks vajaminevate komponentide arv. Ära sisesta komponente viimasele reale.
Välja		Eespool toodud komponentidest koostatavate väljundartiklite arv. Tavaliselt on selleks 1. Kogus peab olema 1, kui Retsept on seotud Artikliga.
Osak.%		Seda välja kasutatakse vaid juhul, kui Retseptil on mitu väljundartiklit. Tavaliselt võib seda ette tulla vaid siis, kui väljundartiklid on Laoartiklid (st Artiklid, mis komplekteeritakse Tootmise moodulis). Väljundartiklite ridadele sisesta vastavad osakaalu protsendid. Retsepti kasutamisel Tootmisel jagatakse sisendartiklite kogukulu vastavalt siin määratud protsendimääradele.
Mat.kulu		Materjalikulu. Kui reale on sisestatud sisendartikkel, määra Artikli ühiku Ostuhind. Vaikimisi sisestub Artikli Ostuhind. Siin näidatav summa EI ole sama, kui tavapärase Kulumudeli alusel arvutatud laoväärtus. Selle kulusumma muutmiseks kasuta hooldusfunktsiooni Muuda retsepti.

Kui reale on sisestatud väljundartikkel (komplekteeritav kaup), määratakse selle Artikli väärtus. Tavaliselt on selleks sisendartiklite Ostuhindade summa, kusjuures arvesse on võetud ka kasutatud koguseid. Jällegi sisestub vaikimisi Artikli Ostuhind.

Sisendartiklite kogukulu näed jaluses Sisendartiklite kulu väljal ja väljundartiklite koguväärtust Väljundartiklite väärtuse väljal.

Töökulu

Tööjõukulu (toodetud ühiku kohta). Sisesta sisendartiklite ja/või väljundartiklite töökoost. Tavaliselt on selleks Artikli kokkupanemiseks kasutatav tööjõu kulu.

Töökoost määratakse vaid sellistele Retseptidele, millega koostatakse Laoartikkel (mis komplekteeritakse Tootmise registris). Kui koostatakse Struktuurartikkel, töökoost arvesse ei võeta.

Töökoost määratakse reale, mis tähistab sisendartiklit, nagu eespool pildil näha. Nii krediteeritakse antud Retsepti kasutatavast Tootmisest koostatud Kandel tööjõukulu summas Tootmise T-kulu kontot. Kui määratakse töökoost väljundartikli reale, debiteeritakse selle summas Tootmise T-kulu kontot.

Nii Sisendartiklite kulu kui Väljundartiklite väärtuse summad jaluses sisaldavad töökoost.

B osa

Kirjeldus

Sisesta siia märkused Artikli kohta.

Retsept

Siin näed, kas Artikkel on omakorda komplekteeritud Artikkel (selle Retsepti kaardil on määratud Retsept). Seda välja muudetakse automaatselt ning käsitsi seda muuta ei saa.

Jalus

Lukusta

Kui oled veendunud, et Retsept on valmis, märgi edasiste muudatuste vältimiseks antud valik. Kui oled antud Retsepti kord toimingul (nt Lähetusel või Tootmisel) kasutanud, ära seda enam muuda, eriti kui Retseptiga koostatakse Struktuurartikkel, millel pole märgitud valikut Aseta sisestamisel komponendid.

Sellisel juhul muudab Retsepti muutmine laoseisud valeks, nii et Retsept lukustatakse automaatselt peale selle esmakordsel kasutamisel Lähetusel.

Kui siiski oleks vaja Retsepti muuta, koosta hoopis uus Retsept (ning määrake see uuele Lao- või Struktuurartiklile).

! Kui oled juba korra Retsepti laotoimingul kasutanud, ära Retsepti enam muuda.

Sisendartiklite kulu Sisendartiklite kogukulu (Töökulu + (Materjalikulu x Sisse kogus)). Kui väljundartikkel on Laoartikkel, sisesta see summa vastava Artiklikaardi Kulude kaardi Ostuhinna väljale. Seda saab teha kas käsitsi või kasutada Tootmise mooduli hooldusfunktsiooni Muuda retsepti.

Väljundartiklite väärtus Väljundartiklite koguväärtus (Töökulu + (Materjalikulu * Välja kogus)).

Tagastatud kaupade seadistused

Siin seadistuses saad valida, kuidas toimivad registrid Tagastatud kaubad ja Tagastatud kaubad hankijatele teatud olukordades.

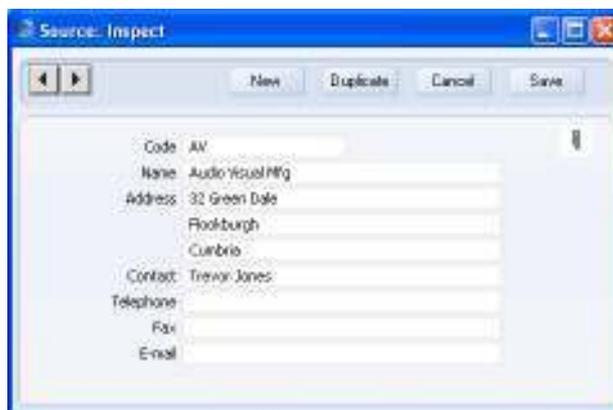

Vähenda vaikimisi Vali, mida vähendatakse vaikimisi uute Tagastatud kauba ja Tagastatud kaubad hankijatele kaartide registreerimisel. Nende kahe valiku kohta loe lähemalt registrite Tagastatud kaubad ja Tagastatud kaubad hankijatele osast edaspidi.

Tootjad/Importijad

Siin saad salvestada müüdava kauba tootjafirmade (tootjate või importijate) nimed ja aadressid. Artiklikaardi Lao kaardil saad näidata tootja/importija, kust see sisestub Tellimustele (F osale) ning Lähetustele (D osale).

Aknas Tootjad/Importijad: Sirvi näed registreeritud tootjafirmasid: kaardi muutmiseks tee sellel hiirega topeltklõps. Uue tootja või importija sisestamiseks klõpsa Uus.

Sisesta tootja/importija nimi, aadress ja muud andmed ning klõpsa Salvesta muudatuste salvestamiseks.

Laoliikumise kestvus

Kui Sinu Laod asuvad üksteisest kaugel ning kaup liigub pidevalt ühest Laost teise, saad siin registreerida tüüpiliste teekondade kestvuse. Sellest on abi Laoliikumistele kuluva aja hindamisel.

Seadistuse avamiseks mine Laomoodulisse ja vali kas põhiaknast või Failmenüüst Seadistused. Avanenud nimekirjas tee topeltklõps real Laoliikumise kestvus. Aknas Laoliikumiste kestvused: Sirvi näed juba registreeritud kaarte.

Uue kaardi lisamiseks klõpsa Uus. Võid ka valida kaardi, mille sarnast soovid sisestada, ning teha sellest koopia, klõpsates Koopia.

Avanenud aknas näed tühja kaarti, kui klõpsasid Uus, või koopiat valitud kaardist.

Laost	Ctrl-Enter	Ladude seadistus, Laomoodul Ladu, kust kaup ümber paigutatakse (kus Laoliikumine algab).
Läbi lao	Ctrl-Enter	Ladude seadistus, Laomoodul Kui kaup läbib transiitlao, sisesta see siia. See ladu võib olla ka kaupa transportiv veoauto. Selle välja võib jätta tühjaks.
Lattu	Ctrl-Enter	Ladude seadistus, Laomoodul Ladu, kuhu kaup viiakse (kus Laoliikumine lõpeb).

Kestvus (päevades), Kestvus (tundides)

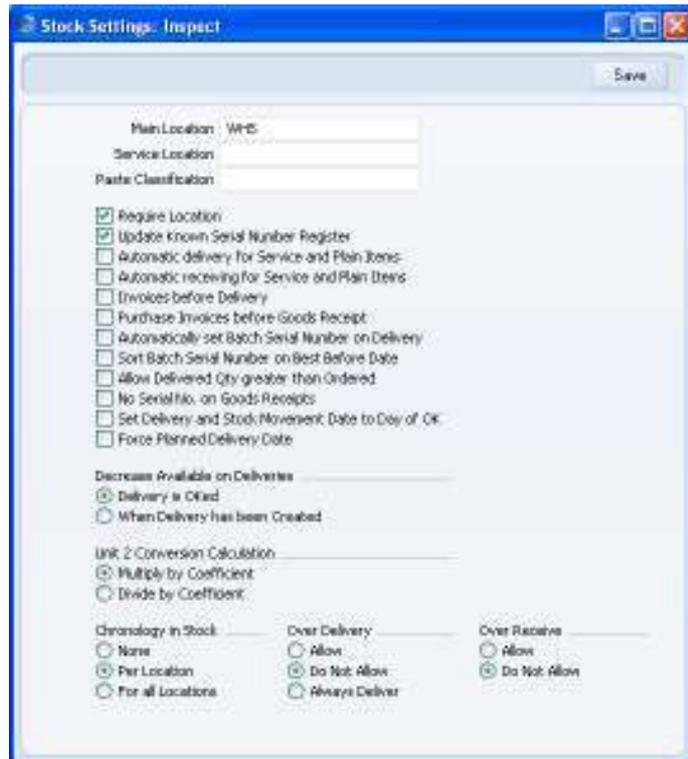
Nendel väljadel määra kahe lao vahel liikumiseks tavaliselt kuluv aeg. Päeva pikkus on 24 tundi, nii et meie näites on teekonna pikkus 32 tundi (1 päev (24 tundi) + 8 tundi).

Laoliikumise sisestamisel täida päises väljad Laost ja Lattu (vajadusel ka Läbi lao). Iga kord kui ühte nendest Ladudest muudad või sisestad, otsib HansaWorld Enterprise Laoliikumise kestvuse seadistusest vastava Ladude kombinatsiooniga kaarti, mille alusel arvutatakse reisi planeeritud kestvus ning vastu võtmise aeg Laoliikumise Kestvuse kaardil—

Planeeritud saatmise kuupäevaks ja ajaks sisestuvad vaikinisi Laoliikumise sisestamise kuupäev ja kellaeg. Nende muutmisel arvutatakse planeeritud vastuvõtmisaeg ümber vastavalt sobivale Laoliikumise kestvuse kaardile. Samamoodi muudetakse planeeritud saatmise aega vastuvõtmisaja muutmisel.

Laoseadistused

Selles seadistuses saad märkida erinevad valikud, kuidas Laomoodul toimima peab.

Põhiladu

Ctrl-Enter

Ladude seadistus, Laomoodul

Kui siin on Ladu määratud, kasutatakse seda alati vaikumisi, kui ei ole määratud mõnda teist Ladu. Kui sisestad nt Laosissetuleku Ladu määramata, võetakse kaup siin määratud Põhilattu.

Kui Sul on üks Ladu, määra see siin Põhilaoks. Sellega tagad, et kaup asub igal ajahetkel mingis laos. Kui kasutad mitut Ladu, on soovitatav märkida ka valik Nõua ladu allpool. See kohustab Sind igale laotoimingule Ladu sisestama.

Kui valik Nõua ladu (allpool) ei ole märgitud ning Põhiladu muudetakse, pead enne uute laotoimingute sisestamist tegema andmebaasist tekstikoopia ning importima selle uude tühja andmebaasi. Sellega viiakse kogu kaup vanast Põhilaost uude. Kõiki ilma Laota sisestatud laotoiminguid käsitletakse nüüd uue Põhilaos

toimingutena. Kui kaup jääb tegelikkuses endisesse Põhilattu, saad selle sinna tagasi viia kasutades Laoliikumisi.

Kui määrad Põhilao esmakordselt, kantakse tekstikoopia importimisel kogu kaup, mille puhul seni oli Ladu määramata Põhilattu.

Kui Põhilao muutmisel tekstikoopia ekspordi/importi ei tehta ning kaup viiakse uude Põhilattu, kasutades Laoliikumisi, muutuvad Artiklite laoseisud järgmise tekstikoopia ekspordi/importi käigus valeks (nt HansaWorld Enterprise'i versiooni uuendamisel). Laoseisude korrigeerimiseks tuleb Laoliikumised tagasi võtta. Ära jäta Põhilao muutmisel andmebaasi hooldust tegemata ka siis, kui Sa ei soovi kogu kaupa vanast Põhilaost uude kanda, kuna järgmise tekstikoopia ekspordi/importi käigus toimub see nii või teisiti (nt versiooni uuendamisel).

Kui valik Nõua ladu ei ole märgitud ning Põhiladu muudetakse, pead enne uute laotoimingute sisestamist tegema andmebaasist tekstikoopia ning importima selle uude tühja andmebaasi.

Teenindusladu   **Ctrl-Enter**   Ladude seadistus, Laomoodul

Teenindusladu on vajalik, kui kasutad Hooldusteeninduse moodulit. Hooldusesse või parandusse toodud Artiklid võetakse automaatselt siin määratud Teeninduslattu.

Aseta artikli klassifikaator

Ctrl-Enter   Artikliklassifikaatorite seadistus, Laomoodul

Selle välja kohta loe palun lähemalt osadest Artikliklassifikaatorid ning Artiklid ja hinnad.

Nõua ladu

Kui see valik on märgitud, tuleb kõigil laotoimingutel (Lähetustel, Laosissetulekutel) ja Arvetel määrata Ladu. Kui see valik on märkimata ning toimingutel Ladu ei määrata, kasutatakse automaatselt Põhiladu.

See valik on soovitatav märkida, kui kasutad mitut Ladu. Sellega tagad, et laotoimingul peab Ladu olema

määratud ning takistad kauba ekslikult Põhilattu võtmise või sealt eemaldamise.

Uuenda tuntud seerianumbrite registrit

Seda valikut kasutatakse Hooldusteeninduse mooduli puhul. Kui see valik on märgitud, saad Hooldusteeninduse moodulis kasutada Sinu poolt müüdud Artiklite seerianumbreid. Kui selline Artikkel parandusse tuuakse, saab HansaWorld Enterprise seerianumbri abil Arve kuupäeva ja Artiklile määratud Garantiikuude arvu (Artiklikaardi Retsepti kaardil) põhjal otsustada, kas Artiklil kehtib garantiiaeg.

Automaatne lähetus tavalistele ja teenusartiklitele

Müügitellimustest koostatavatele Arvetele kaasatakse tavaliselt vaid Artiklid, mille kohta on kinnitatud Lähetused. See tähendab, et enne Arve koostamist tuleb Tellimusest koostada Lähetus ja see kinnitada. See ei ole vajalik, kui Tellimusel ei ole Lao- või Struktuurartikleid (st tegelikkuses kaupa Laost ei lähetata). Kui soovid sellistest Tellimustest Lähetust tegemata Arveid koostada, märgi antud valik.

Kui see valik on märgitud ning Müügitellimusel esineb Tavaline või Teenusartikkel, sisestub väljadele Lähetustel ja Lähetatud Tellimuse salvestamisel automaatselt tellitud kogus. Tavalisi ja Teenusartikleid seega Tellimustest koostatud Lähetustele ei kaasata. Kui Tellimus on salvestatud, ei saa enam ka tellitud kogust muuta.

Kui kasutad seda valikut, jälgi, et Sa ei koosta kogemata teenuste eest enneaegselt Arveid Tellimustele, millele leidub ka Laoartikleid.

Seda valikut ei märgita, kui kasutad Müügitellimusi, mis on seotud Projektidega. Sellistest Tellimustest ei koostata Arveid otse: need koostatakse Projektikannetest, mis omakorda koostatakse Lähetustest. Kui antud valik on märgitud, ei kanta Tavalisi ja Teenusartikleid (nt töötunde) Tellimustelt Projektikannetele Lähetuste kaudu, kuna Lähetusi ei eksisteeri.

Automaatne sissetulek tavalistele ja teenusartiklitele

Ostutellimustest koostatavatele Ostuarvetele kaasatakse tavaliselt ainult Artiklid kinnitatud Laosissetulekutelt. See tähendab, et enne Ostuarve koostamist tuleb Ostutellimusest koostada Laosissetulek ja see kinnitada. See ei ole vajalik, kui Ostutellimusel ei ole Lao- või Struktuurartikleid (st tegelikkuses kaupa Lattu ei võeta). Kui soovid sellistest Ostutellimustest Laosissetulekut tegemata Ostuarveid koostada, märgi antud valik.

Kui see valik on märgitud ning Ostutellimusel esineb Tavaline või Teenusartikkel, sisestub Saadud koguse väljale Ostutellimuse salvestamisel automaatselt tellitud kogus. Tavalisi ja teenusartikleid seega Ostutellimustest koostatud Laosissetulekutele ei kaasata. Kui Ostutellimus on salvestatud, ei saa enam ka tellitud kogust muuta.

Arved enne lähetust

Müügitellimustest koostatavatele Arvetele kantakse tavaliselt ainult Artiklid kinnitatud Lähetustelt. See tähendab, et Arve koostamiseks peab Müügitellimus olema lähetatud. Kui soovid koostada Tellimustest Arveid (Tellimuse kogusummale) enne Artiklite lähetamist, märgi see valik. Kui Lähetustest koostatakse kulukandeid, koostatakse need Lähetuste kinnitamisel (st valik Arved enne lähetust ei mõjuta kuluarvestust). Siiski, kui kulukanded koostatakse Arvetest, Kandeid Finantsi ei koostata. Arve koostamisel pole lähetatava Artikli hind teada, kuna Lähetust veel ei ole. Sellisel juhul pead selle Kande sisestama Finantsi käsitsi.

Kui siin pole see valik märgitud, saad selle aktiveerida üksikul Tellimusel, märkides Tellimusel valiku Arve enne lähetust (Läh.ting. kaardil).

Ostuarve enne laosissetulekut

Ostutellimustest koostatavatele Ostuarvetele kantakse tavaliselt ainult Artiklid kinnitatud Laosissetulekutelt. See tähendab, et Arve koostamiseks peab Ostutellimus olema lattu sisse võetud. Kui soovid koostada Ostutellimustest Arveid (Tellimuse kogusummale) enne Laosissetuleku koostamise, märgi see valik.

Kui siin pole see valik märgitud, saad selle aktiveerida üksikul Ostutellimusel, märkides Tellimusel valiku Arve enne laosissetulekut (Tingimuste kaardil).

Enne Laosissetulekute koostamist saad Ostutellimustest koostada Ostuarveid ka siis, kui Ostuarve seadistustes on märgitud valik Kasuta alati ostutellimuselt täielikke koguseid. Selle valikuga koostatakse Arve Tellimuse kogusummale, isegi juhul, kui on tegemist osalise Laosissetulekuga, samas kui valikuga Ostuarve enne laosissetulekut koostatakse Ostuarve osalise Laosissetuleku summale.

Automaatne partiinumber lähetusele, Sorteeri partiinumbriid Parim enne kuupäeva järgi

Seerianumbrit kandva Artikli lähetamisel pead tavaliselt Seerianumbri ise sisestama, kuna seda ei tehta automaatselt vastavalt FIFO/LIFO arvestusele. Kui on aga tegemist Artikliga, millel on vaid partiinumber ning Sa oled märkinud selle valiku, sisestuvad Seerianumber ja Parim enne kuupäev Lähetusele automaatselt.

Kui tellitakse partiist suurem kogus kaupa, sisaldab Lähetus vajalikku arvu erinevate Seerianumbritega ridu. Näiteks partii Seerianumbriga 1 koosneb 10 Artiklist ja partii Seerianumbriga 2 samuti 10 Artiklist. Sulle esitatakse Tellimus 11 Artiklile. Kui see valik on märgitud, koostatakse Lähetus, millel on 2 rida: esimene kogusele 10 ja Seerianumbriga 1 ning teine kogusele 1 ja Seerianumbriga 2.

Seerianumbrite kasutamist alustatakse kõige väiksemast (1 enne 2-te, A enne B-d jne). Kuid kui valik Sorteeri partiinumbriid Parim enne kuupäeva järgi on märgitud, kasutatakse esimesena kõige varasema Parim enne kuupäevaga partiinumbrit. Ilma Parim enne kuupäevata partiinumbreid kasutatakse esimestena.

Kui Lähetust koheselt ei kinnitata, saad sellel kasutavaid partiinumbreid muuta, kasutades Operatsioonide menüü käsklust Täida partiinumbriid.

Luba lähetada rohkem, kui oli tellitud

Tellimustest Lähetuste koostamisel ei lubata tavaliselt lähetada suuremat kogust, kui on tellitud. Märgi see

valik, kui soovid seda siiski teha. See valik kehtib kõigi Artiklite kohta (ka Tavaliste ja Teenusartiklite kohta).

Ära nõua seerianumbrit laosissetulekul

Vaikimisi on määratud, et Seerianumbriga Artiklite lattu võtmisel ei saa Laosissetulekut ilma Seerianumbrit sisestamata salvestada. Sarnaselt pead Artikli müügil sisendama Lähetusele või Arvele kehtiva Seerianumbriga (hetkel laos sees oleva).

Kui Sulle selline kord ei sobi, märgi see valik. Nüüd saad Laosissetuleku kinnitada ilma sellele Seerianumbreid sisestamata. Laost väljastamise toimingutel (nt Lähetustel, Arvetel, Laomahakandmistel) pead siiski Seerianumbrid määrama, kuid nende puhul ei kontrollita Seerianumbriga kehtivust (seda, kas kaup ka hetkel laos on). Kuna Laosissetulekutele pole Seerianumbrite sisestamine kohustuslik, ei ole võimalik Seerianumbriga kehtivust kontrollida. Samal põhjusel ei saa laost väljastamise toimingutel valida Seerianumbriga klahvikombinatsiooniga Ctrl-Enter.

Lähetuse ja laoliikumise kuupäevaks kinnitamise kuupäev

Kui kasutad Kulujärjekorra kulumudelit, pead kõik laotoimingud sisestama ranges kuupäevalises järjekorras, või valemiks võib muutuda FIFO/LIFO arvustus. Näiteks ära registreeri Lähetust eelmise päeva kuupäevaga, kui oled juba sisestanud laost väljastamise toimingut (nt Lähetuse, Laomahakandmise) tänase kuupäevaga. Samuti on soovitatav laotoimingud nende esmakordsel salvestamisel kinnitada. Ära kinnita varem registreeritud kinnitamata laotoimingut, kui on olemas hilisemad kinnitatud laotoimingud, v.a. juhul, kui Sa muudad sellel ka kuupäeva. Kui kasutatakse Kulujärjekorra kulumudelit, on soovitatav märkida see valik tagamaks FIFO/LIFO arvustuse korrektsus. Selle valiku kasutamisel antakse Lähetusele selle kinnitamisel automaatselt tänane kuupäev. Samuti sisestub tänane kuupäev Laoliikumise märkimisel Saadetuks ning salvestamisel selle Saadetud kuupäevaks ja Laoliikumise märkimisel Vastu võetuks ja salvestamisel selle Vastu võetud kuupäevaks.

Nõua planeeritud lähetuse kuupäeva

Märgi see valik, kui tahad, et Müügi- ja Ostutellimustel peab olema määratud Planeeritud lähetuse kuupäev.

Vähenda laokogust lähetustel

Nende valikutega määra, millal lähetatud Artiklid Laost maha võetakse (millal laoseise vähendatakse). Artikli kogust vähendatakse lähetatud koguse võrra kas Lähetuse koostamisel või selle kinnitamisel.

Kauba laoseisu igas Laos saad kiiresti kontrollida Operatsioonide menüü funktsiooniga Vaata artikli hetkeseisu või Artikli hetkeseisu aruanne, mis on kättesaadav mitmes HansaWorld Enterprise'i registris. Artikli kogust Laos näed ka Lähetusel väljal Laos. Nende valikutega saad valida, kas laokogus sisaldab ka kinnitamata Lähetustel olevaid koguseid.

Funktsioonide Vaata artikli hetkeseisu ja Artikli hetkeseisu aruanne kohta loe palun lähemalt osast Artiklid ja hinnad.

Ühiku 2 arvutamine

Mitmesse Laomooduli aruandesse on võimalik kaasata Kogust 2. Nii saad näha Artiklite, mille Lao kaardil on määratud Ühik 2 ja Ühikukoefitsient laokoguseid kahes erinevas mõõtühikus.

Kogus 2 saadakse standardkoguse Ühikukoefitsiendiga korrutamisel või jagamisel. Tee vastav valik siin. Selle valiku muutmisel pead aruannete uuendamiseks koostama tekstikoopia ja importima selle uude tühja andmebaasi.

Kronoloogia laos

Kronoloogia funktsiooni saad kasutada FIFO/LIFO väärtuste täpsuse tagamiseks, nõudes laotoimingute sisestamist kuupäevaliselt õiges järjekorras. Kui see funktsioon on kasutusel, ei luba HansaWorld Enterprise kinnitada laotoimingut (Laosissetulekut, Lähetust, Laoliikumist, Tagastatud kaupa või Laomahakandmist), kui vastavas registris eksisteerib varasema Kande kuupäevaga kinnitamata toiminguid või hilisema Kande kuupäevaga kinnitatud toiminguid. Kulujärjekorra kulumudeli puhul on soovitatav see valik märkida.

Märgi valik Üle ladude, kui soovid, et kronoloogiat jälgitaks kõigi laotoimingute puhul ning valik Lao kohta, kui soovid jälgida kronoloogiat vaid uuel laotoimingul kasutatud Lao puhul.

Kronoloogia jälgimise saad konkreetse Lao jaoks välja lülitada, märkides valiku Ignoreeri kronoloogiat vastava Lao kaardil.

! Kui see valik on märgitud, ei või registreerida laotoimingut tulevase kuupäevaga. Vastasel juhul ei saa enam tänase kuupäevaga toiminguid sisestada.

Miinusesse lähetamine Nende valikutega saad määrata, kuidas programm peab toimima Tellimustest Lähetuste koostamisel, kui Laos on vähem kaupa kui tellitud. Tavalisi ja Teenusartikleid need valikud ei puuduta, isegi kui oled Kuluarvestuse seadistuses märkinud valiku Konteeri tavaliste ja teenusartiklite kulu.

Kulujärjekorra kulumudeli (kas FIFO või LIFO) alusel kulukannete arvutamisel märgi valik Ära luba. Kui teed mõne teise valiku ning soovid lähetada Artiklit, mida laos ei ole, lähetatakse miinusesse, kuid Artikli FIFO/LIFO väärtus ei ole teada ning kulukande summad on valed.

Luba Selle valikuga on võimalik lähetada rohkem Laoartikleid, kui tegelikult Laos on. Kui tellitud kogus on suurem, pakutakse Tellimustest Lähetuste koostamisel vaikumisi siiski Laos olevat kogust.

Ära luba Märgi see valik, kui soovid, et kaupa ei lähetataks rohkem, kui tegelikult Laos on.

Läheta alati Selle valikuga saad lähetada suurema koguse Laoartikleid, kui tegelikult Laos on. Erinevalt valikust Luba sisestub Tellimustest Lähetuste koostamisel koguseks automaatselt alati tellitud kogus, isegi kui Laos ei ole piisavalt kaupa.

Rohkem kui ostutellitud Nende valikutega määrata, kas Laosissetulekule saab määrata suurema koguse kui algsel Ostutellimusel.

Struktuurartiklid

Struktuurartikkel pannakse kokku komponentidest selle Kliendile lähetamisel. Kui Struktuurartikli Artiklikaardil (Retsepti kaardil) on märgitud valik Aseta sisestamisel komponendid, näed komponente Pakkumistel, Tellimustel ja Arvetel. Samuti trükitakse komponendid Saatelehtedele ning Komplekteerimislehtedele. Kui valikut Aseta sisestamisel komponendid märgitud ei ole, saad siiski trükkida komponendid Saatelehtedele ning Komplekteerimislehtedele. Tee vastavad valikud siin.

Trüki peaartikkel ja komponendid

Saatelehtedele ja Komplekteerimislehtedele printitakse Struktuurartiklid ning eraldi ridadele ka nende komponendid koos nimetuste ja kogustega.

Ainult peaartikkel Saatelehtedele ja Komplekteerimislehtedele printitakse Struktuurartiklid. Nende komponente ei esitata.

Üks kokkuvõttev rida

See valik kehtib nii Struktuur- kui Laoartiklite kohta ning seda kasutatakse, kui teatud Artiklit on kasutatud Lähetusel mitu korda (st see on mitmel Lähetuse real). Kui märgid selle valiku, näed Saatelehtedel ja Komplekteerimislehtedel iga Artikli kohta ühte rida (Artikli kogusega Lähetusel kokku). Seerianumbriga Artiklid näidatakse vaatamata sellele valikule eraldi ridadel ühekaupa.

Omakirjeldatud väljad - Lisakulu

Laosissetulekul on viis välja, millel saad registreerida erinevad lisakulud. Laosissetuleku kinnitamisel krediteeritakse nende sisestatud summades vastavat Laosissetuleku kulu kontrollkontot seadistusest Lausendamise,

Ladu. Et neid Lisakulusid oleks parem üksteisest eristada, anne neile siin nimetused.

Laomoodulis vali kas põhiaknast või Fail-menüüst Seadistused. Avanenud nimekirjas tee topeltklõps real Omakirjeldatud väljad – Lisakulu. Avaneb aken Omakirjeldatud väljad – Lisakulud: Vaata. Tee soovitud muudatused, salvesta need, klõpsates Salvesta ja sulge aken. Muudatusi salvestamata sulge aken sulgemisruudust.

Sisesta sobivad väljanimed nagu näed pildil. Seadistuse jõustumiseks võib olla vajalik väljuda programmist. Väljanimesid näed seadistuse Lausendamise, Ladu Laosissetuleku kulu ja Hinnaerinevuse kaartidel—

Samad nimed antakse ka vastavatele väljadele Laosissetuleku Lisakulude kaardil (ja Artiklite kaardi H osal)—

Goods Receipt: Inspect

Operations New Duplicate Cancel Save

No. 6156 Trans. Date 16/9/2006
Sup. No. 904 Name Estonian Export
Pur. Order No. Location WHS

Comment Items Currency Extra Costs Freight

Port Charges: 0 Internat Shipping: 0
Extra Cost 3: 0 Extra Cost 4: 0
Extra Cost 5: 0

Freight Company Reg. No.
Name
Truck Information
Driver
CHR
Language

Comment
Objects PO Contract Price Incl VAT

Teisendite kasutamine

Selle seadistuse kohta loe palun lähemalt osast Artiklid ja hinnad.

Teisendite klasside grupid

Selle seadistuse kohta loe palun lähemalt osast Artiklid ja hinnad.

Teisendite seadistused

Selle seadistuse kohta loe palun lähemalt osast Artiklid ja hinnad.

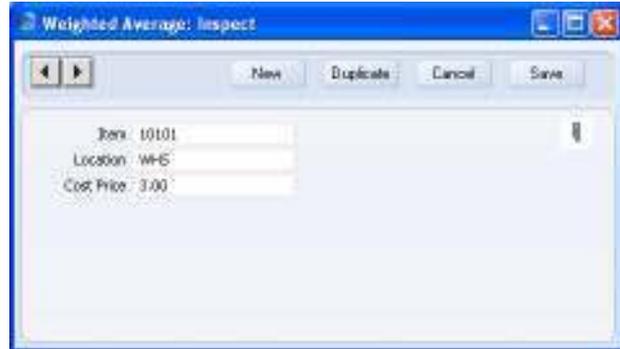
Teisendite grupid

Selle seadistuse kohta loe palun lähemalt osast Artiklid ja hinnad.

Kaalutud keskmine

Selles seadistuses näed iga Artikli keskmist ühiku ostuhinda.

Laomooduli Seadistuste nimekirjas tee topeltklõps real Kaalutud keskmine. Avaneb aken Kaalutud keskmised: Sirvi, kus näed Artiklite keskmisi ostuhindasid. Kaardi avamiseks tee soovitud real topeltklõps, uue lisamiseks klõpsa Uus. Kui Laosissetulekul on määratud Ladu, koostatakse selle kinnitamisel ja salvestamisel antud seadistusse Lattu võetud Artiklite kohta kaardid automaatselt. Kui teatud Artikli/Lao kombinatsiooni kohta juba on Kaalutud keskmise kaart olemas, arvutatakse sellel keskmine ostuhind vastavalt uuele Laosissetulekule ümber. Laosissetulekud, millel ei ole Ladu märgitud, antud seadistust ei mõjuta.

Kuna iga Artikli/Lao kombinatsiooni kohta on seadistuses eraldi kaart, võib siin toodud keskmine ostuhind erineda Artiklikaardil olevast, kuna seal arvutatakse keskmine hind kõigi Ladude peale kokku.

Keskmine ostuhind sisaldab ka võimalikke lisakulusid nagu transport või toll. Kaalutud keskmise kaardi koostamisel võetakse arvesse ka kõiki varasemaid antud Artikli/Lao kombinatsiooniga Laosissetulekuid (nt kui eelmine Kaalutud keskmise kaart kustutati).

Informatsiooni sellest seadistusest kasutatakse Laoseisu aruande ning kauba lähetamisel laost, kui kasutad Kaalutud keskmise kulumudelit koos valikuga Kaalutud keskmine lao kohta..

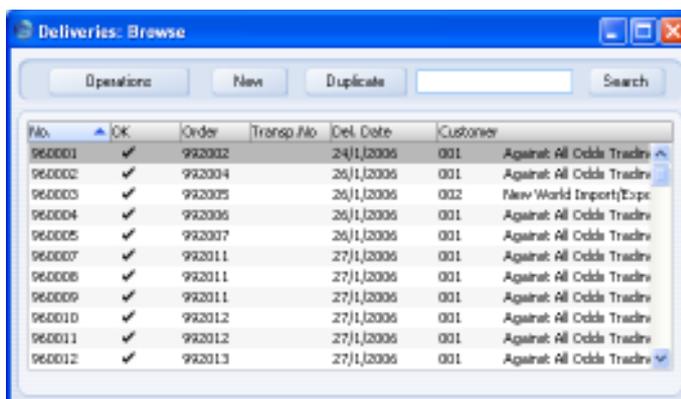
Winedi

Seda seadistust kasutatakse Norras. Palun pöördu oma kohaliku HansaWorldi esindaja poole.

Lähetuste register

Selles registris registreeritakse Lähetused. Lähetus on alati seotud vastava Müügitellimusega ning see võib olla osaline või täielik (lõplik). Seda registrit ei saa kasutada, kui ei kasutata Müügitellimuste moodulit.

Registreeritud Lähetuste nägemiseks mine Laomoodulisse ja ava põhiaknast Lähetused. Avaneb aken Lähetused: Sirvi—

No.	OK	Order	Transp.No	Del. Date	Customer
960001	✓	992002	24/1/2006	001	Against All Orders Traciv
960002	✓	992004	26/1/2006	001	Against All Orders Traciv
960003	✓	992005	26/1/2006	002	New World Import/Exp
960004	✓	992006	26/1/2006	001	Against All Orders Traciv
960005	✓	992007	26/1/2006	001	Against All Orders Traciv
960007	✓	992011	27/1/2006	001	Against All Orders Traciv
960008	✓	992011	27/1/2006	001	Against All Orders Traciv
960009	✓	992011	27/1/2006	001	Against All Orders Traciv
960010	✓	992012	27/1/2006	001	Against All Orders Traciv
960011	✓	992012	27/1/2006	001	Against All Orders Traciv
960012	✓	992013	27/1/2006	001	Against All Orders Traciv

Lähetused on sirvimisaknas reastatud numbrite järjekorras. Aknas näed iga Lähetuse numbrit, kas Lähetus on kinnitatud, vastava Müügitellimuse numbrit, Transpordinumbrit, Lähetuse kuupäeva ning Kliendi koodi ja nime. Nimekirja saad vastavalt oma vajadustele ümber reastada. Soovitud kaardi leidmiseks kasuta otsinguvälja.

Lähetuse sisestamine

Uue Lähetuse saad koostada Müügitellimusest. Müügitellimuse Operatsioonide menüüst anna käsklus Koosta lähetus. Sellega koostatakse uus Lähetuse kaart. Lähetuse koostamiseks peab Müügitellimus olema salvestatud. Lähetuse saad koostada ka vedades Tellimuse aknast Müügitellimused: Sirvi aknasse Lähetused: Sirvi.

Kui Müügitellimusi on palju, võib olla keeruline Tellimuste sirvimisaknas soovitud täitmata Tellimuse kaarti leida. Sellisel juhul saad tellida aruande Tellimused, Ladu, kus näidatakse vaid täitmata Müügitellimusi. Ekraanile avatud aruandelt saad avada vajaliku Tellimuse ning koostada sellest seejärel Lähetuse.

The screenshot shows the 'Delivery: Inspect' window with the following details:

- Del. No.: 960076
- Order No.: 992052
- Del. Date: 16/01/2006
- Cust. No.: 001
- Del. Mode: [empty]
- Objects: [empty]
- Location: WH5
- Name: Against All Odds Trading Co
- Class: [empty]
- Address: [empty]
- Sorting: [empty]
- Tel. Message
- Use Invoice Address

Item	Description	Ordered	Avail.	Del. Qty
1	t0101 Transistor radio	5	562	5
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

Del. Qty: 5.000

Lähetus avatakse aknas Lähetus: Vaata, mis tähendab, et kaart on salvestatud. Kaardi kustutamiseks pead valima Kaardi menüüst käskluse Kustuta.

Lähetusel on järgmised väljad.

Päis

This screenshot shows the same 'Delivery: Inspect' window as above, but with the 'Items' tab selected. The table is currently empty, showing only the header information.

Item	Description	Ordered	Avail.	Del. Qty
------	-------------	---------	--------	----------

Lähetuse nr.	Ctrl-Enter	Vali numbriseeriast
		Lähetuse number. Vaikimisi antakse uuele Lähetusele esimene vaba number numbriseeriast hetkekasutaja Isikukaardi Numbriseeriaste kaardilt, Üldise mooduli seadistusest Numbriseeriad, vaikimisi või seadistusest Numbriseeriad - Lähetused. Lähetuse numbrit saad vajadusel muuta, aga mitte juba kasutatud numbrit vastu.
Läh. viis	Ctrl-Enter	Lähetusviiside seadistus, Müügitellimuste moodul
		Lähetusviis Tellimuselt. Igale Lähetusviisile saad anda kirjelduse erinevates Keeltes: Saatelehele trükitav tõlge leitakse vastavalt Tellimuse Keelele (Transpordi kaardil). Võid kujundada ka erinevad Saatelehe dokumendid vastavalt Lähetusviisidele. Erinevate dokumendimallide kasutamiseks sisesta Saatelehe kirjeldamise aknas Keele väljale vastava Lähetusviisi kood. Dokumentide kirjeldamise kohta loe palun lähemalt juhendi Sissejuhatus HansaWorld Enterprise'i peatükist Töölaud. Teatud Lähetusviisi kandvate Lähetuste puhul võid Transpordisedelite trükkimise keelata. Selleks märgi valik Ära trüki transpordisedeleid vastaval Lähetusviisi kaardil Müügitellimuste mooduli Lähetusviiside seadistuses.
Klass	Ctrl-Enter	Tellimuste klasside seadistus, Müügitellimuste moodul
		Sisesta vajadusel Tellimuse klass. Tellimuste klassid võimaldavad saada Lähetuste kohta üksikasjalikumat aruandlust. Pane tähele, et Tellimuse klass ei sisestu Lähetusele automaatselt.
Tellimuse nr.		Tellimuse number, millest Lähetus koostati. Seda välja ei saa muuta.
Objektid	Ctrl-Enter	Objektide register, Finants/Üldine moodul
	Sisestub vaikimisi	Tellimuse Kuupäeva kaardilt
		Lähetusele ja sellest koostatavatele Kannetele saad anda kuni 20 komadega eraldatud Objekti. Objektidega võid

tähistada erinevaid osakondi, kulukohti või tootetüüpe. Objektid võimaldavad Finantsis aruandlust paindlikult liigendada.

Vaikimisi sisestuvad siia Objektid Tellimuselt, millest Lähetus koostati, kuid vajadusel saad neid muuta. Tavaliselt tähistavad need Objektid Klienti ja Müügimeest.

Siia sisestatud Objektid kantakse Lähetusest koostatud Kande Kulukonto deebetkonteeringule.

Address **Ctrl-Enter** Lähetusaadresside seadistus, Müügitellimuste moodul

Kui Kliendi puhul kasutatakse mitut erinevat Lähetusaadressi (nt on firmal mitu harukontorit), saad need sisestada Lähetusaadresside seadistusse Müügitellimuste moodulis. Vali Lähetusele sobiv aadress, kasutades Ctrl-Enter klahvikombinatsiooni: valikuaknas näed ainult selle Kliendi Lähetusaadresse ning aadresse, millel pole Klienti määratud. Märgi valik Aseta kõik lähetusaadressid Müügitellimuste mooduli Tellimuste seadistustes, kui tahad nimekirjas näha kõiki Lähetusaadresse. Täielik aadress sisestub Lähetuse Aadressi kaardile.

Läh.kp. **Ctrl-Enter** Vali kuupäev

Lähetuse kuupäev. Vaikimisi sisestuvaks Lähetuse kuupäevaks võib olla hetke kuupäev või Planeeritud lähetuse kuupäev Tellimuselt, olenevalt Kliendikaardi Lähetuse kaardil märgitud valikustLähetuse kuupäev põhineb.

Kui kasutad Kulujärjekorra kulumudelit, pead kõik laotoimingud sisestama ranges kuupäevalises järjekorras, või valemiks võib muutuda FIFO/LIFO arvestus. Näiteks ära registreeri Lähetust eelmise päeva kuupäevaga, kui oled juba sisestanud laost väljastamise toimingut (nt Lähetuse, Laomahakandmise) tänase kuupäevaga. Samuti on soovitatav laotoimingud nende esmakordsel salvestamisel kinnitada. Ära kinnita varem registreeritud kinnitamata laotoimingut, kui on olemas hilisemad kinnitatud laotoimingud, v.a. juhul, kui Sa muudad sellel ka kuupäeva. Kui kasutatakse Kulujärjekorra kulumudelit, on soovitatav

Laoseadistustes märkida valik Lähetuse ja laoliikumise kuupäevaks kinnitamise kuupäev, tagamaks FIFO/LIFO arvestuse korrektsus. Selle valiku kasutamisel antakse Lähetusele selle kinnitamisel automaatselt tänane kuupäev.

Ladu	Ctrl-Enter	Ladude seadistus, Laomoodul
	Sisestub vaikimisi	Tellimuselt
		Ladu, millest kaup lähetatakse. Tabelis väljal Laos näed Artiklite laoiseise siin määratud Laos ning vaikimisi sisestub Lähetuse koguseks kogu võimalik Laost lähetatav kogus. Kui siin ei ole Ladu määratud, kontrollitakse Artiklite laoiseise üle kõigi Ladude, isegi kui Laoseadistustes on Põhiladu määratud. Kui oled valinud Põhilao ja jätab siin Lao määramata, lähetatakse kaup Põhilaost. Kui Lähetuse kinnitamisel ilmub ekraanile hoiatus, et kaupa pole laos piisavalt, kuigi väli Laos näitab piisavat laoiseisu, võib põhjuseks olla, et Lähetusel pole Ladu valitud, samas kui oled määranud Põhilao, kus aga pole vajalikku kogust antud Artiklit.
		Igale lähetusereale on võimalik määrata erinev Ladu (B osal), mida arvestatakse enne siia sisestatud Ladu.
		Kui Laoseadistustes on märgitud valik Nõua ladu, peab see väli olema täidetud.
		Kui ekraanil on avatud Artikli hetkeseisu aken (selle akna kohta loe palun lähemalt peatükist Artiklid ja hinnad), näed selles koguseid siin määratud Laos. Kui Ladu ei ole näidatud ei siin ega B osal, esitatakse kogused üle Ladude. Seda isegi juhul, kui Laoseadistustes on Põhiladu määratud.
		Lao vahetamisel muudetakse koheselt lähetuseridade Laos ja Lähetatud koguseid.
Sort. indeks		Siia sisestub Sorteerimisindeks Tellimuselt. Siin esitatud vaid informatsiooniks.
Klient		Kliendi kood Tellimuselt. Seda välja ei saa muuta.
Nimi		Kliendi nimi Tellimuselt.
Tel. teade		Kui laotöötajad või kauba kohaletoimetajad peavad Kliendiga Lähetuse asjus ühendust võtma, märgi see

valik. Soovi korral saad selle kohta ka saatedokumendile ristikese trükkida.

Kasuta arveaadressi

Saatelehele, Komplekteerimislehele või Transpordisedelile trükitakse tavaliselt aadress Lähetuse Aadressi kaardilt. Märgi see valik, kui tahad nendel dokumentidel näha hoopis Arveaadressi (Tellimuse Arveaadressi kaardilt).

Artiklite kaart

Andmed Artiklite kaardile sisestuvad Tellimuselt ning vastavalt Artiklite hetke laoseisudele. Kui soovid koostada osalise Lähetuse, muuda Artiklite kogused vastavalt vajadusele. Võid kustutada ka terveid ridu, klõpsates reanumbril ning vajutades *Backspace*-klahvi klaviatuuril. Ridasisi lisada ei ole võimalik.

Item	Description	Ordered	Avail	Del. Qty
1	10101 Transistor radio	5	582	5
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

Del. Qty: 5.000   Comment: _____

A osa

- Artikkel**   Artikli kood Tellimuselt. Seda välja ei saa muuta.
- Nimetus**   Artikli nimetus Tellimuselt.
- Tellitud**   Tellitud kogus. Seda välja ei saa muuta.
- Laos**   Artikli kogus valitud Laos Lähetuse koostamise hetkel. Tavaliste ja Teenusartiklite puhul jääb see väli tühjaks,

kuna nende laokoguste üle arvestust ei peeta. Seda välja ei saa muuta.

Artikli laokogus arvutatakse vastavalt Vähenda laokogust lähetustel valikutele Laoseadistustes. Artiklite laokoguseid võidakse vähendada Lähetuste koostamisel või kinnitamisel. Kui märgitud on teine valik, kaasatakse laokogusesse ka eelnevate kinnitamata Lähetuste kogused.

Siin näed laoiseisu Laos, kust kaup lähetatakse (määratakse kas päises või lähetuseridade B osal). Lao muutmisel neid koguseid muudetakse.

Kui päises ega B osal ei ole Ladu määratud, kontrollitakse Artiklite laoiseisu üle kõigi Ladude, isegi kui Laoseadistustes on Põhiladu määratud. Kui oled valinud Põhilao ja jääd siin Lao määramata, lähetatakse kaup Põhilaost. Kui Lähetuse kinnitamisel ilmub ekraanile hoiatus, et kaupa pole laos piisavalt, kuigi väli Laos näitab piisavat laoiseisu, võib põhjuseks olla, et Lähetusel pole Ladu valitud, samas kui oled määranud Põhilao, kus aga pole vajalikku kogust antud Artiklit.

Kogus Laos ei sisalda Reserveeritud kaupa (täitmata Müügitellimustelt ning Reserveeritud Laoliikumistelt). Näiteks kui laos on 53 ühikut, millest üks on teise Tellimuse jaoks reserveeritud, on kogus Laos 52.

Läh.kogus

Lähetuse kogus.

HansaWorld Enterprise eeldab, et lähetada soovitakse nii suur kogus kui võimalik, olenevalt Miinusesse lähetamise valikutest Laoseadistustes. Need valikud mõjutavad lähetatud koguse muutmist järgmiselt—

Luba

Vaikimisi on lähetatav kogus kas Tellimuse kogus või Artikli laokogus, olenevalt sellest, kumb neist on väiksem. Kui tellitakse rohkem, kui kaupa laos on, saab Lähetuse kogust suurendada, nii et täidetud saaks kogu Tellimus. Sellega lähetatakse kaup miinusesse. Miinusesse lähetamise võimalus tähendab, et Kulujärjekorra kulumudeli (FIFO või LIFO) korral pole soovitatav seda valikut märkida.

Vaikimisi kogus ei sisalda Reserveeritud kaupa (täitmata Müügitellimustelt ning Reserveeritud

Laoliikumistelt). Näiteks kui laos on 53 ühikut, millest üks on reserveeritud teise Tellimuse jaoks, on vaikimisi kogus 52. Lähetusel saad selle koguse muuta 53-ks.

Ära luba

Vaikimisi on Lähetuse kogus kas Tellimuse kogus või Artikli laokogus, olenevalt sellest, kumb neist on väiksem. Kui tellitakse rohkem, kui kaupa laos on, ei saa Lähetuse kogust muuta nii, et see ületakse kogust laos. Miinusesse lähetamise võimaluse puudumine tähendab, et see valiku peaks olema märgitud Kulujärjekorra kulumudeli (FIFO või LIFO) korral.

Vaikimisi kogus ei sisalda Reserveeritud kaupa. Näiteks kui laos on 53 ühikut ning Tellimuse kogus on samuti 53, kuid üks ühik on reserveeritud teise Tellimuse jaoks, on vaikimisi kogus 52. Lähetusel saad selle koguse muuta 53-ks.

Läheta alati

Vaikimisi on Lähetuse kogus alati Tellimuse kogus, isegi kui see ületab koguse laos. Kui tellitakse rohkem, kui kaupa laos on, saad Lähetuse siiski kinnitada. Kaup lähetatakse miinusesse. Miinusesse lähetamise võimalus tähendab, et Kulujärjekorra kulumudeli (FIFO või LIFO) korral pole soovitatav seda valikut märkida.

Vaikimisi kogus sisaldab Reserveeritud kaupa. Näiteks kui laos on 53 ühikut ning Tellimuse kogus on samuti 53, kuid üks ühik on reserveeritud teise Tellimuse jaoks, on vaikimisi kogus 53.

Reserveeritud koguste nägemiseks kasuta Vaata artikli hetkeseisu funktsiooni (kirjeldatud lühidalt edaspidi ning põhjalikult Artiklite ja hindade juhendis).

Tavaliste ja Teenusartiklite laokoguste kohta arvestust ei peeta ja vaikimisi koguseks on alati Tellimuse kogus. Kuna Tavaliste ja Teenusartiklite kohta Miinusesse lähetamise valikud ei kehti, on alati võimalik lähetada tellitud kogus.

Negatiivseid koguseid lähetada ei saa.

Kui soovid lähetada üle tellitud koguse, märgi Laoseadistustes valik Luba lähetada rohkem, kui oli tellitud.

B osa

Seerianr.	Ctrl-Enter	Laoartiklite seerianumbrid
		Kui Artiklil on partii- või seerianumber, tuleb see sisestada siia.
		Kui seerianumbreid kandvate Artiklite puhul on Tellimuse kogus suurem kui üks, sisestub Lähetusele vastav arv ridu kogusega '1', mis võimaldab igale Artiklile tema seerianumbri märkida. Tellimusel näed vaid viimase Artikli seerianumbrit.
		Partiinumbreid kandvate Artiklite puhul on Lähetusel üks rida, millel näed kogust Müügitellimuselt. Võid sisestada vaid ühe Seeria-/Partiinumbri, kui antud Artiklit on Laos piisav kogus. Kui kaupa ei ole laos piisavalt, näed Lähetuse salvestamisel ekraanil hoiatust. Sellisel juhul anna Operatsioonide menüüst käsklus Jaga rida. Rida jagatakse kaheks ning uuele reale saad määrata teise seerianumbri. Mõlemad lähetuseread jäävad algse tellimuseareaga seotuks ning rea Lähetatud kogused on õiged.
		Kui Ladu ei ole määratud, näed <i>Ctrl-Enter</i> asetusaknas kõigis Ladudes olevate Artiklite seerianumbreid koos märkega Lao kohta, kus Artikkel asub. Kui oled Lähetuse päises või B osal Lao määranud, näed asetusaknas vaid selle Lao Artiklite seerianumbreid.
		Kui soovid, et <i>Ctrl-Enter</i> asetusaknas näidataks ka Artiklite 'Parim enne' kuupäevi, märgi valik Näita 'Parim enne' kuupäevi Artikliseadistustes Müügireskontros. 'Parim enne' kuupäevad registreeritakse Partiitekstide seadistuses Laomoodulis ning Partii kvaliteedi kontrolli seadistuses Hooldusteeninduse moodulis.
		Ctrl-Enter klahvikombinatsiooniga ei saa seerianumbreid valida, kui Laoseadistustes on märgitud valik Ära nõua seerianumbrit laosissetulekul. Sellele vaatamata pead siiski seerianumbri määrama ning koguseks valima 1,

kuid seerianumbri kehtivust (st selle olemasolu laos) ei kontrollita.

Tavaliselt tuleb seerianumbrid sisestada käsitsi. Need ei sisestu automaatselt FIFO või LIFO järgi. Kui Laoseadistustes on märgitud valik Automaatne partiinumber lähetusele, sisestuvad partiinumbri Artiklite seerianumbrid automaatselt. Kui Lähetust kohe ei kinnitata, võib juhtuda, et vahepeal on antud kaup väljastatud mõnele teisele Kliendile. Partiinumbrite uuendamiseks vali Operatsioonide menüüst käsklus Täida partiinumbrid.

Valik Seerianumbripõhine kulu konteerimine Kuluarvestuse seadistuses Laomoodulis määrab, kuidas seerianumbri valik mõjutab Rea FIFO summat C osal ning kulusummat Lähetusest koostataval Kandel. Kui see valik ei ole märgitud, sisestub Rea FIFO väljale vanim ostuhind, isegi kui valitud seerianumber ei ole vanim. Kui see valik on märgitud, sisestub Rea FIFO väljale valitud seerianumbrit kandva Artikli tegelik ostuhind.

Parim enne

Riknevate kaupade puhul sisesta siia 'Parim enne' kuupäev.

Vaikimisi sisestub seerianumbri valimisel kuupäev uusima antud Artikli/Seerianumbri kombinatsiooni kandva Partii kvaliteedi kontrolli kaardilt Hooldusteeninduse moodulis. Kui vastavat kaarti ei ole, sisestub kuupäev Laomooduli Partiitekstide seadistusest.

Parim enne kuupäevaga kauba müüki saad reguleerida Partiitekstide ja Partii kvaliteedi kontrolli seadistustes. Seerianumbri ja Parim enne kuupäevaga Artikli Laosissetulekuga lattu võtmisel koostatakse automaatselt antud Parim enne kuupäevaga kaart Partiitekstide seadistusse. Parim enne kuupäeva lähenedes võid sisestada kaardi Partii kvaliteedi kontrolli seadistusse, mis annaks vastava hoiatuse. Kui kasutad seerianumbrit Lähetusel, antakse hoiatus, et Parim enne kuupäev on lähemas. Kui kaup on oma Parim enne kuupäeva ületanud, võid sisestada uue kaardi hetkeseisuga Ära luba kasutada. Nõnda ei saa antud partiisse kuuluvat Artiklit enam müüa.

Ladu   **Ctrl-Enter**   Ladude seadistus,
LaomooLaomoodul

Lähetuse igale reale saad määrata erineva Lao.

Asukoht   **Ctrl-Enter**   Asukohtade register,
Laohalduse moodul

Kui Laohalduse moodulit ei kasutata ning päises või B kaardil määratud Ladu on jagatud Asukohtadeks, määra siin lähetatava kauba Asukoht laos. Ctrl-Enter avab nimekirja Asukohtadest hetkeseisuga Kasutatud, mis Lähetuse kinnitamisel muudetakse automaatselt Vabaks.

Asukoha määramine on kohustuslik, kui vastava Lao kaardil on märgitud valik Nõua asukohta. Määratud Asukoht peab asuma õiges Laos. Samuti peab seal olema piisav kogus lähetatavat kaupa. Kui kõik eelnimetatud tingimused pole täidetud, jagatakse lähetuserida kaheks. Näiteks kui Tellimuse kogus on 52 ja määratud Asukohas on 25 Artiklit, jagatakse rida kaheks kogustega 25 ja 27. Vajadusel saad teisele reale uue Asukoha määrata. Kui määratud Asukohas Artiklit ei ole või asub see Asukoht vales Laos, on esimese rea Tellimuse ja Lähetatud koguse väljad tühjad, samas kui teisel real on Tellimuse ja Lähetuse täielikud kogused.

Kui kasutatakse Laohalduse moodulit, näed Asukoha väljal Noppepiirkonda lähetuseks (nt kauba väljastamise ala), mis sisestub vaikimisi, kui Lähetus koostati hooldusfunktsiooniga Koosta tellimustest lähetused. Sama funktsiooniga koostatakse iga lähetuserea kohta Laoliikumine, millega tõstetakse kaup nende Asukohast Laos Noppepiirkonda lähetuseks. Kõik sellised Laoliikumised saad korruga märkida Vastu võetuks, kasutades Operatsioonide menüü funktsiooni Aktsepteeeri lao laoliikumised. Asukohtade hetkeseisud muudetakse Vabaks. Seejärel saad Lähetuse kinnitada.

C osa

Retsept   Sii sisestub Struktuurartiklite puhul Retsept. Seda välja ei saa muuta.

Rea FIFO   Sellel väljal näed rea laoväärtust, mis arvutatakse automaatselt Lähetuse kinnitamisel.

See väärtus arvutatakse tavaliselt Artiklile või Artikliklassile määratud Kulumudeli alusel. Kui see Kulumudel on Vaikimisi, kasutatakse Kuluarvestuse seadistuses määratud Peamist kulumodelit. Olenevalt Kulumudelist ja vaatamata väljanimele näed siin siis kas FIFO, LIFO, Kaalutud keskmise või mõnda muud väärtust. Erandiks on, kui reale on sisestatud Seerianumbriga Artikkel ning Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Seerianumbripõhine kulu konteerimine: loe palun Seerianumbri välja kirjeldust eespool.

Lähetuse kinnitamisel ja salvestamisel krediteeritakse koostataval Kandel Finantsi Rea FIFO väärtuses Laokontot ning debiteeritakse Kulukontot. Selle eelduseks on, et Kulukanded koostatakse Lähetustest ja mitte Arvetest. Lähemalt loe palun osast Kulukanded lähetustest ja arvetest eespool.

Kui tahad, et antud Rea FIFO väärtuse alusel arvutatud ühiku laoväärtus muudaks Ostuhinda Tellimusel, märgi Müügitellimuste mooduli Tellimuste seadistustes valik Arvuta tellimuse MK lähetusel ümber. Tellimuse müügikate muudetakse vastavalt Lähetuse kinnitamisel.

Kui on tegemist Struktuurartikliga, millel ei ole märgitud valikut Näita komplekteerimislehel ja saatelehel ainult komponendid, jääb antud väli Lähetuse kinnitamisel tavaliselt tühjaks. Vaid siis näed siin laoväärust, kui Struktuurartikkel koosneb vaid ühest komponendist.

K.Keskm B2-s

Lähetuse kinnitamisel ja salvestamisel sisestub siia Artikli Kaalutud keskmine Baasvaluuta 2-s Artiklikaardi Kulude kaardilt.

Kulumudeli alusel arvutatud Kande väärtus Baasvaluuta 1-s konverteeritakse tavaliselt Baasvaluuta 2-te kehtiva kursi alusel.

Kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kaalutud keskmine Baasvaluuta 2-s, arvutatakse väärtus Baasvaluuta 1-s nagu tavaliselt Kulumudeli alusel, kuid saadud summat ei konverteerita Baasvaluuta 2-e: kulukande summa Baasvaluuta 2-s võetakse siit väljalt.

Baashind	Sellel väljal näed Artikli ühiku baashinda (müügihinda) kohalikus Valuutas. Baashind sisestub Artiklikaardilt.	
Koef.	Sisestub vaikimisi	Artiklilt
	Artikli Ühiku koefitsient Artiklikaardi Lao kaardilt. Kui pead laoarvestust erinevates ühikutes, näitab Ühiku koefitsient suhet nende erinevate ühikute vahel.	

D osa

Tootja	Ctrl-Enter	Tootjate/Importijate seadistus, Laomoodul
	Sisestub vaikimisi	Tellimuselt
	Sellele väljale saad märkida Artikli päritolu (nt tootja).	

Lähetuse kp., Lähetuse kell

Siia saad sisestada antud rea lähetamise kuupäeva ja kellaaja.

E osa

Kulukonto	Ctrl-Enter	Kontode register, Finants/Üldine moodul
	Lähetuse kinnitamisel koostatud Kandel debiteeritakse siin määratud Kulukontot. Kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse, on selleks Artikliklassi Kulukontot. Kui Artikliklassile pole Kulukontot antud, Artikkel ei kuulu ühtegi Klassi või valikut Kasuta konteerimisel artikliklasse märgitud ei ole, on selleks Artikli Kulukonto. Muul juhul debiteeritakse Kulukontot seadistusest Lausendamine, Ladu. Igal juhul kasutatakse Kliendi Käibemaksupiirkonna Kulukontot.	
Objektid	Ctrl-Enter	Objektide register, Finants/Üldine moodul
	Sisestub vaikimisi	Tellimuserealt
	Igale reale ja sellest koostatud Kandlele saad määrata kuni 20 komadega eraldatud Objekti. Erinevate Objektidega võid tähistada osakondi, kulukohti või toote tüüpe. Objektid võimaldavad Finantsis aruandlust paindlikult liigendada.	

Vaikimisi sisestuvad Objektid siia vastavate Tellimuse ridadelt. Vajadusel saad neid muuta. Tavaliselt tähistavad need Objektid Artiklit.

Lähetusest koostatud Kandel kantakse siin määratud Objektid Kulukonto deebetkonteeringule, kus need lisatakse Lähetuse päises määratud Objektidele. Need Objektid lisatakse ka Laokonto krediteeringule, kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Objekt laokontodele.

Laius, Kõrgus, Sügavus

Sisestub vaikimisi Artiklilt

Nendel väljadel näed Artikli mõõte.

Kui Artiklit müüakse pindala või mahu järgi, võid määrata, et Lähetatud kogus arvutatakse Artikli mõõtude alusel. Selleks märgi Müügireskonto Artikli seadistustes valik Luba koguse arvutamist. Seejärel märgi Artiklile antud Ühiku kaardil valik Arvuta kogus. Kui Artiklit müüakse pindala alusel, märgi samas valik Kahemõõtmeline, ning lähetatud kogus arvutatakse Laiuse ja Kõrguse määramisel. Kui Artiklit müüakse mahu järgi, märgi valik Kolmemõõtmeline ning lähetatud kogus leitakse Laiuse, Kõrguse ja Sügavuse põhjal. Täpsema kirjelduse ja näite leiad Müügireskontro juhendi Ühikute seadistuse osast.

F osa

Pakendeid	Sisesta rea pakendite arv. Nii pakendite arvu kui tüübi (vt järgmine) saad trükkida ka saatedokumentidele, et Klient saaks kiiresti ülevaate, kas talle on saadetud õige kogus soovitud tüüpi Pakendeid (lähemalt loe Pakendite seadistuse kirjeldusest). Lähetuse pakendite arvu kokku näed Pakkimise kaardil.
Pakend	Ctrl-Enter Pakendite seadistus, Laomoodul Märgi siia lähetatava kauba pakendi tüüp (nt ümbrik, karp, kast).
Nimetus	Pakendi tüübi määramisel sisestub siia automaatselt pakendi nimetus.

Aktsiis Siin võid registreerida lähetatava kauba laadungi või aktsiisinumbri, mille saad ka Saatelehele ja Arvele trükkida: selleks lisa dokumendimallile Aktsiisi väli.

Jalus

Kinnita Märki siia linnuke Lähetuse kinnitamiseks. Kinnitatud ja salvestatud Lähetust ei saa enam muuta. Artiklite laoseisud vähendatakse vastavalt Laoseadistuste valikutele Vähenda laokogust lähetustel Lähetuse kinnitamisel või koostamisel. Kui oled programmi vastavalt seadistanud, koostatakse nüüd Lähetusest kulukanded (kulukanded võid lasta koostada ka Arvete kinnitamisel). Kuluarvestust on kirjeldatud eespool.

Tellimusest Arve koostamiseks peab Lähetus olema kinnitatud.

Lähetuse välja trükkimisel sõltub kasutatav Dokumendimall sellest, kas Lähetus on kinnitatud või mitte. Kinnitamata Lähetusest trükitakse Komplekteerimisleht. Kui Lähetus on kinnitatud, trükitakse Saateleht. Dokumentide trükkimise ja Dokumendimallide kujundamise kohta loe lähemalt osast Komplekteerimislehtede ja Saatelehtede trükkimine edaspidi.

Kasutajagruppidega saad määrata, kellel on õigus Lähetusi kinnitada. Kasutajagruppide kohta loe lähemalt Üldise mooduli juhendist.

Kogus Siin näed lähetatavate Artiklite kogust kokku.

Kommentaari **Sisestub vaikimisi** Müügitellimuselt

Siia sisestatud kommentaar trükitakse ka Transpordisedelile, Komplekteerimislehele ja Saatelehele, kui dokumendimallile on lisatud Kommentaari väli.

Addressi kaart

Address

Sisestub vaikimisi

Müügitellimuselt

Lähetusaadress Tellimuse Arveaadressi kaardilt. Tellimusele sisestub Lähetusaadress Kliendikaardi Lähetuse kaardilt. Addressi saad Lähetusel vajadusel muuta.

Alumine Addressi väli on sama, mida näed Lähetuse päises. Kui Kliendil on erinevaid Lähetusaadresse, vali siia sobiv, kasutades Ctrl-Enter klahvikombinatsiooni. Täielik Lähetusaadress sisestub automaatselt ülemistele väljadele.

Region

Ctrl-Enter

Regionide seadistus, Müügireskontro

Sisestub vaikimisi

Kliendilt või Lähetusaadresside seadistusest

Region (nt vald, maakond), kus paikneb Lähetusaadress.

Pakkimise kaart

Pakendite arv

Lähetatavate pakendite arv arvutatakse automaatselt ridade pakendite arvude põhjal (F osal). Pakendite koguarvu võid sisestada ka käsitsi. Kui soovid selle ka Transpordisedelile ja teistele saatedokumentidele välja trükkida, lisa Dokumendimallile väli Pakendite arv.

Transpordi nr.	<p>Vabalt sisestatav transpordinumber. See trükitakse ka Transpordisedelile, Saatelehele ja Komplekteerimislehele, kui oled Dokumendimallile lisanud Transpordinumbri välja, ning seda näed Lähetuste sirvimisaknas.</p> <p>Transpordinumbri andmise Lähetusele saad muuta automaatselt. Selleks kirjelda igale Lähetusviisile oma numbriseeria. See on näiteks vajalik, kui täidad iga Lähetuse kohta nummerdatud dokumendivormi. Numbriseeriad määra Lähetusviiside kaartidel ning samas märgi ka valik Kasuta transpordin. numbriseeriat. Kui sellist Lähetusviisi kasutatakse Tellimusest koostatud Lähetusel, sisestub automaatselt järgmine vaba number seeriast. Seda numbrit saad vajadusel muuta: kontrolli, kas valitud numbrit on juba varem kasutatud või kas see kuulub antud Lähetusviisile määratud seeriasse, ei toimu.</p>
Kaal	<p>Sisestub vaikimisi Artiklitelt</p> <p>Kaal arvutatakse Lähetuse Koguse ja Artiklite kaalude põhjal. Kui mõne Artikli kaalu muudetakse või on Lähetuse Kaal mingil muul põhjusel vale, arvuta see ümber, kasutades Operatsioonide menüü funktsiooni Arvuta kaal ümber.</p>
Maht	<p>Sisestub vaikimisi Artiklitelt</p> <p>Maht arvutatakse Lähetuse Koguse ja Artiklite mahtude põhjal. Kui mõne Artikli mahtu muudetakse või on Lähetuse Maht mingil muul põhjusel vale, arvuta see ümber, kasutades Operatsioonide menüü funktsiooni Arvuta kaal ümber.</p>
Linnast	<p>Vajadusel märgi linn, kust kaup lähetatakse. Selle informatsiooni saad ka saatedokumentidele trükkida.</p>
Linna	<p>Vajadusel märgi linn, kuhu kaup lähetatakse. Selle informatsiooni saad ka saatedokumentidele trükkida.</p>
Sadamast	<p>Vajadusel märgi sadam või lennujaam, kust kaup lähetatakse. Selle informatsiooni saad ka saatedokumentidele trükkida.</p>
Sadamasse	<p>Vajadusel märgi sadam või lennujaam, kuhu kaup lähetatakse. Selle informatsiooni saad ka saatedokumentidele trükkida.</p>

Käsitlusjuhised

Sii saad kirjutada juhised kauba käsitlemiseks. Selle informatsiooni saad ka saatdokumentidele trükkida.

Transpordi kaart

The screenshot shows a software window with a blue header bar containing tabs for 'Items', 'Address', 'Packaging', and 'Freight'. The 'Freight' tab is active. Below the header, there are several input fields: 'Freight Company' and 'Reg.No.' are on the same line; 'Name' is on the next line; 'Truck Information' is on the next line; 'Driver' is on the next line; 'CMR' is on the next line; 'Language' and 'Tax Sum 0.00' are on the bottom line.

Transpordi kood **Ctrl-Enter** Transpordifirmade seadistus, Laomoodul

Transpordi kood tähistab transpordifirmat Laomooduli vastavast seadistusest. Mõnedes riikides on seadusega ette nähtud, et saatdokumentidel kajastub ka transporditeenust osutav firma.

Sisesta transpordifirma kood, kelle teenuseid selle Lähetuse puhul kasutad. Transpordifirma registreerimisnumber, nimi, info auto ja autojuhi kohta ning CMR tekst sisestuvad automaatselt. Seda informatsiooni saad vajadusel üksikul Lähetusel muuta. Transpordifirmade seadistust on käsitletud käesoleva peatüki alguses.

Keel **Ctrl-Enter** Keelte seadistus, Üldine moodul
Sisestub vaikimisi Müügitellimuselt

Keelekood määrab, milline tekst erinevatest registritest ja seadistustest kaardile sisestub, näiteks Artikli nimetus, Lähetustingimused ja Lähetusviis, aga ka kasutatav Dokumendimall. Jäta Keel määramata, kui kasutad kohalikku keelt.

Keelega saad samuti määrata Lähetuse välja trükkimisel kasutatava Dokumendimalli ning printeri. Dokumendi võib printimise asemel ka faksida. Vastavad seadistused tee Saatelehe ja Komplekteerimisehe dokumendi kirjeldusaknas, mille kohta loe lähemalt juhendi Sissejuhatus HansaWorld Enterprise'i Töölaua osas. Keelt saad muuta ka kinnitatud Lähetusel.

Maksu summa Käibemaksukoodide seadistuses Finantsis on võimalik määrata lisamakse, nagu näiteks keskkonnamaks. Kui Tellimuse real on kasutatud sellist lisamaksuga KM koodi, näed siin selle maksu summat. Siin näidatakse seda vaid informatsiooniks.

Lähetuste vaatamine ja kinnitamine

Enne Lähetuse väljasaatmist tuleb see kinnitada. Esmalt väljastatakse Komplekteerimisleht. Selleks klõpsa printeri ikoonil. Kui Lähetus on kontrollitud, märgi valik Kinnita ja klõpsa Salvesta. Kinnitatud Lähetust muuta ei saa. Nüüd saad koostada Arve (vastavast Tellimusest).

Võid kinnitada ka hulga Lähetusi korraga, märkides soovitud vahemiku aknas Lähetused: Sirvi (hoia all *Shift*-klahvi, kui valid vahemikku) ning valides Operatsioonide menüüst käskluse Kinnita.

Artiklite laoseisud muudetakse vastavalt Laoseadistuste valikutele Vähenda laokogust lähetustel Lähetuse kinnitamisel või koostamisel. Kui oled programmi vastavalt seadistanud Allsüsteemide seadistuses Finantsis ja seadistuses Numbriseeriad - Lähetused, koostatakse nüüd Lähetusest kulukanded. Kuluarvestust on kirjeldatud käesolevas peatükis eespool.

Lähetuse välja trükkimisel sõltub kasutatav Dokumendimall sellest, kas Lähetus on kinnitatud või mitte. Kinnitamata Lähetusest trükitakse Komplekteerimisleht. Kui Lähetus on kinnitatud, trükitakse Saateleht. Dokumentide trükkimise ja Dokumendimallide kujundamise kohta loe lähemalt osast Komplekteerimislehtede ja Saatelehtede trükkimine edaspidi.

Kasutajagruppidega saad määrata, kellel on õigus Lähetusi kinnitada. Kasutajagruppide kohta loe palun lähemalt Üldise mooduli juhendist.

Kanded Lähetustest

Lähetuse kinnitamisel ja salvestamisel koostatakse sellest Kanne Finantsi, kui oled vastavalt seadistanud Finantsi Allsüsteemide seadistuses ning seadistuses Numbriseeriad - Lähetused, oled valinud kulumudeli ning kui vähemalt üks lähetatavatest Artiklitest on Laoartikkel (või oled märkinud valiku Konteeri tavaliste ja teenusartiklite kulu Kuluarvestuse seadistuses). Koostatava Kande kohta loe palun lähemalt lõigust Kuluarvestus eespool.

Kui Lähetus sisaldab mitut sama Kulukontot ja/või Laokontot kasutatavat Artiklit, on vastaval kulukandel kas iga Artikli kohta eraldi rida või üks ühine konteering. Märgi Kuluarvestuse seadistuses valik Iga artikli kohta eraldi rida finantskandel, kui soovid iga Artikli kohta eraldi konteeringuid.

Koostatud Kanned saad kohe vaadata, valides Operatsioonide menüüst käskluse Ava finantskanne (kui Sulle on antud selleks luba Üldise mooduli Kasutajagruppide seadistuses).

Lähetused Müügireskontrost

Kaupa on võimalik laost väljastada ka Lähetusi koostamata. Selleks tuleb Arved sisestada otse Arvete registrisse (st eelnevalt Müügitellimusi koostamata). Arvel on valik Muuda ladu, mis märgitakse automaatselt, kui oled märkinud valiku Arve muudab ladu Müügireskontro seadistuses Lausendamine (M/R). Arvetest koostatakse Laoartiklite müügi puhul Kanded nagu Lähetustest (nagu ka Arvetest Tavaliste ja Teenusartiklite müügil, kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Konteeri tavaliste ja teenusartiklite kulu). Artikli laoseis muudetakse, kuid Lähetuste registrisse Lähetust ei koostata. Laoseisu muutus on nähtav Artikli ajaloo aruandes Laomoodulis. Kui pead kuluarvestust, lisatakse Arvest koostatud Kanded ka vastavad kulukonteeringud (samuti nagu Lähetuste puhul).

Valik Arve muudab ladu on oluline vaid Arvetega lähetamise puhul (st kui puudub vastav Müügitellimus).

Komplekteerimislehtede ja Saatelehtede trükkimine

Kui Lähetus on ekraanil avatud ning klõpsad Printeri ikoonil, trükitakse dokument välja. Kinnitamata Lähetusest trükitakse Komplekteerimisleht. Kui Lähetus on kinnitatud, trükitakse Saateleht. Kui soovid näha väljatrüki näidist ekraanil, klõpsa Eelvaate ikoonil.

Kui soovid trükkida hulga Saatelehti või Komplekteerimislehti korraga, vali põhiaknast või Fail-menüüst Dokumendid. Avanenud nimekirjas tee topeltklõps real Saatelehed või Komplekteerimislehed. Määra Lähetuse number (või numbrivahemik), mida soovid välja trükkida ja klõpsa Käivita.

Saatelehti saad lasta Lähetuste kinnitamisel ka automaatselt trükkida, seadistades vastavalt Üldise mooduli Automaatsete trükkimiste seadistuse. Selle seadistuse kohta loe palun lähemalt Üldise mooduli juhendist.

Ükskõik millist meetodit kasutad, kasutatav dokumendimall määratakse järgmiselt—

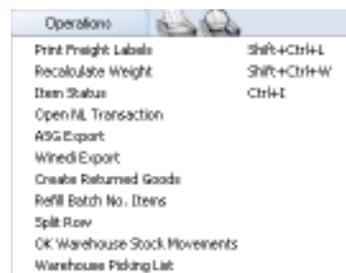
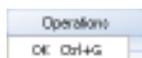
1. Kujunda dokumendimallid Üldise mooduli Dokumendimallide registris ja anna neile nimeks 'SAATELEHT' ja 'KOMP_LEHT'. Määra dokumenditüüp 'Saateleht' või 'Komplekteerimine' Operatsioonide menüü valikus Info. HansaWorld Enterprise'iga on kaasas näidisdokumendimallid, mida saad vastavalt oma vajadustele muuta. Lähemalt loe Dokumendimallide registri kasutamisest Üldist moodulit

käsitlevast juhendist. Võid kujundada erinevad dokumendimallid kasutamiseks erinevate Keele või Lähetusviiside puhul.

2. Mine Laomoodulisse.
3. Põhiaknast või Fail-menüüst vali Dokumendid. Avanenud aknas märgi ära 'Saatelehed' või 'Komplekteerimislehed'.
4. Vali Operatsioonide menüüst käsklus Kirjelda dokument.
5. Avanenud aknas sisesta esimesele reale Dokumendimalli väljale valitud malli kood (sisestusvigade vältimiseks kasuta *Ctrl-Enter* klahvikombinatsiooni).
6. Kui oled kujundanud erinevad dokumendimallid kasutamiseks erinevate Keele või Lähetusviiside puhul, sisesta need eraldi ridadele. Keele väljale sisesta vastava Keele või Lähetusviisi kood (kasuta *Ctrl-Enter* klahvikombinatsiooni).
7. Akna salvestamiseks klõpsa Salvesta.
8. Nüüd trükitakse Saatelehed ja Komplekteerimislehed siin määratud dokumendimallidele. Kui kujundasid mitu erinevat malli, valitakse õige vastavalt Kliendi Keelele või Lähetuse Lähetusviisile.

Kui soovid Saatelehtedele ja Komplekteerimislehtedele lisada ka telefoni- ja/või faksinumbrit, võetakse need vastava Lao kaardilt. Kui Lao kaardil ei ole telefoni- või faksinumbrit märgitud või ei ole määratud Ladu, võetakse need Üldise mooduli Ettevõtte andmete seadistusest.

Operatsioonide menüü

Piltidel näed Lähetuste Operatsioonide menüüsid. Vasakul on akna Lähetused: Sirvi Operatsioonide menüü: märgi üks või mitu Lähetust nimekirjas (vahemikku valides hoia all *Shift*-klahvi) ning vali soovitud funktsioon. Paremäl näed akna Lähetus: Vaata Operatsioonide menüüd.

Kinnita

Seda käsklust näed akna Lähetused: Sirvi Operatsioonide menüüs. Võid valida Lähetuste vahemiku (hoia all *Shift*-klahvi, kui valid vahemikku) ja kinnitada need kõik korraga. Kui oled vastavalt määranud Allsüsteemide seadistuses Finantsis, koostatakse Lähetuste kinnitamisel neist Kanded. Kinnitatud Lähetusi ei saa enam muuta. Artiklite laoseisud muudetakse vastavalt Laoseadistuste valikutele Vähenda laokogust lähetustel Lähetuse kinnitamisel või koostamisel.

Kasutajagruppidega saad määrata, kellel on õigus Lähetusi kinnitada. Kasutajagruppide kohta loe palun lähemalt Üldise mooduli juhendist.

Trüki transpordisedelid

Selle käsklusega trükitakse Lähetusele Transpordisedelid. Transpordisedeleid saad trükkida ka kasutades Dokumentide funktsiooni või automaatselt Lähetuste kinnitamisel. Viimane funktsioon seadistatakse Üldise mooduli Automaatsete trükkimiste seadistuses. Selle seadistuse kohta loe palun lähemalt Üldise mooduli juhendist.

Võid keelata transpordisedelite trükkimise teatud Artiklitele. Selleks eralda need Artiklid teatud Artikliklassi, millel märgi valik Ära trüki sellele artikliklassile transp.sedeleid.

Võid keelata Transpordisedelite trükkimise ka teatud Lähetusviise kandvate Lähetuste puhul. Selleks märgi Müügitellimuste mooduli seadistuses Lähetusviisil valik Ära trüki transpordisedeleid.

Arvuta kaal ümber

Kui Müügitellimusest koostatakse Lähetus, arvutatakse Lähetuse koguste ja Artiklikaartide info põhjal Kaal ja Maht kokku, mida näed Lähetuse Pakkimise kaardil. Kui mõne Artikli kaalu või mahtu seejärel muudetakse, saad need ümber arvutada, kasutades antud funktsiooni.

Vaata artikli hetkeseisu

Selle funktsiooniga näed Lähetuse real või *Ctrl-Enter* asetusaknas valitud Artikli hetkeseisu: kogust Laos, kogust Tellimustel ning võimalikku lähetatavat kogust.

Selle funktsiooni kohta loe palun lähemalt peatükist 'Artiklid ja hinnad'.

Ava finantskanne

Kui Lähetus on kinnitatud ja salvestatud, koostatakse sellest Kanne, kui oled vastavalt seadistanud Allsüsteemide seadistuses Finantsis ning seadistuses Numbriseeriad - Lähetused. Selle funktsiooniga saad koostatud Kanned vaadata.

Kanne avatakse omaette aknas.

Kasutajagruppidega saad määrata, kellel on õigus Lähetusi kinnitada. Kasutajagruppide kohta loe palun lähemalt Üldise mooduli juhendist.

ASG eksport

Seda funktsiooni kasutatakse Rootsis. Lähemalt küsi palun oma HansaWorldi esindajalt.

Winedi eksport

Seda funktsiooni kasutatakse Norras. Lähemalt küsi palun oma HansaWorldi esindajalt.

Koosta tagastatud kaubad

Seda funktsiooni kasutatakse, kui Klient tagastab lähetatud kaubad. Ava Lähetus ja vali Operatsioonide menüüst käsklus Koosta tagastatud kaubad. Selle funktsiooni kasutamiseks peab Lähetus olema salvestatud ja kinnitatud. Võid avada ka Tellimuse, millest Lähetus koostati ning valida Operatsioonide menüüst käskluse Koosta tagastatud kaubad, eeldusel et Kuluarvestuse seadistuses ei ole märgitud valikuid Algne laosisset. ostuhind tagast. kaupadel ja Sisesta kulujärjekorda algele positsioonile ja/või Tellimuste seadistuste valikut Ära luba tellimusest koostada tagastatud kaupade kaarti.

Kauba tagastamisel lattu on keeruline leida tagastatud kauba tegelikku väärtust. Selleks, et kauba väärtused püsiksid võimalikult täpsed, on abiks Kuluarvestuse seadistuses valik Algne laosisset. ostuhind tagast. kaupadel. Näiteks Kulujärjekorra kulumudeli (FIFO või LIFO) puhul tuleb kaup võtta tagasi lattu väärtusega, mis oli sellel lähetuse hetkel. Kaalutud keskmise või Ostuhinna kulumudeli korral võivad lähetuse ja tagastuse vahepeal Kaalutud keskmise või Ostuhind muutuda.

Funktsiooni käivitamisel koostatakse Tagastatud kaupade registrisse uus kaart (Laomoodulis). See avatakse omaette aknas Tagastatud kaubad: Vaata. Kaart on salvestatud ning nüüd võid seda muuta ja kinnitada.

Returned Goods: Inspect

Operations

No: 660014 Trans. Date: 16/9/2006
 Customer: 001 Name: Against All Odds Trading Co

Location: WMS Update Stock Price Incl VAT
 Order No.: 992052 Delivered Quantity Ordered and Delivered Qty

Comment:

Item	Qty	Description	Item Cost	Extra Cost	Unit Cost
1	10101	5 Transistor radio	23,00		23,00
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					

OK Total Qty: 5,000

Informatsioon Tagastusele võetakse Lähetuselt: vaikumisi sisestub lähetatud kogus (miinus Kliendi poolt varem tagastatud kaup). Kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Algne laosisset. ostuhind tagast. kaupadel, arvutatakse tagastatud kauba Ühiku ostuhind Rea FIFO summast Lähetuse C osal. Kui see valik on märkimata, on Ühiku ostuhinnaks Ostuhind Artiklikaardilt.

Sisesta tagastatud kogused ja kustuta Artiklid, mida ei tagastatud, klõpsates reanumbril ja vajutades Backspace-klahvi. Lähetatud kogusest suuremat kogust tagastada ei saa. Kui Kuluarvestuse seadistuses ei ole märgitud valikuid Algne laosisset. ostuhind tagast. kaupadel ja/või Sisesta kulujärjekorda algele positsioonile, saad vajadusel tagastatud kauba Ühiku ostuhinda muuta või määrata kauba Lattu tagasi võtmisel tekkinud Lisakulu.

Kui tagastatav Artikkel on Struktuurartikkel, pead Tagastamisele märkima selle komponendid. Struktuurartiklid komplekteeritakse lähetamise hetkel ning neid ei hoita Laos. Seega ei saa neid ka tagasi Lattu võtta. Tagastatud kauba kaardil näidatakse ainult Struktuurartikli komponendid, mis Lattu tagasi võetakse.

Kui kaup tagastati mingi vea või defekti tõttu (st Klient soovib asenduskaupa), märgi valik Vähenda lähetatud kogust kaardi paremas servas. Kui oled Tagastamise kinnitanud, võid avada Tellimuse ning koostada sellest uue Lähetuse vastava koguse kohta. Sellisel juhul võid Artiklite laoisele mitte muuta ning Artiklid Laost maha kanda. Kui pead Artiklid oma Hankijale tagastama, on soovitatav need siiski esmalt Lattu tagasi võtta ning seejärel koostada Tagastamine hankijale (kui kaup osteti Ostutellimuse alusel) või Laomahakandmine (kui Ostutellimust ei ole).

Kui asenduskaupa ei soovita, (nt Tellimus tühistati), märgi valikud Vähenda tellitud kogust ja Muuda ladu. Kui Tagastamise kaart kinnitatakse, vähendatakse Tellimusele nii tellitud kui lähetatud kogused. Kui Tellimusest on väljastatud Arve, koostatakse nüüd kreditarve Arve Operatsioonide menüü käsklusega Koosta kreditarve (Arve on Lähetuse ja Tellimusega seotud Kirjaklambriga). Selle käsklusega koostatakse sobiva Tasumistingimusega Kreditarve viitega krediteeritava Arvele. Arve krediteerimiseks võid kasutada ka Tagastatud kaupade Operatsioonide menüü käsklust Koosta kreditarve.

Kui Tagastatud kaupade kaart on valmis, kinnita see. Kinnitatud kaarti ei saa enam muuta. Tagastatud kaupade kohta ei saa Kreditarvet koostada enne, kui Tagastamine on kinnitatud. Kui oled vastavalt seadistanud Allsüsteemide seadistuses Finantsis ning seadistuses Numbriseeriad – Tagastatud kaubad, koostatakse Tagastamise kaardi kinnitamisel sellest Kanne.

Tagastamise võid sisestada kohe, kui Klient kauba tagastamise soovist teatab. Kui kaup kohale jõuab, kinnitatakse kaart, millega muudetakse ka Artiklite laoiseisud.

Tagastatud kaupade ning vastavate Kannete kohta loe palun lähemalt Tagastatud kaupade registrit käsitlevast osast edaspidi.

Sulge aken sulgemisruudust. Nüüd näed ekraanil taas Lähetust. Programm küsib, kas soovid muudatused salvestada. Lähetatud kogused Tellimuse D osal muudetakse automaatselt (nagu ka kogus Tellimuse A osal, kui oled märkinud vastava valiku). Muudatuste nägemiseks võib olla vajalik Tellimus sulgeda.

Täida partii numbrid

Kui Laoseadistustes on märgitud valik Automaatne partii number lähetusele, sisestuvad Lähetusele partii numbritega Artiklite lisamisel nende Seerianumbrid ning Parim enne kuupäevad automaatselt. Kui Lähetust koheselt ei kinnitata, võivad vaikimisi Seerianumbrid muutuda valeks. Nende uuendamiseks kasuta seda funktsiooni.

Näiteks on laos 10-ne partii Seerianumbriga 1 ja 10-ne partii Seerianumbriga 2. Tellitakse 8 artiklit. Lähetusel on üks rida Lähetatud kogusega 8 ja automaatselt sisestub Seerianumbriks 1, kuna oled märkinud valiku Automaatne partiinumber lähetusele. Lähetust ei kinnitata. Seejärel saad uue tellimuse, seekord kolme artikli kohta. Uue tellimuse kohta koostataval Lähetusel on üks rida Lähetatud kogusega 3 ja Seerianumbriga 1. Ühe Lähetuse kinnitamisel muutub teine valeks. Näiteks kui Sa kinnitad esimese Lähetuse, jääb lattu vaid 2 artiklit Seerianumbriga 1. Kui nüüd soovid kinnitada ka teist Lähetust, näed hoiatust, et laos ei ole piisavalt kaupa. Seepeale käivita antud funktsioon. Esimese rea Lähetatud kogus vähendatakse kaheks ning lisatakse teine rida kogusega 1 ja Seerianumbriga 2.

Et seda funktsiooni saaks kasutada, pead toimima järgmiselt—

1. Laoseadistustes peab olema märgitud valik Automaatne partiinumber lähetusele. Vastasel juhul seda funktsiooni kasutada ei saa. Selle asemel käivita funktsioon Jaga rida, mille kirjeldus järgneb.
2. Aseta hiirekursor vale Seerianumbriga reale. Suurel Lähetusel võib olla vajalik antud funktsioon käivitada mitu korda.
3. Tavaliselt ei kontrollita Lähetuse kinnitamisel laoseise. Kaardi kinnitamisel ja salvestamisel saad hoiatuse, et laos pole piisavalt kaupa. Hoiatuse sulgemisel on kursor automaatselt vastaval real. Kuid enne, kui saad selle funktsiooni antud rea kohta käivitada, pead võtma maha valiku Kinnita.

Jaga rida

Kui seerianumbreid kandvate Artiklite puhul on Tellimuse kogus suurem kui üks, sisestub Lähetusele vastav arv ridu kogusega '1', mis võimaldab igale Artiklile tema seerianumbri märkida. Tellimusel näed vaid viimase Artikli seerianumbrit.

Partiinumbreid kandvate Artiklite puhul on Lähetusel üks rida, millel näed kogust Müügitellimuselt. Võid sisestada vaid ühe Seeria-/Partiinumbri, kui antud Artiklit on Laos piisav kogus. Kui kaupa ei ole laos piisavalt, näed Lähetuse salvestamisel ekraanil hoiatust. Sellisel juhul anna antud käsklus. Rida jagatakse kaheks ning uuele reale saad määrata teise Seerianumbri. Mõlemad lähetuseread jäävad algse tellimuseareaga seotuks ning rea Lähetatud kogused on õiged.

Seda funktsiooni saad kasutada eespool kirjeldatud Täida partiinumbrid funktsiooni asemel, kui Laoseadistustes pole märgitud valikut Automaatne partiinumber lähetusele. Toome sama näite. Laos on 10-ne partii Seerianumbriga 1 ja 10-ne partii Seerianumbriga 2. Tellitakse 8 artiklit.

Lähetusel on üks rida Lähetatud kogusega 8 ja automaatselt sisestub Seerianumbriks 1, kui oled märkinud valiku Automaatne partiinumber lähetusele. Kui seda valikut märgitud ei ole, vaikimisi Seerianumbrit ei anta, kuid selle saad valida Ctrl-Enteriga ise. Lähetust ei kinnitata. Seejärel saad uue tellimuse, seekord kolme artikli kohta. Uue tellimuse kohta koostataval Lähetusel on üks rida Lähetatud kogusega 3 ja, olenevalt valikust Automaatne partiinumber lähetusele, sisestub Seerianumber 1 automaatselt või sisestad selle ise. Ühe Lähetuse kinnitamisel muutub teine valeks. Näiteks kui Sa kinnitad esimese Lähetuse, jääb lattu vaid 2 artiklit Seerianumbriga 1. Kui nüüd soovid kinnitada ka teist Lähetust, näed hoiatust, et laos ei ole piisavalt kaupa. Seepeale käivita antud funktsioon. Esimese rea Lähetatud kogus vähendatakse kaheks ning lisatakse teine rida kogusega 1. Uuele reale vaikimisi Seerianumbrit ei sisestu; vali Ctrl-Enteriga Seerianumbriks 2.

Nagu ka funktsiooni Täida partiinumbri puhul, aseta hiirekursor vale Seerianumbriga reale. Suurel Lähetusel võib olla vajalik funktsioon käivitada mitu korda.

Ära unusta enne funktsiooni käivitamast võtta maha valik Kinnita.

Aktsepteri lao laoliikumised

Seda funktsiooni kasutatakse koos Laohalduse mooduliga. Sellisel juhul koostatakse Lähetused hooldusfunktsiooniga Koosta tellimustest lähetused. Sama funktsiooniga koostatakse Laoliikumised, millega tõstetakse kaup nende Asukohast Laos Noppepiirkonda lähetuseks. Selle funktsiooniga saad märkida korraga kõik sellised Laoliikumised Vastu võetuks, viies sellega Artiklid Noppepiirkonda lähetuseks (mida näed Lähetuse B osal). Seejärel saad Lähetuse kinnitada.

Trüki lao komplekteerimisleht

Seda funktsiooni kasutatakse koos Laohalduse mooduliga. Sellisel juhul koostatakse Lähetused hooldusfunktsiooniga Koosta tellimustest lähetused. Sama funktsiooniga koostatakse Laoliikumised, millega tõstetakse kaup nende Asukohast Laos Noppepiirkonda lähetuseks. Selle funktsiooniga saad trükkida välja Komplekteerimislehe, millel näed Artiklite asukohta laos. Komplekteerimislehe alusel saavad laotöötajad viia kauba Noppepiirkonda lähetuseks. Ekraanile avatud Komplekteerimislehel saad avada Laoliikumise, millel saad vajadusel muuta Asukohta (eeldusel, et Laoliikumine ei ole märgitud Vastu võetuks).

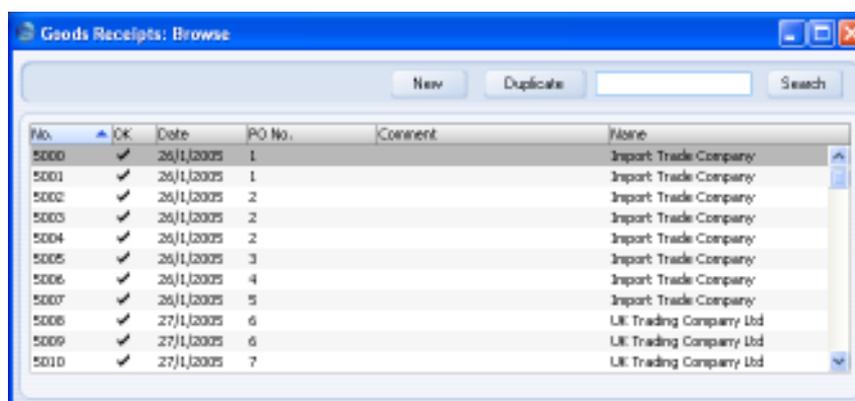
Laosissetulekute register

Selles registris registreeritakse kauba võtmine lattu. Informatsioon Laosissetulekule saadakse enamasti Hankija saatelehel. Kaup võetakse lattu Laosissetulekul määratud väärtusega.

Laosissetulekuid saad koostada otse Laosissetulekute registrisse Laomoodulis. Kui kasutad ka Ostutellimuste moodulit, võid koostada Laosissetulekud Ostutellimustest sarnaselt Lähetuste koostamisele Müügitellimustest.

Kui kasutad Tootmise moodulit, muudetakse Ladu uue Tootmise kaardi koostamisel “nähtamatu” laosissetulekuga. Kui Tootmise kaart “lõpetatakse”, muudetakse komplekteeritava Artikli komponentide ja väljundartikli laoise vastavalt kasutatud Retseptile. Laosissetulekute registrisse uut kaarti ei koostata. Laoseisude muutus on siiski nähtav Artikli ajaloo aruandes Laomoodulis.

Registri avamiseks mine Laomoodulisse ja vali põhiaknast Laosissetulekud. Avaneb aken Laosissetulekud: Sirvi, milles näed eelnevalt sisestatud Laosissetulekuid—

No.	OK	Date	PO No.	Comment	None
5000	✓	26/1/2005	1		Import Trade Company
5001	✓	26/1/2005	1		Import Trade Company
5002	✓	26/1/2005	2		Import Trade Company
5003	✓	26/1/2005	2		Import Trade Company
5004	✓	26/1/2005	2		Import Trade Company
5005	✓	26/1/2005	3		Import Trade Company
5006	✓	26/1/2005	4		Import Trade Company
5007	✓	26/1/2005	5		Import Trade Company
5008	✓	27/1/2005	6		UK Trading Company Ltd
5009	✓	27/1/2005	6		UK Trading Company Ltd
5010	✓	27/1/2005	7		UK Trading Company Ltd

Laosissetulekud on selles aknas reastatud numbrite järjekorras. Kinnitatud Laosissetulekud on tähistatud linnukesega.

Laosissetuleku sisestamine

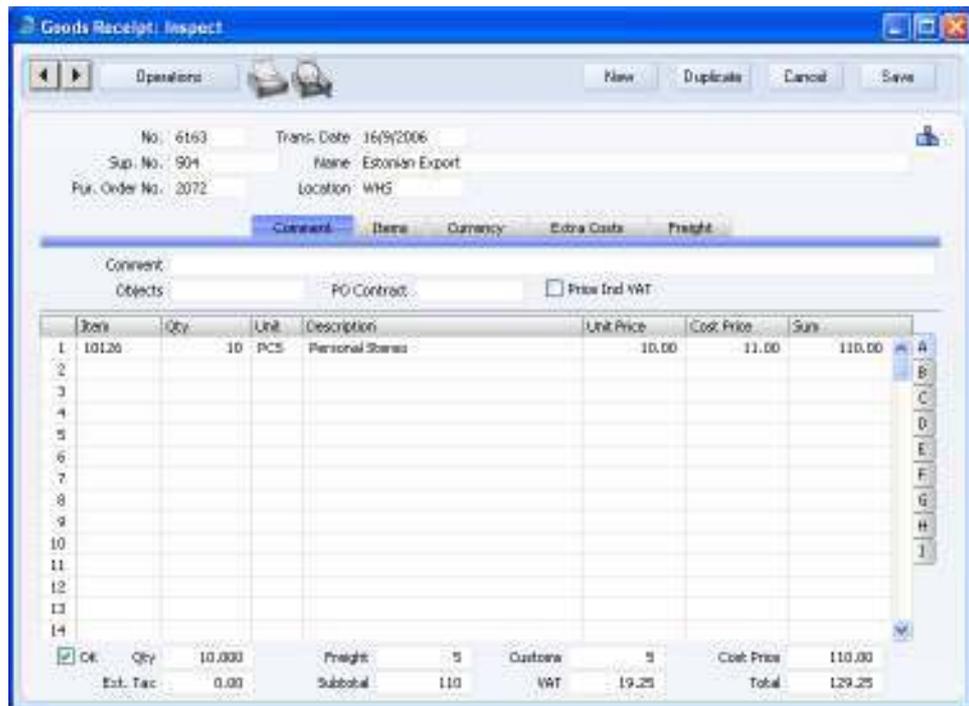
Laosissetulekute sisestamiseks on kaks võimalust—

1. Ava aken Laosissetulekud: Sirvi ning klõpsa Uus.

2. Ava Ostutellimus, millega kaup telliti. Oma Ostutellimuse numbrit leid tavaliselt Hankija saatelehel. Vali Operatsioonide menüüst käsklus Koosta laosissetulek. Koostatakse uus Laosissetulek. Selle meetodi eeliseks on, et Laosissetulekule sisestuvad hinnad Tellimusest automaatselt: seda infot Hankija saatelehel tavaliselt ei ole.

Sel viisil koostatud Laosissetulek avatakse aknas Laosissetulek: Vaata, mis tähendab, et kaart on salvestatud Laosissetulekute registrisse. Kaardi kustutamiseks vali Kaardi menüüst käsklus Kustuta.

Kui Ostutellimusi on palju, võib olla keeruline Ostutellimuste sirvimisaknas soovitud kaarti leida. Sellisel juhul saad tellida Täitmata ostutellimuste aruande. Ekraanile avatud aruandelt saad avada vajaliku Ostutellimuse ning koostada sellest seejärel Laosissetuleku.

Päis

Number	Ctrl-Enter	Vali numbriseeriast Laosissetuleku number. Vaikimisi antakse uuele Laosissetulekule esimene vaba number numbriseeriast hetkekasutaja Isikukaardi Numbriseeriaste kaardilt või Üldise mooduli seadistusest Numbriseeriad, vaikimisi või seadistusest Numbriseeriad - Laosissetulekud. Laosissetuleku numbrit saad vajadusel muuta, aga mitte juba kasutatud numbri vastu. Mitmekasutaja programmis antakse Laosissetulekule number kaardi salvestamisel.
Kande kp.	Ctrl-Enter	Vali kuupäev Laosissetuleku kuupäev. Vaikimisi sisestub hetke kuupäev. Kui kasutad Kulujärjekorra kulumudelit, pead kõik laotoimingud sisestama ranges kuupäevalises järjekorras, või vales võib muutuda FIFO/LIFO arvestus. Näiteks ära registreeri Laosissetulekut eelmise päeva kuupäevaga, kui oled juba sisestanud lattu võtmise toimingu (nt Laosissetuleku, Laoliikumise) tänase kuupäevaga. Samuti on soovitatav laotoimingud nende esmakordsel salvestamisel kinnitada. Ära kinnita varem registreeritud kinnitamata laotoimingut, kui on olemas hilisemad kinnitatud laotoimingud, v.a. juhul, kui Sa muudad sellel ka kuupäeva. Ostutellimusest koostatud Laosissetulekule ei saa anda Tellimuse kuupäevast varasemat kuupäeva.
Hankija	Ctrl-Enter	Hankijad Kontaktide registris Sisesta Hankija kood. <i>Enteri</i> vajutamisel sisestub Hankija nimi automaatselt kõrvalolevale väljale.

Nimi	Hankija nimi sisestub Kontaktide registrist automaatselt, kui oled sisestanud Hankija koodi.
Ostutellimus	Kui Laosissetulek koostati Ostutellimusest, näed siin Tellimuse numbrit. Seda välja muuta ei saa.
Ladu	Ctrl-Enter Ladude seadistus, Laomoodul Ladu, kuhu kaup võetakse. Kui Laoseadistustes on määratud Põhiladu ning kaup võetakse Põhilattu, jäta väli tühjaks. Kui aga Laoseadistustes on märgitud valik Nõua ladu, pead siia Lao märkima. Vaikimisi kasutatakse Ladu hetkekasutaja Isikukaardi Preemia kaardilt või Kasutaja seadistuste mooduli Terminalikoha seadistustest. Kasutaja seadistuste moodulis seadistatakse töötamine konkreetsel arvutil. Kui Sa ei soovi teatud kaupa siin määratud Lattu võtta, sisesta vastavale Laosissetuleku reale sobiv Ladu (B osal).

Kommentaari kaart

Kommentaari	Laosissetulekut puudutav kommentaar. Kommentaari näed Laosissetulekust koostatava Kande Seletuse väljal, juhul kui Laosissetulekul ei ole Hankijat (nt on Laosissetulek koostatud laoseisude korrigeerimiseks peale inventuuri). Kui Hankija on määratud, näed Kandel tema nime.
Objektid	Ctrl-Enter Objektide register, Üldine/Finantsmoodul Sisestub vaikimisi Kontaktilt (Ostuobjektid), Ostutellimuselt või Lao kaardilt Laosissetulekule saad määrata kuni 20 komadega eraldatud Objekti. Objektid võimaldavad tellida detailset aruandlust osakondade ning kulukohtade lõikes. Tavaliselt tähistavad need Objektid Hankijat või Ladu.

Kui Laosissetulek koostati Ostutellimusest, sisestuvad Objektid Tellimuse Kuupäevade kaardilt. Kui Laosissetulek sisestati otse Laosissetulekute registrisse, sisestuvad Objektid Hankija märkimisel. Kui Laosissetulek koostati hooldusfunktsiooniga Inventuurivõrdlus, sisestuvad Objektid Laokaardilt.

Siia sisestatud Objektid kantakse Laosissetulekust koostatud Kandel Laosissetuleku kontrollkonto krediidkonteeringule. Kui Ostureskontros seadistuses Lausendamine (O/R) on märgitud valik Hankija objektid laosis. kontrollkontole, kantakse need ka Laokonto deebetkonteeringule.

Ostuleping

Kui Laosissetulek koostati Ostutellimusest, mis omakorda koostati Ostulepingust, näed siin selle Lepingu numbrit. Seda muuta ei saa. Ostulepinguid kirjeldatakse Ostureskontro juhendis.

Hinnad KM-ga

Sisestub vaikimisi Ostutellimuselt

Märgi see valik, kui hinnad Laosissetulekul sisaldavad käibemaksu. Artiklite käibemaks arvutatakse vastavalt Hankijale, Artiklile või Artikliklassile määratud Ostu KM-koodile või seadistuses Lausendamine (O/R) määratud KM koodile.

Artiklite kaart

Item	Qty	Unit	Description	Unit Price	Cost Price	Sum
1	10126	10	PCS Personal Stereo	10.00	11.00	110.00
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						

OK   Qty: 10.000   Freight: 0   Customs: 0   Cost Price: 110.00
 Est. Tax: 0.00   Subtotal: 110   VAT: 19.25   Total: 129.25

Tabelis Artikli kaardil näed Lattu võetavaid Artikleid. Tabel on jagatud kaheksaks osaks, mille vahel saad liikuda, klõpsates nuppudel A-H.

Enne Laosissetulekule Artiklite lisamist kontrolli, et oled märkinud õige Valuuta ja valuutakursi. Kui Laosissetulekule on määratud Kurss, konverteeritakse kõik hinnad Ostuartiklite või Artiklite registrist automaatselt. Kui Kurssi muudetakse peale Artiklite lisamist Laosissetulekule, ei konverteerita juba sisestatud Artiklite hindu.

Laosissetulekule rea lisamiseks vii kursor esimesele vabale reale ja sisesta soovitud informatsioon. Rea kustutamiseks klõpsa reanumbril ja vajuta Backspace-klahvi klaviatuuril. Rea lisamiseks olemasolevate ridade vahele klõpsa reanumbril ning vajuta Enterit.

Kui koostad Laosissetuleku Ostutellimusest, eeldab programm, et saabuvad kõik Tellimusel olevad Artiklid, mis veel kohal ei ole. Kui oled märkinud Ostutellimuste seadistustes valiku Laosissetuleku koguseks null, antakse Artiklitele Ostutellimusest Laosissetuleku koostamisel kogusteks nullid. Koguseid saad Laosissetulekul vastavalt vajadusele muuta, kuid need ei tohi ületada tellitud koguseid (v.a. juhul, kui Laoseadistustes on märgitud valik Luba rohkem kui tellitud). Võid kustutada ka terveid ridu, klõpsates reanumbril ning vajutades Backspace-klahvi klaviatuuril. Ridu lisada ei saa.

Seerianumbreid kandvatele Artiklitele pead enne Laosissetuleku salvestamist sisestama seerianumbrid (v.a. juhul, kui Laoseadistustes on märgitud valik Ära nõua seerianumbrit laosissetulekul).

A osa

Artikkel	Ctrl-Enter	Artiklite register
	Lattu võetava Artikli kood.	Kui sisestad Laosissetulekule Artikli, mis ei ole Laoartikkel, annab programm vastava hoiatuse.
Kogus	Lattu võetava Artikli kogus.	Sisestada ei saa negatiivset kogust.
Ühik	Artikli ühik Artiklikaardilt	sisestub Artikli koodi määramisel. Seda muuta ei saa.
Nimetus	Artikli nimetus Artiklikaadilt	sisestub Artikli koodi määramisel automaatselt. Seda saad vajadusel muuta.
Ühiku ostuhind	Ostuhind Laosissetuleku Valuutas Ostutellimusest, antud Artikli/Hankija kombinatsioonile vastavalt Ostuartiklilt või Artiklikaardilt.	Ostuhind ei sisalda lisakulusid. Ostuhind sisaldab käibemaksu, kui Kommentaari kaardil on märgitud valik Hinnad KM-ga. Ostuhinda saad vajadusel üksiku Laosissetuleku jaoks muuta.
	Kui Ühiku ostuhind laosissetulekult muudab Artikli ostuhinda (märgitud on vastav valik Artiklikaardi Kulude kaardil), kajastuvad siin tehtud muudatused ka Artiklikaardil.	Ühiku ostuhind ümardatakse vastavalt Üldise mooduli Ümardamise seadistuses määratud reeglitele enne, kui see muudab Artikli ostuhinda.

Kui muudetakse Laosissetuleku Valuutat ja/või valuutakurssi, ei arvutata Ühiku ostuhinda ümber. Programm eeldab, et summa on märgitud valuutas ning hoopis Artikli ostuhind kohalikus valuutas arvutatakse ümber.

Ostuhind/FIFO Artikli ühikuhind kohalikus Valuutas (või Baasvaluutas 1) koos lisakuludega. Kui Kommentaari kaardil on märgitud valik Hinnad KM-ga, on see väli Laosissetulekul ainuke, mis ei sisalda käibemaksu.

Kasuta valikuid Uuenda ostuhinda peale laosissetulekut Artiklikaardi Kulude kaardil, kui soovid, et Artikli ostuhinda Laosissetuleku kinnitamisel muudetak. Valiku Viimane ostuhind/FIFO puhul saab siin toodud hind Artikli uueks Ostuhinnaks. Kui märgitud on valik Kaalutud keskmine, saab uueks Ostuhinnaks siin toodud hinda sisaldav Kaalutud keskmine. Mõlemal juhul ümardatakse see summa vastavalt Üldise mooduli Ümardamise seadistuses määratud Kulu väärtuse arvutamise reeglitele enne, kui see muudab Artikli Ostuhinda.

Summa Rea summa kokku kohalikus Valuutas (või Baasvaluutas 1) koos lisakuludega.

B osa

Ladu **Ctrl-Enter** Ladude seadistus, Laomoodul

Igale Laosissetuleku reale saad määrata oma Lao.

Sama Partinumbriga Artiklid saad võtta erinevatesse Ladudesse. Selleks sisesta need eraldi ridadele, kuid anna neile sama Ühiku ostuhind ja Ostuhind/FIFO ning Parim enne kuupäev.

Seerianumber Artikli seeria- või partiiumber.

Seerianumbrit kandvad Artiklid tuleb sisestada ühekaupa eraldi ridadele. Ostutellimustest koostatud Laosissetulekutel näed vastavat arvu ridu, olenevalt Ostutellimuse Kogusest.

Partinumbriga Artiklid saad sisestada samale Laosissetuleku reale, mille Koguseks määra partii suurus. Ostutellimusest koostatud Laosissetulekul näed sellise Artikli kohta ühte rida, mille Kogus sisestub

Tellimuselt. Kui lattu võetakse partiist suurem kogus, kasuta rea kaheks jagamiseks Operatsioonide menüü funktsiooni Jaga rida. Seejärel sisesta mõlemale reale vajalikud kogused ja seerianumbrid. Mõlemad read jäävad algse tellimusereaga seotuks ning rea vastuvõetud kogused on õiged. Sama partiinumbrit saad kasutada mitmel real, kuid nende ridade Ühiku ostuhind ja Ostuhind/FIFO ning Parim enne kuupäev peavad olema samad. Kasuta seda võimalust, kui saabub suur kogus sama partiinumbriga Artikleid, mida soovid võtta erinevatesse Asukohtadesse või Ladudesse.

Kui Lattu võetakse suur kogus seerianumbreid kandvaid Artikleid, saad neile järjestikuste seerianumbrite andmiseks kasutada Operatsioonide menüü funktsiooni Koosta seerianumbrid. See on mugav, kui firma annab Artiklitele ise seerianumbrid. Sisesta vajalik hulk Artikleid eraldi ridadele ning anna esimesel real olevale Artiklile madalaim seerianumber. Seejärel käivita antud funktsioon ning järgmistele ridadele sisestuvad järjestikused seerianumbrid automaatselt.

Vaikimisi on programm seadistatud nii, et Laosissetuleku salvestamiseks peab seerianumbrit kandvale Artiklile olema seerianumber määratud. Kui lattu võtmise hetkel seerianumbrit veel ei teata, tuleks Laoseadistustes märkida valik Ära nõua seerianumbrit laosissetulekul. Nii saad Laosissetuleku salvestada ilma seerianumbriteta, kuid need tuleb määrata laost väljastamise toimingul.

Pea meeles, et seeria- ega partiinumbrit ei tohi sisaldada tühikuid ning et sama seerianumbrit ei või kasutada samal Laosissetulekul mitu korda.

Parim enne

Riknevate kaupade puhul sisesta siia Parim enne kuupäev.

Kui määrasid ka seeria- või partiinumbri, sisestatakse Laosissetuleku kinnitamisel ja salvestamisel Partiitekstide seadistusse uus kaart antud Artikli või partii Parim enne kuupäevaga. Kaardi vaatamiseks vali Operatsioonide menüüst käsklus Ava partiitekst.

Artikli müümisel sisestub Parim enne kuupäev Lähetusele automaatselt. Selle saad soovi korral trükkida ka saatelehele: selleks lisa Dokumendimallile Parim

enne kuupäeva väli. Kui tahad keelata Parim enne kuupäeva ületanud Artiklite müügi, kasuta Hooldusteeninduse mooduli Partii hetkeseisu ja Partii kvaliteedi kontrolli seadistusi, mida kirjeldatakse Hooldusteeninduse mooduli juhendis.

C osa

Hinnaerin. Selle välja kohta loe palun lähemalt Hinnaerinevuste osast edaspidi.

Lisakulu Igasugune lisakulu (ühiku kohta). Lisakulu lisatakse Artikli Ühiku ostuhinnale Ostuhinna tulbas. Võid sisestada summa kohalikus Valuutas (või Baasvaluutas 1) või protsendi, lisades % märgi. Protsent arvutatakse Artikli Ühiku ostuhinnast kohalikus valuutas.

Vaikimisi sisestub siia Lisakulu vastava Artiklikaardi Kulude kaardilt (korrutatud kogusega).

Kui Laosissetulekust koostatakse Kanne (vastavalt Finantsi Allsüsteemide seadistusele ning seadistusele Numbriseeriad - Laosissetulekud), krediteeritakse lisakulude summas seadistuses Lausendamine, Ladu määratud Lisakulu kontot.

KM-k **Ctrl-Enter** Käibemaksukoodide seadistus, Finants

Laosissetulekust Ostuarve koostamisel arvutatakse käibemaks Artikli kohta siin määratud KM-koodi alusel. Samuti määrab see ära debiteeritava Ostu KM konto. Kui Laosissetulek koostati Ostutellimusest, sisestub vastava tellimuse rea KM-kood. Muul juhul sisestub Hankijale määratud Ostu KM-kood. Kui Hankijale ei ole Ostu KM-koodi antud, kasutatakse Artikli, Artikliklassi või seadistuses Lausendamine (O/R) KM-koodide kaardil määratud koodi. Kolmel viimasel juhul kasutatakse Hankija Käibemaksutsooni KM-koodi. Vaikimisi valikut saad vajadusel üksikul Laosissetuleku real muuta.

D osa

Hankija artikkel Hankija poolt Artiklile antud kood. Kui Laosissetulek koostatakse Ostutellimusest, sisestub Hankija artiklikood automaatselt Tellimuse B osalt.

Koefitsient	Sisestub vaikimisi	Artiklilt
	Artikli Ühiku koefitsient Artiklikaardi Lao kaardilt. Kui arvestad koguseid laos erinevates ühikutes, näitab Ühiku koefitsient suhet nende erinevate ühikute vahel.	
Baashind	Artikli ühiku Baashind (müügihind) kohalikus Valuutas. Baashind sisestub Artiklikaardilt.	

E osa

Laokonto	Ctrl-Enter	Kontode register, Finants/Üldine moodul
	Sia sisestatud Kontot debiteeritakse Laosissetuleku kinnitamisel koostatud Kandel. Vaikimisi sisestub siia valitud Laole antud Laokonto, Artikliklassi Laokonto (kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse) või Laokonto seadistusest Lausendamine, Ladu.	
Laovahekonto	Ctrl-Enter	Kontode register, Finants/Üldine moodul
	Siin määratud Laosissetuleku kontrollkontot krediteeritakse Laosissetulekust koostatud Kandel. Laosissetulekust koostatud Ostuarvel on see konto Kulukonto, mida debiteeritakse Arvest koostatud Kandel.	
	Kui Laosissetulek koostati Ostutellimusest ning Ostutellimuste seadistuses on märgitud valik Konto ja objekt laosissetulekule, sisestub vastava Tellimuse rea Laovahekonto. Muul juhul (kui valikut Konto ja objekt laosissetulekule ei ole märgitud või Laosissetulek ei ole koostatud Ostutellimusest) kasutatakse Artikliklassile määratud Laosissetuleku kontrollkontot (eeldusel, et Laomooduli Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse ning Artikkel kuulub Artikliklassi) või Laosissetuleku kontrollkontot seadistusest Lausendamine, Ladu. Igal juhul kasutatakse Hankija Käibemaksupiirkonnale vastavat Kontot.	
	Kui kasutad Laosissetulekuid laoseisude korrigeerimiseks, võib olla vajalik kasutada vaikimisi Laovahekonto asemel Laokasumi kontot. Kui koostad sellised Laosissetulekud hooldusfunktsiooniga	

Inventuurivõrdlus, muudetakse Konto automaatselt. Sel juhul sõltub vaikumisi Konto Lao tüübist. Muu-tüüpi Lao puhul kasutatakse Laokasumi kontot seadistusest Lausendamine, Ladu. Tootmislaos puhul ning eeldusel, et Artikkel kuulub Klassi ning Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse, kasutatakse Artikliklassile määratud Materjalikulu erinevuste kontot. Muul juhul kasutatakse Kontot seadistusest Lausendamine, Ladu.

Objektid   **Ctrl-Enter**   Objektide register,
Finants/Üldine moodul

Sisestub vaikumisi   Ostutellimuse reall või Artiklilt
Igale reale ja sellest koostatavatele Kannetele saad anda kuni 20 komadega eraldatud Objekti. Objektidega võid tähistada erinevaid osakondi, kulukohti või toote tüüpe. Objektid võimaldavad Finantsis aruandlust paindlikult liigendada. Tavaliselt tähistavad need Objektid Artiklit.

Siia sisestatud Objektid kantakse antud Laosissetuleku reast koostatud Kande Laokonto deebetkonteeringule ning Laosissetuleku kontrollkonto krediidikonteeringule.

F osa

Tollidekl. nr.   Siia saad sisestada Artikli lähetuse tollideklaratsiooni numbrit. Venemaal on see number imporditava kauba puhul seadusega nõutav.

Päritolumaa   **Ctrl-Enter**   Riikide seadistus, Üldine moodul

Artikli päritolumaa. Venemaal on see imporditava kauba puhul seadusega nõutav.

Asukoht, Asukohta

Ctrl-Enter   Asukohtade register,
Laohalduse moodul

Kui Laohalduse moodulit ei kasutata ning päises või B osal määratud Ladu on suur ning jagatud Asukohtadeks, sisesta väljale Asukohta kauba ladustamise koht. Ctrl-Enteriga avad nimekirja Vabadest Asukohtadest. Laosissetuleku kinnitamisel saab siin määratud Asukohta hetkeseisuks Kasutatud. Kui valitud Laol on märgitud

valik Nõua asukohta, ei saa välja Asukohta tühjaks jätta. Samuti peab valitud Asukoht paiknema õiges Laos. Välja Asukoht ära kasuta.

Sama Partiiinumbriga Artiklid saad võtta erinevatesse Asukohtadesse. Selleks sisesta need eraldi ridadele, kuid anna neile sama Ühiku ostuhind ja Ostuhind ning Parim enne kuupäev.

Kui kasutad Laohalduse moodulit, märgi väljal Asukoht Laosissetuleku asukoht (nt kauba vastuvõtuala) ning väljal Asukohta Asukoht Laos, kus kaup ladustatakse. Mõlemad Asukohad sisestuvad vaikimisi, kuid vajadusel saad välja Asukohta muuta. Laosissetuleku kinnitamisel koostatakse igast Laosissetuleku reast Laoliikumine, millega Artiklid viiakse ühest Asukohast teise. Kauba uue Asukoha hetkeseisuks on Artikkel teel. Laoliikumised saad märkida kõik korraga Vastu võetuks, kasutades funktsiooni Aktsepteri lao laoliikumised. Asukohtade hetkeseisuks saab Kasutatud.

G osa

Seerianumber Sama infot näed ka B osal Seerianumbri väljal: lähemalt loe palun B osa kirjeldusest eespool.

Laius, Kõrgus, Sügavus

Vaikimisi sisestub Artiklilt

Nendel väljadel näed Artikli mõõte.

Kui Artiklit ostetakse pindala või mahu järgi, võid määrata, et Kogus arvutatakse Artikli mõõtude alusel. Selleks märgi Müügireskonto Artikli seadistustes valik Luba koguse arvutamist. Seejärel märgi Artiklile antud Ühiku kaardil valik Arvuta kogus. Kui Artiklit ostetakse pindala alusel, märgi samas valik Kahemõõtmeline, ning kogus arvutatakse Laiuse ja Kõrguse määramisel. Kui Artiklit ostetakse mahu järgi, märgi valik Kolmemõõtmeline ning kogus leitakse Laiuse, Kõrguse ja Sügavuse põhjal. Täpsema kirjelduse ja näite leiad Müügireskonto juhendi Ühikute seadistuse osast.

H osa

Transpordikulu Artikli transpordikulu (ühiku kohta), mis lisatakse Laosissetuleku Ostuhinna kogusummale. Transpordikulu on kohalikus Valuutas (või Baasvaluutas 1). Transpordikulu saad lisada igale reale eraldi või sisestada summa kogu saadetise kohta kokku jalusesse Transpordi väljale. Kui liigud nüüd järgmisele väljale, jagatakse transpordikulu kogusumma ridade vahel ära vastavalt iga rea Ostuhinna summale. Et transpordikulu jaotuks õigesti, määra transpordikulu alles siis, kui ridadele on kõik andmed Artiklite ja nende koguste kohta sisestatud.

Ostutellimusest koostatud Laosissetulekule sisestub transpordikulu Tellimuse jalusest Transpordi väljalt või, kui see on tühi, Tellimuse Muu kaardi Transpordikulu väljalt (jagatuna proportsionaalselt ridade vahel).

Laosissetulekust koostatud Kandel (kui oled vastavalt määranud Allsüsteemide seadistuses Finantsis ja seadistuses Numbriseeriad - Laosissetulekud) krediteeritakse transpordikulu Laosissetuleku transpordikulu kontole seadistusest Lausendamine, Ladu.

Kui jaluses märgitud transpordikulu jagamisel ridade vahel jääb teatud summa üle, kantakse see summa Transpordi hinnaerinevuse kontole seadistusest Lausendamine, Ladu.

Toll See väli toimib sarnaselt Transpordikulu väljaga. Saadetise tollikulu kokku tuleb sisestada Tolli väljale jaluses.

Vaikimisi sisestub siia Ostukulu vastavalt Ostuartiklilt (korrutatud kogusega).

Võid sisestada summa kohalikus Valuutas (või Baasvaluutas 1) või protsendi, lisades % märgi. Protsent arvutatakse Artikli Ühiku ostuhinnast kohalikus valuutas.

Laosissetulekust koostatud Kandel krediteeritakse tollikulu Tollikulu kontole seadistusest Lausendamine, Ladu.

Kui jaluses märgitud tollikulu jagamisel ridade vahel jääb mingi summa üle, kantakse see summa Tolli

hinnaerinevuse kontole seadistusest Lausendamine, Ladu.

Kulu 1-5

Nendel väljadel registreeri Artikliga seotud lisakulud ühiku kohta, mida näed liidetuna ühiku ostuhinnale Ostuhinna väljal A osal. Sisesta summad kohalikus Valuutas või Baasvaluutas 1.

Kogu Laosissetuleku lisakulu kokku võid sisestada ka Lisakulude kaardile: kogusumma jagatakse ridade vahel ära vastavalt iga rea Ostuhinna summale.

Ostutellimusest koostatud Laosissetulekule sisestuvad lisakulud Tellimuse Lisakulude kaardilt.

Laosissetulekust koostatud Kandel krediteeritakse lisakulud vastavale Laosissetuleku kulu kontrollkontole seadistusest Lausendamine, Ladu.

Kui lisakulude jagamisel ridade vahel jääb mingi summa üle, kantakse see summa vastavale Lisakulu erinevuste kontole seadistusest Lausendamine, Ladu

Lisakulu väljadele saad anda nimed Laomooduli seadistuses Omakirjeldatud väljad - Lisakulu.

I osa

Samal Laosissetulekul saad registreerida ka mitme Ostutellimuse kauba saabumise: selleks kasuta välju I osal. OT numbri väljale märgi vastav Ostutellimus, kasutades vajadusel Ctrl-Enter klahvikombinatsiooni. Valida saad vaid kinnitatud Tellimuste hulgast. Enteri vajutamisel liigub kursor OT rea väljale. Vajuta uuesti Enterit, et Laosissetulekule lisataks kogu Tellimus. Laosissetulekule sisestuvad kõik kätte saamata tellimused. Kui soovid registreerida vaid Tellimuse osalise saabumise, võid kas lasta lisada Laosissetulekule kõik tellimused ja eemaldada seejärel mittevajalikud või määrata OT rea väljal vastav rida. Sisesta 0, kui soovid lisada Tellimuse 1. rida, sisesta 1 Tellimuse 2. rea lisamiseks jne.

Kui kogu Laosissetuleku kohta esitatakse ühine Ostuarve, koosta vastav Arve Laosissetulekust. Kui iga Ostutellimuse kohta esitatakse eraldi Arved, koosta Arved vastavatest Tellimustest.

OT vrdl., Arve vrdl., Kommentaar

Need väljad sobivad firmadele, kes saavad sama saadetisega mitme Ostutellimuse kauba ning selge pole, millise Tellimusega millised kaubad telliti.

Sellisel juhul seod Laosissetuleku mitme Ostutellimusega, nagu kirjeldatud eespool. Tellimuse kogus sisestub vaikimisi Laosissetuleku A osa Koguse väljale: muuda see sissetulnud koguseks. Kuid enne sisesta õige Tellimuse kogus OT võrdluse väljale, vajadusel koos kommentaariga. Ostuarve saabudes sisesta Arve kogus Arve võrdluse väljale, jällegi vajadusel koos kommentaariga. OT võrdluse ja Arve võrdluse kogused saad sisestada ka kinnitatud Laosissetulekule. Laosissetulekust koostatud Ostuarvel saad Operatsioonide menüü käsklusega Võrdlemata ostutellimused koostada aruande, milles võrreldakse Artikli koguseid Laosissetulekul, Ostutellimusel ja Ostuarvel. Samas aruandes näed ka kätte saamata või arveta tellimuseridu. Kui kogused erinevad, aitab aruanne sul leida nende erinevuste põhjused ning siduda täitmata Ostutellimused Laosissetulekute või Ostuarvetega.

Selle võimaluse kasutamiseks pead Ostureskontros Ostuarve seadistustes märkima valiku Iga rida eraldi. Võimalikult ülevaatliku aruande saad, kui koostad Ostuarved Laosissetulekute, mitte Ostutellimustest.

Jalus

☒ OK	Qty	10.000	Freight	5	Customs	5	Cost Price	110.00
	Est. Tax	0.00	Subtotal	110	VAT	19.25	Total	129.25

Kinnita

Märgi see valik Laosissetuleku kinnitamiseks. Kinnitatud ja salvestatud Laosissetulekut ei saa enam muuta. Artiklite laoseisud muudetakse.

Kui oled vastavalt seadistanud Finantsi Allsüsteemide seadistuses ning seadistuses Numbriseeriad - Laosissetulekud, koostatakse nüüd Laosissetulekust ka Kanne. Lähemalt loe palun osast Finantskanded Laosissetulekute edaspidi.

Ostutellimusest Ostuarve koostamiseks peab Laosissetulek olema kinnitatud.

Kasutajagruppidega saad määrata, kellel on õigus Laosissetulekuid kinnitada. Kasutajagruppide seadistust kirjeldatakse Üldise mooduli juhendis.

Kogus	Sellel väljal näed Laosissetulekul olevate Artiklite üldkogust. Üldkogust uuendatakse automaatselt.
Transp.	Selle välja kohta loe palun H osa Transpordikulu välja kirjeldavast osast eespool. Transpordikulu on kohalikus Valuutas (või Baasvaluutas 1). Kui Laosissetulek koostatakse Ostutellimusest, sisestub siia summa Transpordi väljalt Tellimuse jalusest või, kui seal ei ole transpordikulu määratud, võetakse see Tellimuse Muu kaardilt (osalise Laosissetuleku puhul vähendatakse seda summat proportsionaalselt).
Toll	Selle välja kohta loe palun H osa Tolli välja kirjeldavast osast eespool. Tollikulu on kohalikus Valuutas (või Baasvaluutas 1). Vaikimisi sisestub siia Ostuartiklite Ostukulude summa (korrutatud kogustega).
Summa	Sellel väljal näed Laosissetuleku summat kokku määratud Valuutas ning koos kõigi lisakuludega. See summa ümardatakse vastavalt Üldise mooduli Ümardamise seadistuses määratud Kulu väärtuse arvutamise reeglitele kuni kaks kohta peale koma.
Lisamaks	Käibemaksukoodide seadistuses Finantsis on võimalik määrata lisamakse, nagu näiteks keskkonnamaks. Kui Laosissetuleku real on kasutatud sellist lisamaksuga KM-koodi, näed siin selle maksu summat Laosissetuleku Valuutas. Laosissetulekule Artiklite lisamisel arvutatakse lisamaks ümber. Laosissetulekust koostatud Ostuarve kinnitamisel debiteeritakse lisamaksu summas vastavale KM-koodile määratud Maksukontot. Kui KM-koodile on määratud lisamaksu miinimumsumma ning Laosissetuleku Lisamaks jääb alla selle, on see väli tühi.
Vahesumma	Laosissetuleku kogusumma ilma käibemaksuta. See summa ümardatakse vastavalt Üldise mooduli Ümardamise seadistuses määratud Kulu väärtuse arvutamise reeglitele kuni kaks kohta peale koma.
KM	Laosissetuleku käibemaksusumma kokku. See summa ümardatakse vastavalt Valuutale määratud reeglitele (Üldise mooduli Valuuta ümardamise seadistuses). Kui Laosissetulekul ei ole Valuutat või pole kasutatavat Valuutat Valuuta ümardamise

seadistuses, kasutatakse Ümardamise seadistuses (Üldises moodulis) määratud reegleid.

Kokku

Laosissetuleku kogusumma koos käibemaksuga.

See summa ümardatakse vastavalt Valuutale määratud reeglitele (Üldise mooduli Valuuta ümardamise seadistuses). Kui Laosissetulekul ei ole Valuutat või pole kasutatavat Valuutat Valuuta ümardamise seadistuses, kasutatakse Ümardamise seadistuses (Üldises moodulis) määratud Kulu väärtuse arutamise reegleid.

Valuuta kaart

Valuuta

Ctrl-Enter

Valuutade register, Üldine moodul

Sisestub vaikimisi

Ostutellimuselt, Kliendilt (Ostuvaluuta) või Vaikimisi baasvaluuta

Hankija arve Valuuta (kui ei kasutata kohalikku Valuutat). Laosissetuleku Artiklite laoväärtused registreeritakse siin määratud Valuutas.

Kursid

Sisestub vaikimisi

Baasvaluuta kursside seadistus ja/või Valuutakursside register, Üldine moodul

Kui Laosissetulek sisestatakse otse Laosissetulekute registrisse, sisestub hetke kurss automaatselt. Kui Laosissetulek koostatakse Ostutellimusest, sisestub Tellimuse kurss.

Valuuta konverteerimisel rakendatakse ühte kahest alljärgnevast meetodist. Topeltvaluutade süsteem võib sobida firmadele, millel on kontorid kahes erinevas riigis, mis peavad esitama aruandlust mõlema riigi valuutas; firmadele, mis tegutsevad riikides, kus lisaks rahvuslikule valuutale on üldkäibes ka teine valuuta (tavaliselt USA dollar või Euro); ning firmadele, mis

kuuludes eurosooni on säilitanud võrdluseks vana kohaliku valuuta. Teine meetod on Lihtne konverteerimine välisvaluutast kohalikku valuutasse, mida kasutatakse enamuse valuutatehingute puhul kogu maailmas.

Valuutakursid (Topeltvaluutade süsteem)

Kui kasutatakse Topeltvaluutade süsteemi, näed siin vasakpoolsetele Baasvaluuta 1 ja Baasvaluuta 2 väljadele sisestatud kahe Baasvaluuta vahelist kurssi (viimati sisestatud kaardilt Baasvaluuta kursside seadistusest).

Pea meeles, et Euroopa Rahaliidu (ERL) eeskirjad sätestavad, et kursid peavad olema alati väljendatud ühe Euro suhtena kohalikku või välisvaluutasse.

Valuutakursid (Lihtne konverteerimise süsteem)

Lihtsa konverteerimise puhul kasutatakse ainult Kursi välja ja parempoolset Baasvaluuta 1 välja näitamaks välis- ja kohaliku valuuta vahelist kurssi.

Näite leiad Valuuta peatükist.

Lisakulude kaart

Comment	Items	Currency	Extra Costs	Freight
Port Charges	0		Internal Shipping	0
Extra Cost 3	0		Extra Cost 4	0
Extra Cost 5	0			

Lisakulud 1-5

Igasugune Laosissetuleku lisakulu. Sisesta siia lisakulu kogusummad, mis jagatakse Artiklite kaardi H osa Kulu 1-5 väljade vahel vastavalt ridade FIFO/Ostuhindadele.

Kui Laosissetulekust koostatakse Kanne (vastavalt Finantsi Allsüsteemide seadistusele ning seadistusele Numbriseeriad - Laosissetulekud), krediteeritakse Lisakulude summas seadistuses Lausendamine, Ladu määratud Laosissetuleku kulu kontrollkontot.

Lisakulu väljadele saad anda nimed Laomooduli seadistuses Omakirjeldatud väljad - Lisakulu.

Transpordi kaart

The screenshot shows a software interface with a blue header bar containing tabs: 'Comment', 'Items', 'Currency', 'Extra Costs', and 'Freight'. The 'Freight' tab is active. Below the header, there is a form with the following fields:

- Freight Company: [text input]
- Reg.No.: [text input]
- Name: [text input]
- Truck Information: [text input]
- Driver: [text input]
- CMR: [text input]
- Language: [text input]

Transp.firma   **Ctrl-Enter**   Transpordifirmade seadistus, Laomoodul

Transpordifirmade seadistuses salvestatakse Sinu firma poolt kasutatavate transpordifirmade andmed.

Sisesta siia kasutatava firma kood. Koodi märkimisel sisestuvad automaatselt transpordifirma registreerimisnumber, firma nimi, veoauto informatsioon, autojuht ja CMR tekst, mida kõiki saad üksikul Laosissetulekul muuta. Nende väljade kohta loe palun lähemalt Transpordifirmade seadistuste osast eespool.

Keel   **Ctrl-Enter**   Keelte seadistus, Üldine moodul
Sisestub vaikimisi   Kontaktilt või Ostutellimuselt

Keelekood määrab, milline tekst erinevatest registritest ja seadistustest kaardile sisestub, näiteks Artikli nimetus, aga ka kasutatav Dokumendimall. Jäta Keel määramata, kui kasutad kohalikku keelt.

Keelega saad samuti määrata Laosissetuleku välja trükkimisel kasutatava Dokumendimalli ning printeri. Dokumendi võib printimise asemel ka faksida. Vastavad seadistused tee Laosissetuleku dokumendi kirjeldusaknas, mille kohta loe palun lähemalt juhendi Sissejuhatus HansaWorld Enterprise'i Töölaua osast. Keelt saad muuta ka kinnitatud Laosissetulekul.

Laosissetulekute kontrollimine ja kinnitamine

Kui Laosissetulek on sisestatud, tuleb see kontrollida ja kinnitada. Kinnitamiseks märgi valik Kinnita ja salvesta kaart, klõpsates Salvesta. Kinnitatud Laosissetulekut ei saa enam muuta.

Laosissetuleku kinnitamisel muudetakse Artiklite laoseisud ning, kui oled vastavalt määranud Allüsteemide seadistuses Finantsis ja seadistuses Numbriseeriad - Laosissetulekud, koostatakse Finantsi kulukanne. Kannetel kasutatavate kontode kohta loe palun osast Finantskanded Laosissetulekutest edaspidi.

Kasutajagruppidega saad määrata, kellel on õigus Laosissetulekuid kinnitada. Kasutajagruppide seadistust kirjeldatakse Üldise mooduli juhendis.

Finantskanded Laosissetulekutest

Kui Laosissetulek kinnitatakse ja salvestatakse, koostatakse sellest automaatselt Kanne Finantsi, kui oled vastavalt seadistanud Finantsi Allüsteemide seadistuses ning seadistuses Numbriseeriad - Laosissetulekud. Selliste Kannete kohta loe palun lähemalt Kuluarvestust kirjeldavast osast eespool.

Tavalisi ja Teenusartikleid Kandeale ei kaasata, v.a. juhul kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Konteeri tavaliste ja teenusartiklite kulu. Kuigi selliste Artiklite üle peetakse koguselist laoarvestust, puudub neil laoväärtus.

Pildil näed Laosissetulekust koostatud Kannet—

Artiklite reaalseid väärtusi. Selle asemel võetakse kaup lattu tagasi Laosissetulekuga. Jälgi, et Artiklitele oleks märgitud õiged ostuväärtused vastavalt kasutatavale laovarvestuse meetodile (kulumudelile): Artikli reaalse väärtuse leiad algse Arve C osalt. Laosissetulekuga muudetakse laoväärtusi Finantsis.

Kreeditarvete koostamist on kirjeldatud Müügireskontro peatükis, kuluarvestust aga käesolevas peatükis eespool. Kui müügil väljastati ka Müügitellimus, võetakse kaup lattu tagasi, kasutades Tagastatud kaupade registrit (kirjeldatud edaspidi).

Laosissetulekute tühistamine

Teatud juhul on vaja Laosissetulek tühistada, kasutades Kaardi menüü käsklust Tühista. Sellega eemaldatakse Laosissetuleku Artiklid laost ning seotud Kanded Finantsist. Tühistatud Laosissetulekute ridu läbivad punased jooned.

Laosissetulekut ei saa tühistada, kui sellel on Artikkel, mis kasutab Kaalutud keskmise kulumudelit. Samuti ei saa tühistada kinnitamata Laosissetulekut ega Laosissetulekut, mille kuupäev on varasem Üldise mooduli Kuu lukustamise seadistuses määratud Lukusta teised registrid kuupäevast.

Hinnaerinevused

Kauba lattu võtmisel hinnangväärtustega võivad tekkida hinnavahed. Ostutellimuse koostamise hetkel ei pruugi olla selge, kui suured on transpordi, tolli, sadamamaksude, muude maksude jms kulud: seda eriti kauba impordil. Mõnel juhul pole teada ka kauba enda täpne maksumus, nii et Ostutellimusele tuleb see määrata hinnanguliselt. Kulud ei pruugi olla selged ka veel kauba lattu võtmisel, mis tähendab, et kaup võetakse lattu Ostutellimusel toodud hinnangväärtustega. Ostuarve saabumisel võivad tegelik hind (Arvel) ja Sinu hinnang (lattu võtmisel ja erinevatele kontrollkontodele kantud) erineda. Erinevused Ostuarve ja Laosissetuleku vahel kantakse Hinnaerinevuse kontodele kas Arvelt või Laosissetulekult, olenevalt, kumb koostatakse hiljem. Neid erinevusi näed koos kaubakuluga Kasumiaruandes. See funktsioon võimaldab registreerida hinnavahed, tagamaks korrektne saldo, erinevatel kontrollkontodel Ostuarvelt ja Laosissetulekult.

Hinnaerinevuse funktsioon seadista järgmiselt—

- i. Seadistuses Lausendamise, Ladu märgi valik Konteeri hinnaerinevus.
- ii. Samas seadistuses vali laosissetuleku, transpordi, tolli ja lisakulude erinevuste kontod—

- iii. Artikliklassile võid anda oma Laosissetuleku hinnaerinevuse konto, kui antud Klass ei kasuta seadistuses Lausendamise, Ladu määratud vaikimisi kontot. Kui tahad hinnaerinevused konteerida Artikliklassile määratud kontole, märgi Kuluarvestuse seadistuses valik Kasuta konteerimisel artikliklasse.
- iv. Ostureskontros Ostuarve seadistustes märgi valik Iga rida eraldi. Samas seadistuses ära märgi valikut Kasuta alati ostutellimusest täielikke koguseid.
- v. Kui tahad registreerida erinevused tolli-, transpordi- ja muudes lisakuludes, märgi Ostutellimuste seadistustes valik Lisakulude arved erinevatelt hankijatelt. Kui see valik ei ole märgitud, saad registreerida vaid erinevused Artikli hindades.
- vi. Kui on tõenäoline, et pead Ostuarved koostama enne kauba kätte saamist, märgi Laoseadistustes valik Ostuarve enne laosissetulekut. Nüüd on uuel Ostutellimusel vaikimisi märgitud valik Arve enne laosissetulekut. Kui Laoseadistustes valikut Ostuarve enne laosissetulekut märgitud ei ole, saad vajadusel valiku Arve enne laosissetulekut märkida ka üksikul Tellimusel.

Kui oled ülaltoodud seadistused teinud, kasuta hinnaerinevuste funktsiooni järgmiselt—

1. Sisesta Ostutellimus nagu tavaliselt. Kui Artikli, transpordi-, tolli- ja/või muud lisakulud ei ole teada, sisesta hinnangulised summad, et saaksid Tellimuse välja trükkida. Pea meeles, et transpordi-, tolli- ega lisakulusid

Tellimuse kogusummasse ei arvata, kuna need tuleb võib-olla tasuda mitte Hankijale, vaid hoopis transpordifirmale või maksuametile.

The screenshot shows the 'Purchase Order: Inspect' window in SAP. The header includes fields for No. (2008), Name (Tyrell, Inc), Supplier (908), and Signers. There are checkboxes for 'Closed' and 'Price Incl VAT'. A menu bar at the top has 'Operations', 'New', 'Duplicate', 'Cancel', and 'Save'. Below the header, there are tabs for 'Date', 'Items', 'Currency', 'Terms', 'Other', 'Ord. Address', 'Del. Address', and 'Extra Costs'. The 'Extra Costs' tab is active, showing a table with columns: Port Charges, Extra Cost 3, Extra Cost 5, Internal Shipping, Extra Cost 4, and a total of 100. Below this, there are fields for Trans. Date (16/9/2006), Plan. Del., Pur. Ref., Pay. Terms (30), P/Order Class, Attn., and Our Ref. The main table has columns: Item, Qty, Description, Pr. Cost, Customs, Port Charge, Internal Shipping, Cost 3, Cost 4, and Cost 5. The first row shows Item 1, Qty 10101, Description 'Transistor radio', Pr. Cost 0.25, Customs 0.60, Port Charge 0.85, and Internal Shipping 1. At the bottom, there are summary fields for Currency (GBP), Freight (25), Customs (60), Subtotal (2300.00), and TOTAL (2300.00). There are also checkboxes for 'Of Pallets' and 'Est. Tax'.

Item	Qty	Description	Pr. Cost	Customs	Port Charge	Internal Shipping	Cost 3	Cost 4	Cost 5
1	10101	Transistor radio	0.25	0.60	0.85	1			
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									

2. Kui kaup saabub, ava Ostutellimus ja vali Operatsioonide menüüst käsklus Koosta laosissetulek. Ostutellimuselt sisestuvad kõik hinnad Laosissetulekule, kus need arvestatakse ka kogusumma sisse. Tavaliselt ei ole kauba saatelehel hinnainfot ning laotöötajad saavad sisestada vaid kogused. Kuid kui hinnad on siiski teada, saad summasid Laosissetulekul vajadusel muuta.

Goods Receipt: Inspect

Operations: [Icons]   New   Duplicate   Cancel   Save

No: 6199   Trans. Date: 16/9/2006

Sup. No.: 908   Name: Tyrell, Inc.

Pur. Order No.: 2068   Location: WHG

Contract: Items   Currency   Extra Costs   Freight

Comment: PO Contract: Price Incl. VAT

Item	Qty	Unit	Description	Unit Price	Cost Price	Sum
1	10101	100	PCS Transistor radio	25.00	25.50	2550.00
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						

Ok   Qty: 100.000   Freight: 25   Customs: 60   Cost Price: 2550.00

Est. Tax: 0.00   Subtotal: 2550   VAT: 0   Total: 2550

- Laosissetuleku kinnitamisel ja salvestamisel koostatakse Kanne, millega debiteeritakse Laokontot ja krediteeritakse vastavaid kontrollkontosid (näites Laosissetuleku, Tolle-, Transpordi- ja Lisakulude 1 ja 2 kontrollkontosid) nagu tavaliselt—

Olenevalt sellest, millised andmed on paberarvele trükitud, toimi järgmiselt—

- Kui arvel on üks või mitu Artiklit Ostutellimuselt, jäta Hankija väli tühjaks (Hankija sisestub Tellimuselt). Kui Arvel on registreeritud ka lisakulud, jäta märgituks valik Hind ja märgi teised sobivad valikud. Klõpsa Käivita.
- Kui arvel ei ole ühtegi Artiklit Ostutellimuselt (st arve esitatakse vaid lisakulude kohta), vali Hankija, kasutades Ctrl-Enter klahvikombinatsiooni, märgi sobivad Lisakulude valikud, võta maha valik Hind ja klõpsa Käivita.

Kuna Artikli(te) ja Lisakulu kohta võidakse esitada eraldi arved, saad igal ajal Ostutellimuse uuesti avada ja koostada vajalikud Ostuarved. Artikli(te) kohta saad koostada vaid ühe Arve.

Alltoodud pildil näed Ostuarvet kauba ja transpordikulu kohta—

Purchase Invoice: Inspect

Operations

No: 960079 Invoice Date: 16/9/2006 Trans. Date: 16/9/2006
 Supplier: 908 Name: Tyrell, Inc
 TOTAL: 2325.00 Hold amt: Sup. Inv. No.: Signers:
 VAT

Taxes Coats Currency Identifiers Other

Pay Term: 30 Hold Receiving Date
 Due Date: 16/10/2006 Pre. Book. Discount Date: 26/9/2006
 Reference: Supp. Info on Trans. Sett. Discount
 Objects Credit of Invoice

A/C	Objects	Short.	Description	Amount	Y-Cl
1 822			Purchase Accruals, Outside EU	2300.00	1
2 816			Purchase Accruals - Freight	25.00	1
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					

OK Currency: GBP Withholding Tax: Ext. Tax: Calculated VAT:

Artiklite hinnad ja transpordikulu summa sisestuvad Ostutellimuselt. Artikli Laosissetuleku kontrollkonto leitakse nagu tavaliselt vastavalt Arvele Tellimuse ridade eraldi ülekandmise reeglitele (lähemalt loe palun funktsiooni Koosta ostuarve kirjeldusest). Laosissetuleku transpordikulu kontrollkonto võetakse seadistusest Lausendamine, Ladu.

- Kui Hankija poolt esitatud arvel toodud summad erinevad vaikimisi sisestunud summadest, saad neid vajadusel muuta—

Purchase Invoice: Inspect

Operations

No: 960079 Invoice Date: 16/9/2006 Trans. Date: 16/9/2006
 Supplier: 908 Name: Tyrell, Inc
 TOTAL: 2429.00 Hold amt: Sup. Inv. No.: Signers:
 VAT

Terms Coats Currency Identifiers Other

Pay Term: 30 Hold Receiving Date
 Due Date: 16/10/2006 Pre. Book. Discount Date: 26/9/2006
 Reference: Supp. Info on Trans. Sett. Discount
 Objects Credit of Invoice

A/C	Objects	Short.	Description	Amount	Y-Cd
1 822			Purchase Accruals, Outside EU	2400.00	1 A
2 816			Purchase Accruals - Freight	29.00	1 B
3					C
4					D
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					

OK Currency: GBP Withholding Tax: Ext. Tax: Calculated VAT:

- Kui oled veendunud, et Ostuarve on õige, kinnita kaart nagu tavaliselt. Erinevusi summade vahel Laosissetulekul ja Ostuarvel näed Ostuarve D osal Hinnaerinevuse väljal (kui tegid Laosissetulekul muudatusi, nagu kirjeldatud punktis 2, kajastuvad need muudatused Hinnaerinevuse summades)—

Purchase Invoice: Inspect

Operations ← → Print Print New Duplicate Cancel Save

No: 960079 Invoice Date: 16/9/2006 Trans. Date: 16/9/2006
 Supplier: 908 Name: Tyrell, Inc
 TOTAL: 2429.00 Hold amt: Sup. Inv. No.: Signers:
 VAT

Taxes **Costs** **Currency** **Identifiers** **Other**

Pay Term: 30 Hold Receiving Date
 Due Date: 16/10/2006 Pre. Book. Discount Date: 26/9/2006
 Reference: Supp. Info on Trans. Sett. Discount
 Objects Credit of Invoice

A/C	Objects	Description	Amount	Bars	Qty	Price Variance
1 822		Purchase Accruals, Outside EU	2400.00	10101	100	100.00
2 816		Purchase Accruals - Freight	29.00			4.00
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						

OK Currency: GBP Withholding Tax: Ext. Tax: Calculated VAT:

Koostataval Kandel kantakse Artikli Hinnaerinevuse summa vastavale Artikliklassile antud Ostu hinnaerinevuse kontole, kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Kasuta konteerimisel artikliklasse. Kui seda valikut märgitud ei ole, Artikkel ei kuulu ühtegi Klassi ja/või pole Artikliklassile oma Hinnaerinevuse kontot antud, konteeritakse hinnaerinevus Laosissetuleku hinnaerinevuste kontole seadistusest Lausendamine, Ladu. Lisakulude erinevused kantakse vastavatele Hinnaerinevuse kontodele seadistusest Lausendamine, Ladu.

Transaction: Inspec

Operations

No: 990078 Trans. Date: 16/9/2008 Reference:

Text: 508 Tyrell, Inc, GBF

Account	Objects	Description	Base 1 Debit	Base 1 Credit	V-Cl
1 922		Purchase Accruals - Outside EU	2300.00		1
2 220		Price Variance - Purchase Accruals	100.00		1
3 816		Purchase Accruals - Freight	25.00		1
4 216		Price Variance - Freight	4.00		1
5 900		Creditors		2429.00	
6 468		Base Currency Round Off	0.00		
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
Difference Base 1			0.00		
Difference Base 2			0.00		
Total			2429.00	2429.00	
Total			3855.54	3855.56	

Näites krediteeriti Laosissetulekuga Laosissetuleku kontrollkontot väärtuses 1000. Ostuarvest koostati tasakaalustav konteering samas summas. Kui Hinnaerinevuste funktsiooni ei kasutataks, debiteeritaks Ostuarvega Laosissetuleku kontrollkontot summas 1100, mis muudaks saldo 100 võrra valeks. Korrektse saldo saavutamiseks tuleks teha parandus käsitsi.

7. Kui Ostuarve esitatakse enne, kui oled tellitud kauba kätte saanud, märgi Ostutellimuse Tingimuste kaardil valik Arve enne laosissetulekut. Kui Laoseadistustes on märgitud valik Ostuarve enne laosissetulekut, on see valik vaikimisi märgitud. Nii saad koostada Tellimusest Arve nagu tavaliselt, kuid võid teha seda enne kauba kätte saamist. Summad Arvele sisestuvad Tellimusest ning neid saad vajadusel muuta. Koostataval Kandel ei konteerita Hinnaerinevusi.—

The screenshot shows the SAP 'Transaction: Invoice' window. The transaction number is 990079, dated 16/01/2008, with a reference field. The text is '508 Tyres, Inc, GBF'. The main table contains two lines: Line 1 is 'Purchase Accruals Outside EU' with a Base 1 Debit of 2400.00; Line 2 is 'Creditors' with a Base 1 Credit of 2400.00. The bottom summary shows a total of 2400.00 for Base 1 and 3909.52 for Base 2.

Account	Objects	Description	Base 1 Debit	Base 1 Credit	V-Cl
1 922		Purchase Accruals Outside EU	2400.00		1
2 800		Creditors		2400.00	
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
Difference Base 1			0.00		
Difference Base 2			0.00		
Total			2400.00	2400.00	
Total			3609.52	3909.52	

Kui kaup saabub, ava Ostutellimus ja vali Operatsioonide menüüst käsklus Koosta laosissetulek. Hinnad sisestuvad Laosissetulekule Ostutellimuselt. Tavaliselt ei ole saatdokumentidel hinnainfot ning laotöötajad saavad sisestada vaid kogused. Vajadusel saad hindu Laosissetulekul muuta.

Kui hinnad Ostuarvel ja Laosissetulekul erinevad, konteeritakse Laosissetuleku kinnitamisel koostataval Kandel hinnaerinevused vastavatele kontodele. Teine Kanne (antud näites Laosissetulekust või esimese näite puhul Ostuarvest) sisaldab alati konteeringuid Hinnaerinevuste kontodele—

Transaction: Inspect

Operations [Print] [Print]

New Duplicate Cancel Save

No: 6160 Trans. Date: 16/9/2006 Reference: [ ]

Text: 908 Tyrell, Inc, GBP

Account	Objects	Description	Base 1 Debit	Base 1 Credit	V-Cd
1 740		Stock Valuation	2550.00		A
2 822		Purchase Accruals - Outside EU		2400.00	B
3 220		Price Variance - Purchase Accruals	100.00		C
4 816		Purchase Accruals - Freight		25.00	D
5 811		Purchase Accruals - Port Charges		65.00	E
6 812		Purchase Accruals - International Ship		100.00	F
7 817		Purchase Accruals - Customs		60.00	G
8 468		Base Currency Round Off		0.00	
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					
20					
Difference Base 1			0.00		
Difference Base 2			0.00		
Total			2650.00	2650.00	
Total			4206.35	4206.35	

Hinnaerinevuse summasid näed ka Laosissetuleku C osal Hinnavahe väljal.

- Kui kaup on vaja Hankijale tagastada, koosta registrisse Tagastatud kaubad hankijale kaart nagu tavaliselt. Hiljem saad Tagastamise kaardilt koostada Kreditarve (vali Operatsioonide menüüst käsklus Koosta kreditarve). Kui tagastatud kauba hinnad Tagastamise kaardil ja Kreditarvel erinevad, registreeritakse vahe Hinnarinevuse kontol.

Operatsioonide menüü

Operations [Print] [Print]

Print Labels	Shift+Ctrl+E
Update Prices	
Generate Serial Nos.	
Create Purchase Invoice	Ctrl+F
Open/Nil Transaction	
Open Batch Specification	
Create Returned Goods	
Split Row	
Create Stock Transfer	
Accept Warehouse Stock Movements	

Pildil näed akende Laosissetulek: Uus ja Laosissetulek: Vaata Operatsioonide menüüd. Aknal Laosissetulekud: Sirvi Operatsioonide menüüd ei ole.

Trüki etiketid

Selle käsklusega väljastatakse Etikett Hankija lähetuse markeerimiseks.

Kui soovid väljastada hulga etikette korraga, ava põhiaknast või Fail-menüüst Dokumendid. Dokumentide nimekirjas tee hiirega topeltklõps real Laosissetulekuetiketid või märgi rida ja vajuta klaviatuuril Enter. Määra Laosissetuleku number (või numbrivahemik), mille kohta soovid etikette trükkida ja klõpsa Käivita.

Ükskõik kumba meetodit kasutad, kasutatav dokumendimall määratakse järgmiselt—

1. Kujunda Etiketi mall Üldise mooduli Dokumendimallide registris ja anna sellele nimeks 'ETIKETT'. Operatsioonide menüü käsklusega Info määra dokumenditüübiks Laosissetulekuetiketid. HansaWorld Enterprise'iga on kaasas näidisdokumendimallid, mida saad muuta vastavalt oma vajadustele. Lähemalt loe Dokumendimallide registri kasutamisest Üldist moodulit käsitlevast peatükist.
2. Mine Laomoodulisse.
3. Vali põhiaknast või Fail-menüüst Dokumendid. Avanenud nimekirjas märgi ära Laosissetulekuetiketid.
4. Vali Operatsioonide menüüst käsklus Kirjelda dokument.
5. Avanenud aknas sisesta Dokumendimalli väljale 'ETIKETT' (sisestusvigade vältimiseks kasuta *Ctrl-Enter* klahvikombinatsiooni).
6. Akna salvestamiseks klõpsa Salvesta. Nüüd trükitakse etiketid siin määratud dokumendimallile.

Arvuta hinnad ümber

Selle käsklusega arvutatakse ümber Laosissetulekul olevate Artiklite ostuhinnad. Sama käsklust võid kasutada ka Hinnakirjade ümberarvutamiseks, mis arvutatakse Artiklite ostuhindade põhjal.

Ümber arvutatakse Ostuhind Artiklikaardi Kulude kaardil. Ostuartiklite hindasid see käsklus ei mõjuta: neid saad muuta, kasutades Ostutellimuste mooduli hooldusfunktsiooni Uuenda ostuartiklid.

Funktsiooni kasutamiseks peab Laosissetulek olema salvestatud, kuid ei pea olema kinnitatud.

Funktsiooni valimisel avaneb alltoodud aken. Täida see nagu kirjeldatud ja klõpsa Käivita. Hinnad muudetakse vastavalt tehtud määratlustele.

Laosissetulek Sellel väljal näed, millise Laosissetuleku põhjal hinnad muudetakse. Seda välja muuta ei saa.

Hinnakirjad **Ctrl-Enter** Hinnakirjade register, Hindade moodul

Määra Hinnakiri, mille hindasid soovid ümber arvutada. Kui Hinnakirja ei ole määratud, arvutatakse ümber kõik Hinnakirjad, milles antud Laosissetulekul olevaid Artikleid leidub.

Ümber arvutatakse ainult need Hinnakirjad, mis arvutatakse Artiklite ostuhindade põhjal.

Artiklid **Ctrl-Enter** Artiklite register

Vahemik Tähestikuline

Määra Artikkel (Laosissetulekult), mille ostuhinda soovid ümber arvutada. Kui Artiklit ei ole määratud, arvutatakse ümber kõigi Laosissetulekul olevate Artiklite hinnad.

Artikliklassid **Ctrl-Enter** Artikliklasside register, Müügireskontro

Vahemik Tähestikuline

Määra Artikliklass, mille ostuhinnad soovid ümber arvutada. Ümber arvutatakse ainult Laosissetulekul kajastuvate Artiklite hinnad. Kui Artikliklassi ei ole määratud, arvutatakse ümber kõigi Laosissetulekul olevate Artiklite ostuhinnad.

Muuda ostuhinda Märki see valik, kui soovid arvutada ümber Laosissetulekul olevate Artiklite ostuhinnad.

Ära muuda hinnakirjasid

Märki see valik, kui Sa ei soovi Hinnakirjasid ümber arvutada.

Koosta seerianumbrid

Kui Lattu võetakse suur kogus seerianumbreid kandvaid Artikleid, saad kasutada seda käsklust neile järjestikuste seerianumbrite andmiseks. See on mugav, kui firma annab Artiklitele ise seerianumbrid.

Sisesta vajalik hulk Artikleid eraldi ridadele ning anna esimesel real olevale Artiklile madalaim seerianumber. Seejärel käivita antud funktsioon ning järgmistele ridadele sisestuvad järjestikused seerianumbrid automaatselt. Kui jäätad esimesele reale seerianumbri märkimata, jätkatakse nummerdamist antud Artiklile viimati Laosissetulekul antud seerianumbrist..

Koosta ostuarve

Vali see käsklus Laosissetulekust Ostuarve koostamiseks. Ostuarve koostamiseks peab Laosissetulek olema kinnitatud ja salvestatud.

Funktsiooni valimisel koostatakse Ostuarvete registrisse uus Ostuarve (Ostureskontros). Arve avatakse aknas Ostuarve: Vaata, mis tähendab, et see on salvestatud ning avatud muudatuste tegemiseks ja kinnitamiseks.

Purchase Invoice: Inspect

Operations

No: 960081 Invoice Date: 16/9/2006 Trans. Date: 16/9/2006
 Supplier: 904 Name: Estonian Export
 TOTAL: 123.38 Hold amt: Sup. Inv. No.: Signers:
 VAT: 18.38

Pay Term: 30 Hold Receiving Date:
 Due Date: 16/10/2006 Pre. Book. Discount Date: 26/9/2006
 Reference: Supp. Info on Trans. Sett. Discount:
 Objects: Credit of Invoice:

A/C	Objects	Short.	Description	Amount	V-Code
1 820			Purchase Accruals, Domestic	100.00	I A
2 816			Purchase Accruals - Freight	5.00	I B
3					C
4					D
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					

OK Currency: GBP Withholding Tax: Ext. Tax: Calculated VAT: 18.38

Ostuarve koostamisel eeldab programm, et Arve koostatakse kõigi Laosissetulekul olevate Artiklite kohta. Kuidas Artiklid Arvel näidatakse, määratakse ära Ostuarve seadistustes valikutega Ostutellimuse ridade ülekanne ostuarvele. Need valikud käituvad järgmiselt—

Ühe summeeritud reana hankija kulukontoga

Artiklid koondatakse Ostuarvel ühele reale ning konteeritakse samale Kulukontole (sisestub Laovahekonto väljalt Laosissetuleku rea E osal). Kui Artiklid Laosissetulekul kasutavad erinevaid KM-koode ja/või Laosissetuleku kontrollkontosid, on iga KM-koodi/Laosissetuleku kontrollkonto kohta Arvel eraldi read. Laosissetuleku ridade Objekte Arvel ei näe.

Summeerituna artikli ja projekti kaupa

See valik käitub samuti kui eespool kirjeldatud valik Ühe summeeritud reana hankija kulukontoga.

Iga rida eraldi

See valik käitub samuti kui eespool kirjeldatud valik Ühe summeeritud reana hankija kulukontoga, selle erinevusega, et Ostuarvel on iga Laosissetuleku Artikli kohta eraldi rida. Arvel näed ka Laosissetuleku ridade Objekte.

Kui tahad kasutada HansaWorld Enterprise'i Intrastati aruandluse funktsiooni, märgi valik Iga rida eraldi. Intrastat (O/R) dokumendil näed teiste EL riikide Hankijatelt ostetud Artikleid. Informatsioon kauba kohta võetakse vastavate Ostuarvete B osalt. Kui see valik on märgitud, on Laosissetulekust koostatud Ostuarvel kogu vajalik informatsioon.

Valik Iga rida eraldi peaks olema märgitud ka juhul, kui soovid, et Laosissetulekult sisestuks Ostuarvele transpordikulu, nagu ülaltoodud pildil. Transpordikulu pealt arvutatakse käibemaks seadistuses Lausendamine (O/R) määratud KM-koodi alusel ning sõltuvalt Hankija Käibemaksutsoonist. Kandel kasutatakse seadistuses Lausendamine, Ladu määratud Laosissetuleku transpordikulu kontot.

Ostuvõlakonto võetakse Hankija kaardi Kontode kaardilt või, kui seda pole määratud, seadistusest Lausendamine (O/R). Ridade KM-koodid võetakse vastavalt Laosissetuleku ridadelt (C osalt). Arvestatud KM summa Arve jaluses arvutatakse ridade KM-koodide alusel.

Kui Ostureskontros Ostuarve seadistustes on märgitud valik Arvuta käibemaks ning Hankija asub Eesti, EL (Konteeri KM) või Mitte EL (Konteeri KM) Käibemaksutsoonis, arvestatakse käibemaks tagurpidi Ostuarve koguväärtuselt Ostuarve seadistustes märgitud KM määra alusel. Saadud summat näeb päises Käibemaksu väljal ning see võib erineda Arvestatud KM summast jaluses, juhul kui Artiklitel on erinevad KM-koodid. Enne Arve kinnitamist tuleb summat päises muuta. Sellel põhjusel on soovitatav märkida valik Arvuta käibemaks ainult riikides, kus on ühtne KM määr.

Arvel saad ridade summasid muuta või terveid ridu lisada.

Kui Ostuarve on kontrollitud, kinnita see. Nüüd koostatakse kaardi salvestamisel Kanne, (kui oled vastavalt seadistanud Finantsi Allsüsteemide seadistuses ja seadistuses Numbriseeriad - Ostuarved). Kinnitatud Ostuarvet ei saa muuta.

Ostuarve ja Laosissetulek on omavahel seotud Kirjaklambri kaudu. See võimaldab Sul Laosissetulekut vaadates lihtsalt avada Ostuarve ja vastupidi. Seotud kaartide vaatamiseks klõpsa Kirjaklambri sümbolile. Avanenud nimekirjas tee soovitud real hiirega topeltklõps kaardi avamiseks.

Ostuarve saad koostada nii Laosissetulekust kui Ostutellimusest. Kumba moodust kasutad, sõltub järgmistest asjaoludest—

- Antud funktsiooniga saad koostada Ostuarved Laosissetulekutest, mis ei ole koostatud Ostutellimustest.
- Kui Laosissetulek koostati Ostutellimusest, saad Ostuarve koostada nii Laosissetulekust kui Ostutellimusest. Olenevalt sellest, millisest kaardist Ostuarve koostatakse, kasutatakse Ostuarve seadistuste valikuid Ostutellimuste ridade ülekannete ostuarvele erinevalt. Nende valikute kohta loe palun lähemalt Ostureskontro juhendist.
- Kui Laosissetulek on seotud mitme Ostutellimusega I osa kaudu ning kogu sellise Laosissetuleku kohta esitatakse ühine arve, kasuta selle Ostuarve koostamiseks antud funktsiooni. Kui iga Ostutellimuse kohta esitatakse eraldi Ostuarve, koosta need iga Ostutellimuse kohta eraldi, kasutades vastava Ostutellimuse Operatsioonide menüüd.
- Selle funktsiooniga koostatakse Ostuarve Laosissetuleku üldkoguse kohta, isegi kui Sa tagastad osa kaubast Hankijale, kasutades funktsiooni Koosta tagastatud kaubad (kirjeldatakse edaspidi). Kui Ostuarve on vaja koostada vaid ülejäänud koguse kohta, koosta see Ostutellimusest.

Ostuarvete kohta loe palun lähemalt Ostureskontrot käsitlevast juhendist.

Ava finantskanne

Kui Laosissetulek on kinnitatud ja salvestatud, koostatakse sellest Kanne Finantsi (kui oled vastavalt seadistanud Finantsi Allsüsteemide seadistuses ja seadistuses Numbriseeriad - Laosissetulekud). Selle käsklusega saad koostatud Kannet kohe vaadata.

Kanne avatakse omaette aknas.

Kasutajagruppidega saad määrata, kellel on õigus Kandeid vaadata. Kasutajagruppide seadistust kirjeldatakse Üldise mooduli juhendis.

Ava partiitekst

Laosissetuleku kinnitamisel ja salvestamisel koostatakse iga Seerianumbri ja Parim enne kuupäevaga Laosissetuleku rea kohta kaart Partiitekstide seadistusse. Selle funktsiooniga saad neid Partiitekstide kaarte vaadata.

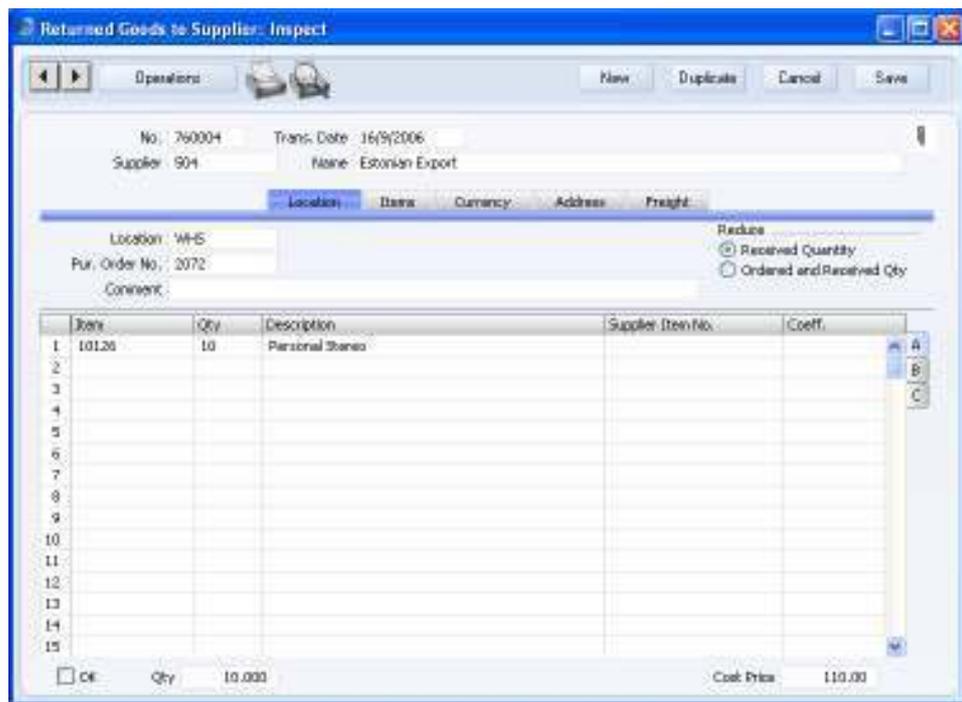
Vii kursor Laosissetuleku reale, millele on antud Seerianumber ja Parim enne kuupäev. Seejärel vali antud funktsioon ning Partiiteksti kaart avatakse eraldi aknas.

Koosta tagastatud kaubad

Seda funktsiooni kasuta Hankijale kauba tagastamisel. Ava Laosissetulek ja vali Operatsioonide menüüst käsklus Koosta tagastatud kaubad. Selle

funktsiooni kasutamiseks peavad muudatused Laosissetulekul olema salvestatud ning Laosissetulek kinnitatud. Teine võimalus on avada Ostutellimus, millest Laosissetulek koostati ning valida Operatsioonide menüüst käsklus Koosta tagastatud kaubad. Seda võimalust saad kasutada vaid juhul, kui Kuluarvestuse seadistuses ei ole märgitud valikut Algne laosisset. ostuhind hankijatele tagast. kaupadel ja/või Ostutellimuste seadistuses ei ole märgitud valik Ära luba tellimusest koostada tagastatud kaupa. Laosissetulekul, mis ei ole koostatud Ostutellimusest, antud funktsiooni kasutada ei saa. Sellisel juhul pead tagastatud kauba laost eemaldama Laomahakandmisega.

Funktsiooni käivitamisel koostatakse uus kaart registrisse Tagastatud kaubad hankijale (Laomoodulis). Kaart avatakse eraldi aknas, mis tähendab, et kaart on salvestatud ning avatud muudatuste tegemiseks ning kinnitamiseks.

Andmed Tagastamise kaardile sisestuvad Laosissetulekult: vaikimisi Koguseks on kätte saadud kogus, eeldusel, et see on veel laos alles. Koguseid, mida laos enam ei ole (nt on kaup Kliendile väljastatud), Tagastamise kaardile ei kaasata. Kui Kuluarvestuse seadistuses on märgitud valik Algne laosisset. ostuhind hankijatele tagast. kaupadel, on tagastatud

Artiklite väärtuseks (mida näed C osal) Ostuhind Laosissetulekult (st koos transpordi-, tolli- ja lisakuludega). Kui seda valikut märgitud ei ole, arvutatakse väärtus kulumudeli alusel (st nagu tavalise laost eemaldamise puhul).

Sisesta Artiklite tagastatud Kogused ja eemalda Artiklid, mida ei tagastatud, klõpsates rea numbril ning vajutades klaviatuuril Backspace klahvi. Algselt lattu võetud kogusest (või lattu jäänud kogusest, kui osa kaubast on Kliendile toimetatud või muul viisil laost eemaldatud) suuremat kogust määrata ei saa.

Kui tagastati rikkega kaup (st vaja on asenduskaupa), märgi Tagastamise kaardi paremas servas valik Vähenda saadud kogust. Seejärel kinnita Tagastamise kaart. Asenduskauba saabumisel ava Ostutellimus ning koosta uus Laosissetulek vastava kogusega.

Kauba saad Hankijale tagastada ka asenduskaupa nõudmata (nt tagastas Klient kauba ja tühistas Tellimuse). Sellisel juhul märgi valik Vähenda tellitud ja saadud kogust. Kinnita Tagastamise kaart ning algsel Ostutellimusel vähendatakse nii Tellimuse kui Saadud kogused. Kui Ostutellimuse kohta on arve esitatud, koostatakse Tellimuse Operatsioonide menüü funktsiooni Koosta ostuarve teistkordsel käivitamisel Arve negatiivsele kogusele, mis tegelikult tähendab algse Arve krediteerimist. Ostuarve krediteerimiseks on ka teine võimalus: ava Arve ning vali Operatsioonide menüüst käsklus Koosta kreditarve (Arve on Laosissetuleku või Ostutellimusega seotud Kirjaklambri kaudu). Koostatakse Kreditarve sobiva Tasumistingimusega ning viitega krediteeritavale Arvele. Kreditarve saad koostada ka Tagastuse Operatsioonide menüü käsklusega Koosta kreditarve, kuid seda võimalust saad kasutada vaid juhul, kui Ostutellimusest on koostatud vaid üks Ostuarve.

Kinnita valmis Tagastamise kaart. Kinnitatud ja salvestatud kaarti enam muuta ei saa. Tagastatud kauba kohta ei saa kreditarvet koostada enne, kui Tagastamise kaart on kinnitatud. Kaardi kinnitamisel koostatakse Kanne, kui nii on määratud Finantsi Allsüsteemide seadistuses ning seadistuses Numbriseeriad - Tagastatud kaubad hankijatele.

Tagastuste ning seotud Kannete kohta loe palun lähemalt Tagastatud kaubad hankijale registrit käsitlevast osast edaspidi.

Sulge aken sulgemisruudust ja lase muudatused salvestada. Ekraanil näed Laosissetulekut. Ostutellimuse Saadud 1 ja 2 välju (C osal) muudetakse automaatselt (nagu ka Tellimuse kogust A osal, kui oled märkinud vastava valiku).

Jaga rida

Seerianumbrit kandvad Artiklid tuleb sisestada Laosissetulekule ühekaupa eraldi ridadele. Ostutellimustest koostatud Laosissetulekutel näed vastavat arvu ridu, olenevalt Ostutellimuse Kogusest.

Partiinumbri Artiklid saad sisestada samale Laosissetuleku reale, mille Koguseks määra partii suurus. Ostutellimusest koostatud Laosissetulekul näed sellise Artikli kohta ühte rida, mille Kogus sisestub Ostutellimusest. Kui lattu võetakse partiist suurem kogus, kasuta rea kaheks jagamiseks antud funktsiooni. Seejärel sisesta mõlemale reale vajalikud kogused ja seerianumbrid. Mõlemad read jäävad algse tellimusereaga seotuks ning rea vastuvõetud kogused on õiged. Kui saabub mitu partiid, kasuta antud funktsiooni algsel real sobiv arv kordi.

Koosta laoülekanne

Seda funktsiooni kasutatakse Rendiarvestuse ja/või Siselao moodulite olemasolul. Kui Artikkel või Artiklid Laosissetulekul ei ole müügiks, vaid firmasiseseks kasutamiseks või välja rentimiseks, kinnita ja salvesta Laosissetulek nagu tavaliselt ning vali antud funktsioon. Koostatakse uus kaart Siselaoliikumiste registrisse Siselao moodulis. Siselaoliikumise kinnitamisel eemaldatakse Artikkel müügilaost ning viiakse siselattu. Kui pead laoarvestust Finantsis, koostatakse Kanne, millega eemaldatakse Artikli väärtus laoarvestusest.. See väärtus võetakse Laosissetulekult ning seetõttu ei arvutata seda Artikli tavapärase Kulumudeli alusel.

Aktsepteri lao laoliikumised

Seda funktsiooni kasutatakse Laohalduse mooduli olemasolul. Sellisel juhul koostatakse Laosissetulekute kinnitamisel automaatselt Laoliikumised, millega saabunud kaup viiakse Laosissetuleku asukohalt asukohale Laos (mõlemat Asukohta näed Laosissetuleku F osal). Selle funktsiooniga märgi need Laoliikumised Vastu võetuks.